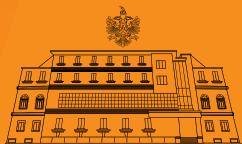
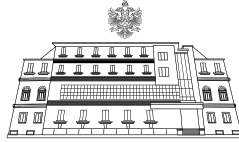

STRATEGJIA KOMBËTARE PËR BARAZINË GJINORE

2021-2030

REPUBLIKA E SHQIPËRISE
MINISTRIA E SHËNDETËSISË
DHE MBROJTJES SOCIALE

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E SHËNDETËSISË
DHE MBROJTJES SOCIALE

STRATEGJIA KOMBËTARE PËR BARAZINË GJINORE 2021-2030

Miratuar me VKM 400, datë 30.6.2021

Strategjia Kombëtare e Barazisë Gjinore u zhvillua me mbështetjen teknike të UN Women në kuadër të programit të përbashkët të Kombeve të Bashkuara “T’i japim fund dhunës ndaj grave në Shqipëri” financuar nga Qeveria Suedeze. Kostimi i strategjisë u bë e mundur përmes mbështetjes teknike të UN Women në kuadër të projektit rajonal “Financimi transformues për barazinë gjinore drejt një qeverisjeje më transparente, gjithëpërfshirëse dhe llogaridhënëse në Ballkanin Perëndimor” i financuar nga Agjencia Suedeze për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ndërkombëtar.

Qershor 2021

PËRMBAJTJA

PARATHËNIE	5
SHKURTIMET	6
PJESA I - KONTEKSTI STRATEGJIK.....	8
1. Hyrja dhe qëllimi i dokumentit strategjik	9
2. Kuadri ligjor dhe institucional si dhe lidhja me dokumentet strategjike	10
2.1. <i>Kuadri ligjor kombëtar</i>	11
2.2. <i>Kuadri institucional</i>	16
2.3. <i>Lidhja e SKBGJ 2021 - 2030 me dokumentat strategjikë</i>	17
3. Arritjet, Analiza dhe Sfidat.....	20
4. Vizioni dhe misioni i dokumentit.....	23
5. Metodologjia.....	25
PJESA II - QËLLIMI I POLITIKAVE, OBJEKTIVAT SPECIFIKË DHE MASAT PRIORITARE TË ZBATIMIT TË STRATEGJISË.....	26
Politika I	28
Politika II	31
Politika III.....	32
Politika IV	36
PJESA III - ZBATIMI, PËRGJEGJËSIA E INSTITUCIONEVE, LLOGARIDHËNIA RAPORTIMI DHE MONITORIMI.....	38
Llogaridhënia, Monitorimi dhe Raportimi	39
PJESA IV: ANALIZA BUXHETORE	42
Aneks 1. Matrica e qëllimeve të politikës dhe treguesit	46
Aneks 2. Matrica e objektivave specifike dhe treguesit	47
Aneks 3. Matrica e masave dhe treguesit.....	50
Aneks 4. Logjika e ndërhyrjes, institucionet përgjegjëse, afatet kohore.....	53

PARATHËNIE

Barazia gjinore dhe fuqizimi i grave, të rejave dhe vajzave shqiptare prej vitesh tashmë janë objektiva të rëndësishëm të Qeverisë së Shqipërisë. Për të avancuar më tej në përmbushjen e tyre në mënyrë sistematike dhe të qëndrueshme, duke integruar efektisht perspektivën gjinore në politika, ligje dhe programe, kam kënaqësinë t'ju prezantoj Strategjinë Kombëtare për Barazinë Gjinore 2021-2030, miratuar me Vendim të Këshillit të Ministrave Nr.400, datë 30.06.2021.

Ky dokument kaq i rëndësishëm, i katërti i llojit të tij, u përgatit në emër të Qeverisë nga Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, nëpërmjet një procesi gjithëpërfshirës, në koordinim dhe konsultim me ministritë përgjegjëse, njësitë e vetëqeverisjes vendore, institucionet e pavarura, organizatat e shoqërisë civile, akademinë, organizatat ndërkombëtare, etj. Vlerësimi i zbatimit të strategjisë së mëparshme, të dhënat nga hulumtimet më të fundit, si dhe instrumentat ndërkombëtarë të ratifikuar, përbëjnë themelin mbi të cilin janë planifikuar masat dhe veprimet që synojnë arritjen e barazisë gjinore, si dhe zvogëlimin e dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje, si kushte drejt një zhvillimi të qëndrueshëm.

Realizimi i qëllimeve, objektivave dhe veprimeve të parashikuara në Strategjinë Kombëtare për Barazinë Gjinore 2016 - 2020 në masën 80%, siç u evidentua nga vlerësimi i kryer, në kushtet e përballimit të emergjencës civile të tërmetit të fundvitit 2019, apo të gjendjes së fatkeqësisë natyrore për shkak të COVID-19 përgjatë gjithë vitit 2020, treguan qartë vendosmërinë e Qeverisë së Shqipërisë për të adresuar gjithmonë dhe në mënyrën e duhur, të gjitha çështjet prioritare në axhendën e saj. Vështirësitë dhe sfidat e ndeshura sidomos në këto dy vitet e fundit, janë kthyer në mësim të nxjerra për të mos lejuar askënd të mbetet pas.

E përgatitur nbi këtë bazë, për një periudhë kohore dhjetë vjeçare, Strategjia Kombëtare për Barazinë Gjinore 2021-2030 reflekton lidhjen e drejtpërdrejtë me plotësimin e Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm dhe të Axhendës 2030, Strategjisë së Barazisë Gjinore 2020-2025 të Bashkimit Evropian, Konventës për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Grave, Deklaratës dhe Platformës për Veprim të Pekinit, Konventës së Këshillit të Evropës për Parandalimin dhe Luftën kundër Dhunës ndaj Grave e Dhunës në Familje, etj.

Në qendër të të gjitha këtyre veprimeve do të jenë gratë, të rejtat dhe vajzat nga të gjitha grupet në shoqëri, duke u kushtuar vëmendje të vecantë grupeve të cenueshme e që pësojnë diskriminim të shumëfishtë. Për fuqizimin e tyre është parashikuar të punohet ngushtësisht me burrat, të rinjtë dhe djemtë, të cilët i konsiderojmë aleatë të fuqishëm të përpjekjeve tona të përbashkëta për një shoqëri që vlerëson barazinë dhe drejtësinë gjinore dhe që mbështetet në parimin e tolerancës zero kundër praktikave të dëmshme, dhunës ndaj grave e dhunës në familje.

Ne jemi brezi i barazisë, ne jemi angazhuar me vendosmëri të gjithë së bashku të bëjmë realitet atë çka përbën një të drejtë themelore dhe një vlerë thelbësore për çdo shoqëri, ne nuk do të ndalemi, koha për veprim është tani!

Ogerta Manastirliu
Ministre e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale

SHKURTIMET

AGD	Aleanca e Grave Deputete
AGK	Aleanca e Grave Këshilltare (në nivel të Këshillave Bashkiakë)
AIDA	Agjencia Shqiptare e Zhvillimit të Investimeve
AKAFPK	Agjencia Kombëtare e Arsimit, Formimit Profesional dhe Kualifikimeve
AKEFP	Agjencia Kombëtare për Edukimin dhe Formimin Profesional
AKK	Aleanca Kombëtare e Këshilltareve
AKPA	Agjencia Kombëtare e Punësimit dhe Aftësive
AKR	Agjencia Kombëtare e Rinisë
AKSHI	Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit
AMA	Autoriteti i Mediave Audiovizive
AMVV	Agjencia për Mbështetjen e Vetëqeverisjes Vendore
AP	Avokati i Popullit
ASPA	Shkolla Shqiptare e Administratës Publike
ASHDMF	Agjencia Shtetërore për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijëve
BDHTI	Bashkimi i Dhomave të Tregtisë dhe Industrisë
BE	Bashkimi Evropian
BGJ	Barazia Gjinore
BPGJ	Buxheti i Përgjigjshëm Gjinor
BtF	Projekti “Bashki të Forta”
CEDAW	Konventa për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Grave
DRAP	Drejtoria Rajonale e Arsimit Parauniversitar
DHBGJ	Dhunë me Bazë Gjinore
DHF	Dhunë në Familje
DHKA	Dhoma Kombëtare e Avokatisë
ETN	Ekipi Teknik Ndërdisciplinar i trajtimit të rasteve të dhunës në familje
GAP III	Plani i Veprimit për Barazinë Gjinore III 2021 - 2025, i Bashkimit Evropian
GNP	Grupi Ndërinstitucional i Punës
GREVIO	Grupi i Ekspertëve për Veprimet kundër Dhunës ndaj Grave e Dhunës në Familje
GTIS	Grupi i Treguesve dhe Integritetit të Statistikave
ISHPSHSH	Inspektoriati Shtetëror i Punës dhe Shërbimeve Shoqërore
KB	Kombet e Bashkuara
KE	Këshilli i Evropës
KKBGJ	Këshilli Kombëtar për Barazinë Gjinore
KQZ	Komisioni Qendror i Zgjedhjeve
KVDHF	Koordinatorë/Koordinator Vendor kundër Dhunës në Familje
MASR	Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë
MB	Ministria e Brendshme

MBZHR	Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural
MD	Ministria e Drejtësisë
MEPJ	Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme
MFE	Ministria e Financave dhe Ekonomisë
MSA	Marrëveshja e Stabilizim Asociimit ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Komuniteteve Evropiane e Shteteve të tyre anëtare
MSHD	Ministri i Shtetit për Diasporën
MSHMS	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale
MIE	Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë
MKR	Mekanizmi i Koordinuar i Referimit të rasteve të dhunës në familje
MTM	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit
KLD	Këshilli i Lartë i Drejtësisë
KMD	Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi
NBGJ	Nëpunëse/Nëpunës i Barazisë Gjinore
NJF	Ndihma Juridike Falas
NJPF	Ndihma Juridike Parësore Falas
NJDF	Ndihma Juridike Dytësore Falas
NJMF	Njësi për Mbrojtjen e Fëmijëve
NJVKSH	Njësia Vendore e Kujdesit Shëndetësor
NJVV	Njësi e Vetëqeverisjes Vendore
OJF	Organizatë Jo-Fitimprurëse
ONP	Organizata Ndërkombëtare e Punës
OKB	Organizata e Kombeve të Bashkuara
PKIE	Plani Kombëtar i Integritimit Evropian
QFP	Qendra e Formimit Profesional
QKEV	Qendra Kombëtare për Edukimin në Vazhdim
QKTVDHF	Qendra Kombëtare e Trajtimit të Viktimave të Dhunës në Familje
RSH	Republika e Shqipërisë
SKBGJ	Strategjia Kombëtare për Barazinë Gjinore
SHM	Shkolla e Magjistraturës
SHSSH	Shërbimi Social Shtetëror
UM	Urdhër Mbrojtjeje
UMM	Urdhër i Menjëhershëm Mbrojtjeje
UMPM	Urdhër për Masa Paraprake të Mbrojtjes së Menjëhershme
VKB	Vendim i Këshillit Bashkiak
VKM	Vendim i Këshillit të Ministrave
ZVAP	Zyra Vendore e Arsimit Parauniversitar

The background is a solid orange color. Overlaid on this are several curved lines that originate from the left side and converge towards the bottom right corner. There are four yellow lines and four blue lines, creating a sense of movement and depth. The lines are of varying thickness and curvature, some being more pronounced than others.

1

KONTEKSTI
STRATEGJIK

1. HYRJA DHE QËLLIMI I DOKUMENTIT STRATEGJIK

“Strategjia Kombëtare për Barazinë Gjinore 2021 – 2030” (këtu e në vijim “SKBGJ 2021-2030”) u përgatit në emër të Qeverisë së Shqipërisë nga Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, në koordinim dhe konsultim me ministritë e tjera përgjegjëse, njësitë e vetëqeverisjes vendore, institucionet e pavarura, organizatat e shoqërisë civile, akademinë, si dhe organizatat ndërkombëtare, të cilat punojnë për arritjen e barazisë gjinore dhe zvogëlimin e dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje, në Shqipëri.

E konceptuar si vijim dhe e lidhur logjikisht me Strategjinë e mëparshme për Barazinë Gjinore 2016-2020¹, “SKBGJ 2021-2030” përbën një udhërrëfyes drejt një shoqërie ku të gjithë individëve gra, burra, të reja, të rinj, vajza e djem, pavarësisht moshës, gjinisë, vendlindjes e vendbanimit, grupit etnik apo social, aftësive të kufizuara, përkatësisë e besimit fetar, shprehjes së identitetit gjinor e orientimit seksual, si dhe karakteristikave të tjera individuale, u jepen mundësi të barabarta të zhvillojnë potencialet e tyre; të marrin pjesë në mënyrë të barabartë në vendimmarrjen politike e publike; të zgjedhin e të zgjidhen; të edukohen dhe aftësohen gjatë gjithë jetës; të punësohen e punësojnë duke avancuar drejt profesioneve të reja e duke sfiduar stereotipet dhe ndarjen gjinore të punës; të ndikojnë në zhvillimin socio-ekonomik të vendit dhe të mbështeten për t’u zhvilluar në aspektin social dhe ekonomik; të krijojnë familje të shëndetshme, ku prindërit ndajnë përgjegjësitë në mënyrë të barabartë dhe ku komunikimi është çelësi i zgjidhjes së problemeve; të jetojnë të lirë nga praktiket e dëmshme dhe dhuna; si dhe ku grupet e cënueshme trajtohen me përparësi dhe mbështeten derisa të fuqizohen e gëzojnë të drejta dhe mundësi të barabarta në të gjitha fushat e jetës - pra një shoqëri ku barazia nuk ngatërrohet me njëtrajtshmërinë dhe ku askush nuk duhet të mbetet pas.

“SKBGJ 2021-2030” është e katërta e këtij lloji dhe padyshim reflekton (sikurse dhe strategjitë e mëparshme), përparësinë dhe vëmendjen e veçantë që Qeveria e Shqipërisë i kushton arritjes së barazisë gjinore, si dhe zvogëlimit të dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje, duke e konsideruar adresimin e duhur të tyre si kushte drejt një zhvillimi të qendrueshëm. Kjo nënkupton lidhjen e drejtpërdrejtë të saj me Strategjinë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim II 2015-2020², si dhe me Programin Qeverisës 2017-2021³. E përgatitur për një periudhë kohore dhjetë vjeçare, SKBGJ 2021-2030 reflekton gjithashtu edhe lidhjen e drejtpërdrejtë me plotësimin e Objektivave të Zhvillimit të Qendrueshëm⁴ (OZHQ) dhe të Axhendës 2030⁵. Po kështu, masat dhe veprimet e parashikuara në këtë strategji ndërthuren apo lidhen dhe me masat dhe veprimet e parashikuara në Strategjinë e Barazisë Gjinore 2020-2025⁶ të Bashkimit Evropian, të specifikuar më tej në Planin e Veprimit për Barazinë Gjinore (GAP III) 2021-2025, publikuar në 25 nëntor 2020^{7,8}.

1. <https://www.un.org.al/sites/default/files/SKGJB-AL-web.pdf>

2. <https://elbasani.gov.al/sq-al/Documents/Strategjia%20Kombetare%20per%20Zhvillim%20Integrim%202015-2020.pdf>

3. <https://kryeministria.al/wp-content/uploads/2017/11/PROGRAMI.pdf>

4. <https://sdgs.un.org/goals>

5. <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>

6. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0152&from=EN>

7. https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/join-2020-17-final_en.pdf

8. https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/swd_2020_284_en_final.pdf

Përgatitja e “SKBGJ 2021 – 2030” ishte planifikuar edhe në Programin e Përgjithshëm Analitik të Projektakteve të Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale për vitin 2021, në Planin Kombëtar të Integritit Evropian (PKIE) 2021-2023, konkretisht në kapitullin 19, II.7 “Barazia midis grave dhe burrave në punësim dhe politikë sociale”, si dhe është në linjë me Marrëveshjen e Stabilizim Asociimit ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Komuniteteve Evropiane e Shteteve të tyre anëtare (MSA), neni 99 “Bashkëpunimi Social”.

Ky dokument strategjik reflekton në mënyrën e duhur edhe plotësimin e standardeve apo detyrimeve që rrjedhin nga dokumenta të tjerë ndërkombëtarë, ku ndër më të rëndësishmit veçojmë Konventën për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Grave (CEDAW)⁹, Deklaratën dhe Platformën për Veprim të Pekinit¹⁰, si dhe Konventën e Këshillit të Evropës për Parandalimin dhe Luftën kundër Dhunës ndaj Grave e Dhunës në Familje (Konventa e Stambollit)¹¹, etj. Gjithashtu, gjatë planifikimit të masave të caktuara për adresimin e shqetësimeve kryesore në fushën e barazisë dhe drejtësisë gjinore, janë mbajtur në konsideratë edhe Rekomandimet e Komisionit Evropian të dërguara nëpërmjet “Raportit për Shqipërinë 2020”, ku evidentohen çështjet kryesore për t’u konsideruar për vitin 2021, përfshirë edhe mbledhjen dhe përpunimin e të dhënave të ndara sipas seksit e statistikave gjinore, në të gjitha fushat, mundësisht edhe në ekonominë informale¹².

“SKBGJ 2021-2030” u hartua duke u bazuar në gjetjet dhe rekomandimet nga “Raport vlerësimi: Zbatimi i Strategjisë Kombëtare për Barazinë Gjinore dhe Planit të saj të Veprimit 2016 – 2020”, për rrjedhojë synon zgjerimin, thellimin dhe shtimin e masave të parashikuara dhe të pazbatuara plotësisht, apo edhe të zbatuara por që kërkojnë mbështetje për qendrueshmëri afatgjatë, sipas qëllimeve strategjike të përcaktuara më herët në SKBGJ 2016-2020.

Në të gjithë dokumentin strategjik dhe planin e veprimit të SKBGJ 2021 – 2030, theksohet rëndësia e mbështetjes, trajtimit dhe fuqizimit të grave, të rejave dhe vajzave në tërësi, përfshirë edhe nga grupe të cënueshme e që pësojnë diskriminim të shumëfishtë si: gra, të reja dhe vajza nga zonat rurale, nga minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, nëna të vetme, të dhunuara, të trafikuar, të moshuara, azilkërkuese, etj., pra **nga të gjitha grupet në shoqëri.**

2. KUADRI LIGJOR DHE INSTITUCIONAL SI DHE LIDHJA ME DOKUMENTET STRATEGJIKE

Qeveria e Shqipërisë prej vitesh tashmë ka vënë në prioritet fuqizimin e kuadrit ligjor dhe institucional në lidhje me barazinë gjinore, dhunën me bazë gjinore e dhunën në familje, duke synuar njëkohësisht dhe harmonizimin e këtij kuadri ligjor kombëtar me atë ndërkombëtar, bazuar veçanërisht në: Konventën e Kombeve të Bashkuara mbi Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Grave (CEDAW) dhe Protokollin Shtesë të saj, Deklaratën dhe Platformën për Veprim të Pekinit, Objektivat e Zhvillimit të Qendrueshëm, Konventën e Këshillit të Evropës për Parandalimin dhe Luftën e Dhunës ndaj Grave dhe Dhunës në Familje, Strategjinë e Barazisë Gjinore 2020-2025 të Bashkimit Evropian dhe Planin e Veprimit për Barazinë Gjinore (GAP III) 2021-2025, etj.

2.1. Kuadri ligjor kombëtar

Njohja dhe respektimi i të drejtave ligjore të barabarta ndërmjet grave dhe burrave theksohen që në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, në nenin 18/2 të së cilës

9. <https://hrrp.eu/alb/docs/CEDAW-a.pdf>

10. <https://awenetwork.org/wp-content/uploads/2019/05/Deklarata-dhe-Platforma-per-Veprim-e-Pekinit.pdf>

11. <https://rm.coe.int/168046246b>

12. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/default/files/albania_report_2020.pdf

promovohen parimet e barazisë dhe mosdiskriminimit: “Të gjithë janë të barabartë përpara ligjit dhe askush nuk mund të diskriminohet padrejtësisht për shkaqe të tilla si gjinia, raca, feja, etnia, gjuha, bindjet politike, fetare a filozofike, gjendja ekonomike, arsimore, sociale”.

Përpjekjet në vazhdimësi për harmonizimin e kuadrit ligjor kombëtar me atë ndërkombëtar, kanë rezultuar në evidentimin e çështjeve të barazisë gjinore dhe luftës kundër diskriminimit gjinor, dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje, jo vetëm në ligje të veçanta dedikuara këtyre çështjeve, por edhe në legjislacionin shqiptar në tërësi.

Ligji nr.9970 datë 24.07.2008 “Për barazinë gjinore në shoqëri”. Nga vetë objekti i tij ligji rregullon çështjet themelore të barazisë gjinore në jetën publike, të mbrojtjes dhe trajtimit të barabartë të grave e burrave, për mundësitë dhe shanset e barabarta për ushtrimin e të drejtave, si dhe për pjesëmarrjen e ndihmesën e tyre në zhvillimin e të gjitha fushave të jetës. Në këtë ligj parashikohen masa të veçanta të përkohshme për të garantuar të paktën 30% pjesëmarrje të gjinisë më pak të përfaqësuar në postet politike dhe vendimmarrëse publike, si dhe mbrojtja nga diskriminimi në sektorët e arsimit, punësimit, medias, etj. Gjithashtu parashikohet mbledhja e detyrueshme e statistikave gjinore, nga të gjitha organet shtetërore, si dhe ngritja e strukturave dhe mekanizmave institucionalë për çuarjen përpara të barazisë gjinore. Plotësimi i kuadrit nënligjor për zbatimin e këtij ligji, ndër të tjera edhe me VKM Nr. 465 datë 16.07.2012 “Për integrimin gjinor në programin buxhetor afatmesëm”, i hapi rrugën jo vetëm planifikimit të objektivave të matshme gjinore në programet buxhetore të institucioneve qendrore, por edhe të gjitha hapave të mëtejshëm në drejtim të buxhetimit të përgjigjshëm gjinor (BPGJ) në Shqipëri. Ndërsa me **Ligjin nr. 139/2015 “Për vetëqeverisjen vendore”** u është vënë detyrim kryetareve/kryetarëve të bashkive që në emërimet e zëvendës kryetareve/kryetarëve të bashkive dhe emërimet e administratoreve/administratorëve të njëjësive administrative të zbatojnë dhe respektojnë barazinë gjinore.

Ligji nr.10019, datë 29.12.2008 “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë” parashikon për herë të parë detyrimin e subjekteve zgjedhore për të respektuar barazinë gjinore. Ky Kod parashikoi në disa dispozita të tij zbatimin e kuotave gjinore si në administratën zgjedhore, komisionet e nivelit të dytë dhe në përbërjen e trupit të zgjedhur legjislativ, Kuvendit. Kodi Zgjedhor vendosi detyrimin që në listën shumë-emërore të kandidatëve/kandidatëve për deputete/deputetë të partive politike, për zgjedhjet për Kuvendin, asnjëra prej gjinive nuk mund të përfaqësohej me më pak se 30%. Kjo do të garantohej nga përfshirja në listat shumë-emërore të kandidatëve/kandidatëve të paraqitur nga partitë politike për zgjedhjet për Kuvendin, për çdo zonë zgjedhore, e kriterit të kuotës gjinore sipas të cilit të paktën tridhjetë përqind dhe/ose një në tre emrat e parë duhet t'i përkasë secilës gjini. Me amendimet që iu bënë këtij Kodi në vitin 2015, u vendos kuota 50% burra dhe 50% gra në listat e kandidatëve/kandidatëve për këshilltarët/këshilltarët në zgjedhjet vendore. Ndërsa me amendimet e vitit 2020, me **Ligjin nr. 101/2020 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 10019, datë 29.12.2008 “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar,** u përfshi koncepti i “gjinisë së nënpërfaqësuar” (gjinia me tradicionalisht numrin më të vogël të anëtareve/anëtarëve në Kuvend ose, sipas rastit, në këshillat vendorë në rang vendi), si dhe u saktësuan përcaktimet mbi lirinë zgjedhore dhe barazinë gjinore në nenin 4 të këtij Kodi.

Ligji Nr. 57/2016 “Për disa ndryshime dhe shtesa në Ligjin Nr.9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë” i ndryshuar, përfshin për herë të parë konceptin e buxhetimit të përgjigjshëm gjinor në menaxhimin e sistemit buxhetor, duke shtuar si parim të funksionimit të tij respektimin e barazisë gjinore, ku burri dhe gruaja gëzojnë mundësi dhe akses të barabartë në të drejta dhe përfitime të të njëjtës natyrë. Ndërsa **Ligji Nr. 68/2017 “Për financat e vetëqeverisjes vendore”** ka krijuar mundësitë për përfshirjen e efektshme të buxhetimit të përgjigjshëm gjinor në të gjitha fazat e ciklit të menaxhimit financiar vendor (programimi i buxhetit vjetor dhe afatmesëm, monitorimi dhe raportimi, vlerësimi dhe auditimi). Ndër të tjera, ky ligj synon të sigurojë që nëpërmjet krijimit dhe shpërndarjes së burimeve financiare të njëjësive të vetëqeverisjes vendore të përshpejtohet dhe realizohet barazia gjinore.

Ligji nr.7961, datë 12.07.1995 “Kodi i Punës i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar me ligjin nr. 136/2015, ku theksohen ndër të tjera: trajtimi i punëmarrëseve / punëmarrësve pa diskriminim; marrja e masave të përkohshme dhe të veçanta nga punëdhënësi / punëdhënësja, të cilat synojnë përshpejtimin e vendosjes reale të barazisë në ushtrimin e të drejtës për punësim dhe profesion, kur mungesa e barazisë është shkaktuar nga diskriminimi për çdo shkak të përmendur në nenin 9 të Kodit të Punës, si dhe ndërprerja e kësaj mase sapo të jenë arritur objektivat e trajtimit dhe ofrimit të mundësive të barabarta; sigurimi nga punëdhënësi / punëdhënësja i përshtatjes së arsyeshme të vendit të punës për personat me aftësi të kufizuar ose persona të ndodhur në kushte të tjera; marrja e masave të nevojshme për të ndaluar ngacmimin moral të kryer prej punëdhënësit / punëdhënësës dhe nga punonjëset/punonjësit e tjerë, si dhe afishimi i dispozitave mbi ngacmimin moral dhe seksual dhe sanksionet përkatëse; ndalimi i punëdhënësit / punëdhënësës të kryejë çdo veprim që përbën shqetësim seksual për punëmarrëset/punëmarrësit dhe mos lejimi nga ana e punëdhënësit / punëdhënësës kryerjen e veprimeve të tilla nga punëmarrëset / punëmarrësit e tjerë; etj.

Ligji Nr. 93/2014 “Për përfshirjen dhe aksesueshmërinë e personave me aftësi të kufizuara” përcakton të drejtat thelbësore që lidhen me përfshirjen dhe aksesueshmërinë e personave me aftësi të kufizuara me qëllim garantimin e mundësive dhe kushteve të barabarta të tyre me të tjerët. Ndër parimet bazë të këtij ligji është dhe barazia gjinore, që siguron që gratë me aftësi të kufizuara të kenë mundësi të barabarta si burrat me aftësi të kufizuara për të përfituar të drejtat e garantuara nga ky ligj. Në aspektin institucional, ligji parashikon themelimin e Këshillit Kombëtar për Aftësinë e Kufizuar si organ këshillimor që ngrihet me urdhër të Kryeministrit, të përbërë nga 17 anëtare/anëtarë të emëruar nga Kryeministri, duke i kushtuar vëmendjen e duhur gjithëpërfshirjes së kategorive të ndryshme, si aftësisë së kufizuar, moshës dhe gjinisë.

Ligji Nr.104/2014 “Për disa ndryshime dhe shtesa në Ligjin Nr.7703, datë 11.05.1993 “Për Sigurimet Shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, e drejta e lejës për kujdesin ndaj fëmijës iu njoh edhe babait, pas periudhës prej 63 ditësh pas lindjes së fëmijës dhe kur këtë të drejtë nuk e ushtron ose nuk ka kushte për ta përfituar nëna. Për gratë shtatzëna është shtuar periudha e ndalimit të punës pas lindjes nga 42 ditë (që ishte përpara miratimit të ndryshimit ligjor) në 63 ditë. Parashikime të tjera në këtë ligj janë bërë edhe për rikthimin e nënës në vendin e punës pas 63 ditëve me dëshirën e saj dhe përshtatjen e gjendjes së saj me kushtet e punës, ushqimin me gji të fëmijës, etj. Me VKM Nr. 740, datë 12.12.2018 “Për përcaktimin e ndihmës së menjëhershme financiare për nënat me foshnja të porsalindura dhe procedurën për dhënien e tij”, hyri në fuqi më 1 janar 2019 aplikimi i bonusit për nënat me foshnja të porsalindura, që varion nga 40,000 mijë lekë për fëmijën e parë në 80,000 lekë për fëmijën e dytë dhe 120,000 mijë lekë për fëmijën e tretë. Këtë bonus e përfitojnë edhe nënat që i linden fëmijët e tyre jashtë vendit me kushtin që fëmija të regjistrohet sipas afateve ligjore.

Në mënyrë të veçantë për çështjet e dhunës në familje dhe mosdiskriminimit përmendim: **Ligji nr. 9669, datë 18.12.2006, “Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare”**, i ndryshuar. Qëllimi i ligjit është që të parandalojë dhe zvogëlojë dhunën në familje në të gjitha format e saj dhe të mbrojë viktimat përmes një procedure të shpejtë, të përballueshme dhe të thjeshtë. Dy përmirësimet më të rëndësishme të këtij ligji datojnë në vitet 2018 dhe 2020. **Ligji 47/2018 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr.9669, datë 18.12.2006 “Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare”**, përmbushi rekomandimet e dhëna nga Komiteti CEDAW (2016) dhe nga GREVIO (2017). Nëpërmjet ndryshimeve të bëra, u forcuan masat mbrojtëse dhe proceduriale për një përgjigje më efektive ndaj dhunës në familje dhe mbrojtja e viktimave, përmes lëshimit të Urdhrit për Masat Paraprake të Mbrojtjes së Menjëhershme, i paraprirë nga vlerësimi i riskut, për çdo rast që trajtohet. Gjithashtu, për herë të parë, mbrohen gratë dhe vajzat në marrëdhënie intime, pa pasur lidhje formale me dhunuesit, si martesë ose bashkëjetesa. Në detyrim të ligjit Nr. 47/2018, janë miratuar katër Udhëzime:

- ✓ Udhëzimi Nr. 816, datë 27.11.2018, i Ministrit të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale “Për miratimin e standarteve të ofrimit të shërbimeve dhe të funksionimit të Qendrave të menaxhimit të krizës për rastet e dhunës seksuale”,
- ✓ Udhëzimi i Përbashkët i Ministrit të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale dhe Ministrit të Brendshëm Nr. 912, datë 27.12.2018 “Për procedurat dhe modelin e urdhrimit për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme”,
- ✓ Udhëzimi i Përbashkët i Ministrit të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale dhe Ministrit të Brendshëm “Për procedurat dhe modelin e vlerësimit të riskut për rastet e dhunës në familje”,
- ✓ Udhëzim i Përbashkët i Ministrisë së Drejtësisë dhe Këshillit të Lartë Gjyqësor Nr. 9, datë 17.06.2020 “Për përcaktimin e rregullave për krijimin e një baze të dhënash të posaçme për çështjet e dhunës në familje në gjykata dhe unifikimin e regjistrimit të tyre”.

Ndërsa, me ndryshimet e bëra nëpërmjet **Ligjit 125/2020 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr.9669, datë 18.12.2006 “Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare”**, përcaktohen masat për largimin menjëherë të dhunuesit nga banesa nëpërmjet UMPMM nga Policia e Shtetit, apo nëpërmjet UMM/UM të lëshuar nga Gjykata për atë afat kohor që përcaktohet në këto urdhëra, programet specifike të rehabilitimit për dhunuesit, krijimi i regjistrit të UMM/UM-ve, etj. Lidhur ngushtësisht me zbatimin e këtij Ligji është edhe **Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 334, datë 17.2.2011 “Për mekanizmin e bashkërendimit të punës për referimin e rasteve të dhunës në marrëdhëniet familjare dhe mënyrën e procedimit të tij”**, i cili po rishikohet.

Ligji nr. 221 datë 04.02.2010 “Për mbrojtjen nga diskriminimi”, i ndryshuar. Sipas këtij ligji, askush nuk mund të diskriminohet për shkak të gjinisë, racës, ngjyrës, etnisë, gjuhës, identitetit gjinor, orientimit seksual, bindjeve politike, fetare ose filozofike, gjendjes ekonomike, arsimore ose shoqërore, shtatzënisë, përkatësisë prindërore, përgjegjësisë prindërore, moshës, gjendjes familjare ose martesore, gjendjes civile, vendbanimit, gjendjes shëndetësore, predispozicionit gjenetik, aftësisë së kufizuar, përkatësisë në një grup të veçantë, ose për çdo shkak tjetër. Edhe ky ligj është përmirësuar me **Ligjin 124/2020 “Për disa shtesa dhe ndryshime në Ligjin Nr.221/04.02.2010 për mbrojtjen nga diskriminimi”**, ku ndër të tjera saktësohet më tej objekti i këtij ligji, shtohen përkufizimet, duke theksuar gjuhën e urrejtjes, jepet përkufizim për format e rënda të diskriminimit, etj.

Ligji nr. 69/2012 “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, ku në pikën 3 të nenit 6 parashikohet se: “Në sistemin arsimor parauniversitar, nxënëseve/nxënësve dhe punonjëseve/punonjësve u ofrohet mbrojtje nga çdo formë veprimi ose mosveprimi që mund t’u shkaktojë diskriminim, dhunë, keqtrajtim ose dëm moral”.

Gjatë periudhës 2016 – 2020 janë miratuar apo përmirësuar edhe një sërë ligjesh të tjera, ku është theksuar parimi i barazisë gjinore apo mbrojtja nga dhuna dhe diskriminimi, siç mund të përmendim:

Ligji 121/2016 “Për shërbimet e kujdesit shoqëror në Republikën e Shqipërisë” ku parimi i mosdiskriminimit për një tërësi shkaqesh, duke filluar nga gjinia, renditet në parimet bazë për ofrimin e shërbimeve. Ligji gjithashtu parashikon ofrimin e shërbimeve të specializuara për gratë dhe vajzat e dhunuara apo të trafikuar, për gratë dhe vajzat shtatzëna ose prind i vetëm me fëmijë deri në 1 vjeç, etj.

Ligji 65/2016 “Për ndërmarrjet sociale në Republikën e Shqipërisë” që ndër të tjera synon punësimin e personave të pafavorizuar në tregun e punës, si: personat që trajtohen me ndihmë ekonomike, personat me aftësi të kufizuara, jetimet/jetimet, gratë viktime të dhunës dhe trafikimit, etj.

Ligji 97/2016 “Për organizimin dhe funksionimin e Prokurorisë në Republikën e Shqipërisë” që përmirëson qasjen e viktimave në informacion përmes vendosjes së

një koordinatori/koordinatoreje për marrëdhëniet me publikun në secilën prokurori, përgjegjës/përgjegjëse për informimin e viktimave.

Ligji 18/2017 “Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës”, ku barazia dhe mosdiskriminimi përmenden që në parimet e përgjithshme të tij. Ligji përcakton se *çfarë do të thotë mbrojtje e fëmijës, duke qartësuar “masat e mbrojtjes”* që mund të aplikojnë punonjësit/punonjëset kur konstatojnë raste të fëmijëve në situatë të pasigurt për shkak të dhunës, abuzimit, neglizhimit apo shfrytëzimit. Për herë të parë parashikohet mbrojtja e fëmijëve në situatë rruge apo që punojnë/shfrytëzohen për punë, adresimi i formave të ndryshme të dhunës ndaj fëmijëve, si bulizmi, dhuna në shkollë, në familje, abuzimi seksual, shfrytëzimi ekonomik, siguria e fëmijëve në internet, fëmijët e pashoqëruar ose viktima të trafikimit, etj.

Ligji 37/2017 “Kodi i Drejtësisë Penale për të Mitur” që garanton një kornizë ligjore për drejtësinë penale për fëmijët, promovon riintegrimin e fëmijës në konflikt me ligjin, mbrojtjen e të drejtave të fëmijës viktimë dhe/ose dëshmitar i veprës penale dhe parandalon ri-viktimizimin/viktimizimin dytësor të fëmijës që ka qenë më parë viktimë e një veprë penale.

Ligji 111/2017 “Për ndihmën juridike të garantuar nga shteti”, që ndër të tjera garanton ndihmë juridike falas për kategori të veçanta: viktima të dhunës në familje, abuzimit seksual, trafikimit të qenieve njerëzore, të mitur/mitura në konflikt me ligjin, fëmijë në institucionet e përkujdesjes shoqërore, persona, të cilëve u është cënuar e drejta nëpërmjet një veprimi ose mosveprimi që përbën diskriminim, etj.

Ligji 35/2017 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr.7905, datë 21.03.1995, “Kodi i Procedurës Penale”, i ndryshuar, ku parashikohen dispozitat të reja ligjore, që përmirësojnë ndjeshëm pozitën e viktimës në çështjet penale, si dhe të drejta proceduriale të posaçme për viktimën e mitur, të abuzuar seksualisht dhe viktimën e trafikimit të qenieve njerëzore.

Ligji 70/2017 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr.10192, datë 03.12.2009 “Për parandalimin dhe goditjen e krimit të organizuar dhe trafikimit nëpërmjet masave parandaluese ndaj pronës”, ku parashikohet se dispozitat e tij zbatohen për pasuritë e personave që zotërohen plotësisht ose pjesërisht, në mënyrë të drejtpërdrejtë apo të tërthortë, mbi të cilët ekziston dyshimi i arsyeshëm, për kryerjen e veprave penale lidhur me trafikimin e të rriturave/rriturve dhe të miturave/miturve. Ky ligj përcakton krijimin e një fondi të posaçëm për parandalimin e krimit të organizuar, për të cilin përdoren si burim pasuritë e sekuestruara dhe të konfiskuara (me vendimin e Gjykatës). Fondi i veçantë është caktuar për qëllime sociale, duke përfshirë rehabilitimin dhe integrimin e viktimave të trafikimit.

Ligji nr. 79/2017 “Për sportin”, i ndryshuar ku pika 3 e nenit 5 të këtij ligji parashikon se: “Ndalohet diskriminimi në veprimtaritë sportive për shkaqe, si bindjet politike a fetare, raca, etnia, gjuha, gjinia, orientimi seksual, gjendja ekonomike ose shoqërore.”

Ligji 22/2018 “Për strehimin social”, ku theksohet parimi i mosdiskriminimit, për planifikimin, pajisjen, shpërndarjen dhe menaxhimin e strehimit për grupet sociale në nevojë për strehim. Nga programi i banesave të specializuara përfitojnë shtresat vunerabël përfshirë viktimat e trafikimit, dhunës në familje dhe vajzat nëna.

Ligji 110/2018 “Për noterinë”, që fuqizon pavarësinë ekonomike të gruas dhe është garant kryesor i të drejtave pronësore të saj, duke sjellë risi në çështjet e rregullimit të barazisë gjinore në aspektin e mbrojtjes së pasurive.

Ligji 111/2018 “Për kadastrën”, që gjithashtu rregullon çështjet e barazisë gjinore, lidhur me regjistrimin e pasurisë së bashkësisë ligjore.

Ligji 15/2019 “Për nxitjen e punësimit”, ku viktimat/viktimat e mundshme të trafikimit, dhunës me bazë gjinore, dhunës në familje apo nënat nën moshën 18 vjeç, specifikohen tek grupet e veçanta të punëkërkueseve/punëkërkuesve të disavantazuar në tregun e punës,

të cilat/cilët përfitojnë nga shërbimet dhe programet e nxitjes së punësimit.

Ligji 57/2019 “Për asistencën sociale në Republikën e Shqipërisë” ku përcaktohen si përfituese/përfitues të ndihmës ekonomike ndër të tjera viktimat e trafikimit, pas daljes nga institucionet e përkujdesjes shoqërore, deri në çastin e punësimit të tyre si dhe viktimat e dhunës në familje, për periudhën e vlefshmërisë së urdhrimit të mbrojtjes ose urdhrimit të menjëhershëm të mbrojtjes, të cilat nuk trajtohen në institucionet e përkujdesjes shoqërore.

Ligji 34/2019 “Për administrimin e pasurive të sekuestruara e të konfiskuara”, ku theksohet mirëadministrimi dhe përdorimi eficient, efektiv dhe ekonomik i pasurive të sekuestruara e konfiskuara nga organet e drejtësisë dhe pasurive të sekuestruara me urdher të ministrit përgjegjës për financat, rikthimi në komunitet i pasurive të fituara në mënyrë të paligjshme dhe kompensimi financiar i viktimave të krimit.

Ligji nr. 75/2019 “Për rininë”, konkretisht pika 1 e nenit, 3 parashikon se: “Mbështetja dhe fuqizimi i të rejave/rinjve bazohet në parimet e mëposhtme: a) parimin e barazisë dhe të mosdiskriminimit, të sanksionuara nga Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë, aktet e tjera ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë dhe legjislacioni në fuqi; b) parimin e mundësive të barabarta dhe garantimit të pjesëmarrjes së të rejave/rinjve në proceset politikëbërëse dhe vendimmarrëse në fushat e arsimit, kërkimit shkencor, politikave financiare, punësimit, vullnetarizmit, mbrojtjes e përfshirjes sociale, shëndetësisë, kulturës, sportit, mjedisit, turizmit, drejtësisë, punëve të brendshme e të jashtme, integritetit dhe të mbrojtjes, teknologjisë së informacionit, sipërmarrjes dhe në fusha të tjera që inkurajojnë zhvillimin e të rejave/rinjve;...etj.”

Ligji nr. 35/2020 “Për një ndryshim në ligjin nr. 7895, datë 27.01.1995, “Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar, që konsiston në kriminalizimin e dhunës psikologjike, mbrojtjen e personave në lidhje ose ish-lidhje intime me autorin e veprës penale, etj., pra që harmonizon përmbajtjen e këtij neni me nenin 3 të Konventës së Stambollit dhe ndryshimet në ligjin për dhunën në familje. Gjithashtu ligji parashikon ashpërsimin e dënimeve për disa figura të kësaj vepre penale. Ky ndryshim i Kodit Penal për çështje që lidhen me dhunën në familje është tepër i rëndësishëm dhe në vijim të të gjitha parashikimeve si vepra penale për dhunën në familje dhe forma të tjera të dhunës ndaj grave, ndryshime këto të ndodhura në vitet 2012 dhe 2013.

Ligji 13/2020 “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr. 108/2013, “Për të Huajt”, ku parashikohet mbrojtje më e mirë për viktimat e huaja të trafikimit, etj.

2.2. Kuadri institucional

Në Shqipëri ka disa struktura të cilat trajtojnë çështjet e barazisë gjinore, dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje.

Sipas Ligjit Nr. 9770, datë 24.07.2008 “Për barazinë gjinore në shoqëri” dhe Ligjit nr. 9669, datë 18.12.2006 “Për masat ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare” i ndryshuar, autoriteti shtetëror përgjegjës për barazinë gjinore dhe luftën kundër dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje është ministri që mbulon çështjet e barazisë gjinore.

Me organizimin e qeverisë së re në shtator 2017, bazuar në pikën e) të VKM nr. 508, datë 13.9.2017, fusha e përgjegjësisë për çështjet e barazisë gjinore dhe luftës kundër dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje iu ngarkua **Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale** (MSHMS). Ministria e ushtron këtë funksion përmes rolit drejtues të Ministres në Këshillin Kombëtar të Barazisë Gjinore dhe **Sektorit të Politikave dhe Strategjive për Përfshirjen Sociale dhe Barazinë Gjinore**, si pjesë e Drejtorisë së Përgjithshme të Politikave dhe Zhvillimit të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale.

Sipas Ligjit nr. 9770, datë 24.07.2008 “Për barazinë gjinore në shoqëri”, nenet 11 dhe 12, **Këshilli Kombëtar për Barazinë Gjinore** (KKBGJ) është organi më i lartë këshillues për çështjet e barazisë gjinore dhe sigurimin e integritetit gjinor në të gjitha fushat, veçanërisht në çështjet politike, sociale, ekonomike dhe kulturore. Këshilli ngrihet me Urdhër të Kryeministrit dhe rinovohet një herë në katër vjet. KKBGJ drejtohet nga Ministria e MSHMS dhe në përbërje ka 9 përfaqësues / përfaqësues të ministrive të linjës në rang zëvendësministreje / zëvendësministri dhe drejtuesesh / drejtuesish të lartë, si dhe tre përfaqësues / përfaqësues të shoqërisë civile, të cilat / cilët zgjidhen mbi bazën e një konkurimi të hapur, duke patur si kriter eksperiencën dhe kontributin për këto çështje.

Institucionet shtetërore në nivel qendror dhe vendor kanë detyrimin ligjor të bashkëpunojnë me ministren/ministrin përkatës që mbulon çështjet e barazisë gjinore për të shkëmbyer informacion dhe për të lehtësuar përmbushjen e funksionit të saj/tij. Për këtë qëllim, **në çdo ministri** është caktuar një **nëpunës/nëpunës i barazisë gjinore (NBGJ)** që ka për detyrë adresimin e çështjeve të barazisë gjinore dhe në **secilën bashki** emërohen një ose më shumë punonjëse/punonjës vendorë të barazisë gjinore.

Urdhëri i Kryeministrit Nr.32, datë 12.02.2018 “Për përcaktimin e koordinatorit kombëtar për barazinë gjinore” ka përcaktuar Zëvendëskryeministrin koordinator kombëtar për barazinë gjinore, i cili autorizohet të fuqizojë mekanizmin për barazinë gjinore në nivel qendror dhe të ndërmarrë rol koordinues.

Në nivelin e Kuvendit të Shqipërisë, në datë 4 dhjetor 2017, u miratua rezoluta **“Për dënimin e dhunës ndaj grave e vajzave dhe rritjen e efektshmërisë së mekanizmave ligjorë për parandalimin e saj”**. Në zbatim të angazhimeve të marra në këtë rezolutë dhe bazuar në nenin 19 të Rregullores, me vendimin e Kuvendit nr. 113/2017, datë 4 dhjetor 2017 u miratua ngritja e **Nënkomisionit “Për barazinë gjinore dhe parandalimin e dhunës ndaj gruas”**, pranë Komisionit të përhershëm për Punën, Çështjet Sociale dhe Shëndetësinë. Ky nënkomision në kuadrin e procesit të kontrollit parlamentar kërkon informacion të vazhdueshëm për zbatimin e Strategjisë Kombëtare për Barazinë Gjinore, raportim për situatën e dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje, shtrirjen dhe funksionimin e Mekanizmave të Koordinuar të Referimit të rasteve të dhunës në familje (MKR-ve), raportim për çështje të diskriminimit ndaj grave, si dhe zhvillon seanca dëgjimore me grupet e interesit dhe institucionet.

Aleanca e Grave Deputete (AGD) e cila e ka filluesën e organizimit të saj në vitin 2013, është rezultati i një lëvizjeje lobingu të filluar nga gratë deputete, me synim nxitjen e barazisë gjinore në Parlament dhe avokimin për përfshirjen e perspektivës gjinore në ligje.

Aleanca Kombëtare e Këshilltareve (AKK) e krijuar fillimisht në vitin 2017 me mbështetjen e UN Women dhe e fuqizuar me pas në kuadër të projektit Bashki të Forta synon gjithashtu

zbatimin e politikave mbrojtëse dhe gjithëpërfshirëse për gratë në nevojë si dhe arritjen e barazisë gjinore në nivel vendor.

2.3. Lidhja e SKBGJ 2021 – 2030 me dokumentat strategjikë.

a) Lidhja me SKZHI.

“SKBGJ 2021-2030” lidhet dhe harmonizohet me Strategjinë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim II, më konkretisht me **Shtyllën 3 të kësaj strategjie: “Investimi në Kapitalin Njerëzor dhe Kohezionin Social”**. Burimi më i rëndësishëm në Shqipëri janë burimet njerëzore, për rrjedhojë shoqëria dhe kultura e saj. Pikërisht në këto segmente të shtetit qëndrojnë të gjitha ato vlera themelore për lirinë, barazinë, mirëqënien dhe sigurinë e personit dhe pronës. Së bashku me sistemet e mirëqeverisjes, demokracisë dhe shtetit ligjor janë dimensionet njerëzore dhe sociale të Shqipërisë ato që qëndrojnë në themel të rritjes ekonomike. Në mënyrë më specifike “SKBGJ 2021 – 2030” lidhet me pikën 11.8: “Garantimi i barazisë gjinore” të shtyllës 3 të SKZHI II.

b) Lidhja me Programin e Qeverisë.

“SKBGJ 2021 – 2030” lidhet me Programin Qeverisës 2017-2020¹³, konkretisht me **Prioritetin 3 “Shërbimet Publike”** të këtij programi. Nën këtë prioritet, në mënyrë specifike “SKBGJ 2021 – 2030” lidhet me fushat 3.1. “Shteti ligjor dhe drejtësia”; 3.2 “Arsimi, Rinia dhe Sportet” dhe 3.3 “Shëndetësia dhe Kujdesi Social”.

c) Lidhja me Planin Kombëtar të Integritimit Evropian (PKIE) dhe Acquis të BE-së.

“SKBGJ 2021 – 2030” lidhet me dy kapituj kryesorë të PKIE 2019-2021¹⁴, konkretisht me **kapitullin 19 “Politika sociale dhe punësimi”**, si dhe me **kapitullin 23: “Drejtësia dhe të Drejtat Themelore”**. Acquis në fushën e politikës sociale përfshin standarde minimale në fusha si, ligji i punësimit, trajtimi i barabartë i grave dhe burrave në punësim dhe politika sociale, shëndeti dhe siguria nëpunë, mosdiskriminimi në punësim dhe politika sociale, gjithashtu në përfshirje sociale dhe mbrojtje. Mbrojtja e të drejtave themelore përfshin të drejtat tradicionale civile, si e drejta për jetë, e drejta për dinjitet dhe integritet, ndalimi i torturës dhe trajtimi degradues, e drejta për liri dhe siguri, e drejta për respektimin e jetës private dhe familjare, liria e feja, liria e fjalës, liria e asociimit dhe e kuvendit, liria e edukimit, e drejta e pronësisë, etj.

d) Lidhja me Marrëveshjen e Stabilizimit Asociimit ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Komuniteteve Evropiane e Shteteve të tyre anëtare (MSA).

“SKBGJ 2021 – 2030” lidhet me MSA konkretisht me **nenin 99 “Bashkëpunimi Social”**¹⁵. Sipas këtij neni, palët bashkëpunojnë për të lehtësuar reformat e politikave shqiptare të punësimit, në kontekstin e forcimit të reformave ekonomike dhe të integritimit. Bashkëpunimi synon të mbështetë përshtatjen e sistemit shqiptar të sigurimeve shoqërore me kërkesat e reja ekonomike dhe sociale dhe përfshin përshtatjen e legjisllacionit shqiptar përsa u përket kushteve të punës dhe mundësive të barabarta për gratë, ashtu si dhe përmirësimin e nivelit të mbrojtjes së shëndetit dhe sigurisë në punë për punëtorët/punëtorët, duke iu referuar nivelit ekzistues të mbrojtjes në Komunitet. Bashkëpunimi merr parasysh fushat prioritare që lidhen me *acquis* e Komunitetit në këtë fushë.

e) Lidhja me Objektivat e Zhvillimit të Qendrueshëm (OZHQ).

“SKBGJ 2021-2030” ka një lidhje të ngushtë me Objektivat e Zhvillimit të Qendrueshëm¹⁶. Në mënyrë specifike, ajo lidhet me **OZHQ 5 “Barazia Gjinore” - Arritja e barazisë gjinore dhe fuqizimi i të gjitha grave dhe vajzave.**

13. <https://kryeministria.al/wp-content/uploads/2017/11/PROGRAMI.pdf>

14. <http://integrimi-ne-be.punetejashtme.gov.al/wp-content/uploads/2020/04/PKIE-2019-2021.pdf>

15. <http://dap.gov.al/publikime/dokumenta-strategjik/61-marreveshja-e-stabilizim-asociimit>

16. http://www.senior-a.al/docs/17SDGs_Shqip.pdf

- 5.1 T'i jepet fund kudo të gjitha formave të diskriminimit ndaj grave dhe vajzave.
- 5.2 Të eliminohen të gjitha format e dhunës ndaj grave dhe vajzave në sferën publike dhe private, përfshirë trafikimin dhe shfrytëzimin seksual dhe llojet e tjera të shfrytëzimit.
- 5.3 Të eliminohen të gjitha praktikat e dëmshme siç janë martesat e fëmijëve, martesat në moshë të hershme, martesat e detyruara dhe gjymtimi gjenital femëror.
- 5.4 Të njihet dhe të vlerësohet kujdesi dhe puna shtëpiake pa pagesë, përmes dhënies së shërbimeve publike, infrastrukturës dhe politikave të mbrojtjes sociale dhe përkrahjes së përgjegjëse të përbashkëta brenda shtëpisë dhe familjes, në përputhje me praktikat kombëtare.
- 5.5 Të sigurohet pjesëmarrja e plotë dhe efektive e grave dhe dhënia e mundësive të barabarta për udhëheqjen e tyre në të gjitha nivelet e vendimmarrjes në jetën politike, ekonomike dhe publike.
- 5.6 Të sigurohet qasja e gjithanshme në shëndetin seksual dhe atë riprodhues dhe në të drejtat riprodhuese, siç është rënë dakord, në përputhje me Programin e Veprimit të Konferencës Ndërkombëtare për Popullsinë dhe Zhvillimin dhe me Platformën për Veprim të Pekinit, si dhe dokumentet e tjera, rezultat i konferencave të zhvilluara.
- 5.a Të ndërmerren reforma për t'i dhënë grave të drejta të barabarta mbi burimet ekonomike, të drejta pronësie dhe kontrolli mbi tokën dhe forma të tjera të pronësisë, të shërbimeve financiare, të trashëgimisë dhe burimeve natyrore, në përputhje me ligjet kombëtare.
- 5.b Të përkrahet fuqizimi i grave duke rritur përdorimin e teknologjisë, në veçanti teknologjinë e informacionit dhe të komunikimit.
- 5.c Të miratohen dhe të forcohen politikat e shëndosha dhe legjislacioni i zbatueshëm në përkrahjen e barazisë gjinore dhe fuqizimin e të gjitha grave dhe vajzave në të gjitha nivelet.

Gjithashtu, "SKBGJ 2021 - 2030" lidhet edhe me **OZHQ 1 "Pa varfëri"** - Eliminimi i të gjitha formave të varfërisë; **OZHQ 2 "Zero uri"** - Eliminimi i urisë, arritja e sigurisë ushqimore dhe e përmirësimit të ushqyerjes, si dhe nxitja e bujqësisë së qendrueshme; **OZHQ 3 "Shëndet i mirë dhe mirëqenie"** - Sigurimi i jetës së shëndetshme dhe nxitja e mirëqenies për të gjithë njerëzit e çdo moshe; **OZHQ 4 "Arsimi cilësor"** - Sigurimi i arsimit cilësor, gjithëpërfshirës dhe të barabartë, si dhe mundësi për aftësi gjatë gjithë ciklit të jetës; **OZHQ 8 "Punë dinjitoze dhe rritje ekonomike"** - Nxitja e rritjes ekonomike të vazhdueshme, gjithëpërfshirëse dhe të qëndrueshme, punësim të plotë dhe produktiv dhe punë të denjë për të gjithë; **OZHQ 10 "Zvogëlimi i pabarazive"** - Zvogëlimi i pabarazisë brenda çdo vendi dhe ndërmjet shteteve; **OZHQ 11 "Qytete dhe komunitete të qëndrueshme"** - Ndërtimi i qyteteve dhe vendbanimeve gjithëpërfshirës, të parrezikshëm, rezistentë dhe të qëndrueshëm; **OZHQ 13 "Veprim për klimën"** - Marrja e masave urgjente për të luftuar ndryshimet klimatike dhe efektet e tyre; **OZHQ 16 "Paqe, drejtësi, institucione të forta"** - Promovimi i shoqërive në paqe dhe gjithëpërfshirëse për një zhvillim të qëndrueshëm, siguria e qasjes në drejtësi për të gjithë, dhe ndërtimi i institucioneve gjithëpërfshirëse, llogaridhënëse e efektive në të gjitha nivelet; si dhe **OZHQ 17 "Partneritet për objektivat"** - Fuqizimi i mjeteve të zbatimit dhe të rigjallërimit të partneritetit global për një zhvillim të qëndrueshëm.

f) Lidhja me Strategjinë e Barazisë Gjinore 2020-2025 të Bashkimit Evropian dhe Planin e Veprimit për Barazinë Gjinore (GAP III) 2021-2025.

"SKBGJ 2021 - 2030" lidhet gjithashtu edhe me **Strategjinë e Barazisë Gjinore 2020 - 2025 të Bashkimit Evropian** dhe bazohet veçanërisht në objektivat dhe masat e parashikuara në Planin e Veprimit për Barazinë Gjinore (GAP III i BE) 2021-2025. Gjatë formulimit të planit të veprimit të "SKBGJ 2021 - 2030" është synuar harmonizimi me GAP III të BE, sidomos në drejtim të qëllimeve strategjike, objektivave specifike si dhe treguesve të matjes së progresit. Tre parimet e para kryesore që udhëheqin "SKBGJ 2021-2030", konkretisht: i) Përparimi drejt një qasjeje transformuese gjinore, ii) Adresimi i ndërthurjes së diskriminimit gjinor me forma të tjera të diskriminimit, si dhe iii) Ndjekja e një qasjeje të bazuar në të drejtat e njeriut, janë parimet tek të cilat bazohet edhe GAP III i BE¹⁷. Në mënyrë të ngjashme, masat dhe veprimet e parashikuara nën katër Qëllimet Strategjike të "SKBGJ 2021 -2030" harmonizohen me fushat

17. Shiko: https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/join-2020-17-final_en.pdf fq.4

tematike të ndërhyrjes dhe objektivat specifike të GAP III të BE.

Qëllimi Strategjik I i “SKBGJ 2021 -2030” përmban objektiva dhe masa të lidhura me fushat tematike të GAP III të BE siç janë: “Promovimi i të drejtave ekonomike dhe sociale dhe fuqizimi i vajzave dhe grave”, si dhe “Adresimi i sfidave dhe shfrytëzimi i mundësive të ofruara nga tranzicioni drejt ekonomisë së gjelbër, transformimi dixhital, ndryshimi i klimës dhe mjedisi”. Më konkretisht, nën këtë qëllim strategjik janë planifikuar veprime që lidhen me: objektivin specifik tematik 1 “Rritja e aksesit për gratë nga të gjitha grupet, për punë të denjë në sektorët jo-tradicionale, në veçanti shkencë, teknologji, inxhinieri, matematikë, si dhe në sektorët e dominuar nga gratë, përfshirë tranzicionin e grave drejt ekonomisë formale dhe mbulimin e tyre nga sistemet e mbrojtjes sociale jodiskriminuese dhe gjithëpërfshirëse”; objektivin specifik tematik 2 “Përmirësimi i politikave, kuadrit ligjor dhe aksesit në shërbimet e kujdesit shoqëror duke mundësuar ndarjen e barabartë të punës dhe kujdesit familjar ndërmjet grave dhe burrave”, objektivin specifik 3 “Përdorimi në mënyrë të barabartë i mjeteve dixhitale publike nga gratë, burrat, vajzat dhe djemtë”, objektivin specifik 4 “Pjesëmarrja plotësisht dhe në mënyrë të barabartë në ekonominë dixhitale e grave, burrave, vajzave dhe djemve nga të gjitha grupet”, etj.

Qëllimi Strategjik II i “SKBGJ 2021 - 2030” përmban objektiva dhe masa të lidhura me fushën tematike të GAP III të BE “Nxitja e pjesëmarrjes dhe udhëheqjes së barabartë” dhe veçanërisht me objektivin specifik 1 “Krijimi i kushteve që mundësojnë pjesëmarrje të barabartë të grave, burrave, vajzave dhe djemve, nga të gjitha grupet, në vendimmarrje”.

Qëllimi Strategjik III i “SKBGJ 2021 - 2030” është harmonizuar gjithashtu me fushat tematike të GAP III të BE “Sigurimi i lirisë nga të gjitha format e dhunës me bazë gjinore” si dhe me “Promovimi i shëndetit dhe të drejtave seksuale dhe riprodhuese”. Në mënyrë të veçantë këtu mund të përmendim lidhjen me: objektivin specifik 1 “Mbrojtja më e mirë e grave, burrave, vajzave dhe djemve, nga të gjitha grupet, nga të gjitha format e dhunës me bazë gjinore në sferën publike dhe private, në vendin e punës dhe në internet, përmes legjislacionit dhe zbatimit efektiv të tij”; objektivin specifik 3 “Rritja e mbrojtjes dhe aksesit në shërbimet mbështetëse të specializuara për gratë, burrat, vajzat dhe djemtë nga të gjitha grupet, të cilët përjetojnë dhunë seksuale dhe dhunë me bazë gjinore”; objektivin specifik 4 “Promovimi dhe mbrojtja më e mirë e të drejtave të çdo individi për të pasur kontroll të plotë dhe për të vendosur të lirë dhe me përgjegjësi për çështjet që lidhen me seksualitetin e tyre dhe shëndetin seksual e riprodhues, pa diskriminim, detyrim dhe dhunë”; objektivin specifik 8 “Mbledha dhe përdorimi i të dhënave cilësore, të disagreguara dhe të krahasueshme globalisht për forma të ndryshme të dhunës me bazë gjinore dhe praktikave të dëmshme, për të informuar ligjet, politikat dhe programet”, etj. Ndërsa

Qëllimi Strategjik IV i “SKBGJ 2021 - 2030” është kryesisht në përputhje dhe i harmonizuar me shtyllën 5 të Strategjisë së BE-së për Barazinë Gjinore 2020 - 2025 “Raportimi dhe komunikimi mbi rezultatet duke vendosur një sistem monitorimi sasior, cilësor dhe gjithëpërfshirës për të rritur llogaridhënien publike, për të siguruar transparencën dhe qasjen në informacion dhe për të arritur shtrirje më të mirë të BE për ndikimin e punës së saj në të gjithë botën”, por e përshtatur në nivel vendi.

3. ARRITJET, ANALIZA DHE SFIDAT.

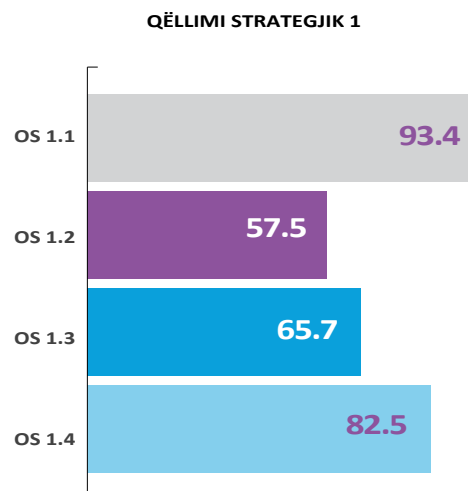
Me gjithë rastet e shumta të njohjes zyrtare dhe përparimin e bërë, barazia midis grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve në jetën e përditshme ende nuk është bërë realitet. Gratë dhe burrat, të rejtat dhe të rinjtë, vajzat dhe djemtë nuk gëzojnë të drejta të njëjta në praktikë. Ende vazhdojnë të ekzistojnë pabarazitë shoqërore, politike, ekonomike dhe kulturore. Këto pabarazi janë rezultat i disa nocioneve shoqërore të ndërtuara mbi bazën e stereotipeve të shumtë të pranishëm në familje, arsim, kulturë, mjetet e komunikimit, në botën e punës, në organizimin e shoqërisë, etj.

Për adresimin e këtyre pabarazive në disa drejtime kryesore u përgatit dhe miratua në tetor të vitit 2016 “Strategjia Kombëtare për Barazinë Gjinore dhe Plani i saj i Veprimit 2016-2020”¹⁸ (SKBGJ 2016 - 2020). Kjo strategji përmbante katër qëllime strategjike dhe trembëdhjetë objektiva specifike.

Nga vlerësimi i realizuar mbi zbatimin e kësaj strategjie dhe planit të saj të veprimit, rezultojnë se SKBGJ 2016-2020 në tërësinë e saj është realizuar në masën 80% duke evidentuar arritje të shumta në drejtim të fuqizimit të gruas, avancimit drejt barazisë gjinore dhe zvogëlimit të dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje. Zbatimi i kësaj strategjie dhe masave të parashikuara në të ka një ndikim të rëndësishëm gjithashtu në zbatimin e Objektivave të Zhvillimit të Qendrushëm, sidomos të OZHQ 5 “Barazia Gjinore”. Më konkretisht:

Qëllimi Strategjik 1: Fuqizimi ekonomik i grave dhe burrave, është realizuar në masën 74.7%. Nga vlerësimi u evidentua se:

- Ka rritje të pjesëmarrjes së grave dhe vajzave në tregun e punës.
- Ka rritje të aksesit të grave dhe burrave në programet e punësimit.
- Hendeku gjinor në paga sipas të dhënave zyrtare është 10,1 %. Pra burrat kanë një pagë mesatare mujore bruto 10,1 % më të lartë sesa gratë. Krahasuar me vitin e mëparshëm, në vitin 2019 vihet re një ulje e hendekut gjinor në paga me 0,6 pikë përqindje.
- Ka vijuar zbatimi me efektivitet i objektivave të Planit Kombëtar të Veprimit për Gratë Sipërmarrëse 2014-2020.
- Ka rritje të përfshirjes së vajzave e të rejave në fushat e studimit të lidhura me shkencën dhe inovacionin, por kjo rritje nuk duket të jetë konstante dhe e qëndrueshme për çdo vit akademik. Njëlloj dhe kur flitet për punësimin e grave në bujqësi dhe industrinë nxjerrëse, etj., ku përqindja e punësimit të tyre bie nga viti 2016 në vitin 2019.
- Evidentohet një reduktim me rreth 8% i punës së papaguar të grave, megjithatë ripërsëritja e Anketës së Studimit të Përdorimit të Kohës do të jepte të dhëna të sakta në këtë drejtim.
- Njësitë e Vetëqeverisjes Vendore (NJVV) janë përgjegjëse për përmbushjen e 41 funksioneve të grupuara në shtatë fusha, përfshi infrastrukturën dhe shërbimet publike, shërbimet sociale, kulturën, sportin dhe argëtimin, mbrojtjen e mjedisit, zhvillimin bujqësor e rural dhe pyjet, zhvillimin ekonomik vendor dhe sigurinë publike. Në planin e përgjithshëm, kënaqësia me shërbimet publike për vitin 2020, është vlerësuar “mirë”. Qasja e barabartë gjinore në shërbime është treguesi me vlerësimin më të lartë, 98 pikë, ndjekur nga qasja në shërbimet bashkiake, me 75 pikë. Në rastin e qasjes në ofrimin e shërbimeve bashkiake shumica dërrmuese e bashkive (87%) janë vlerësuar me “mirë” ose “shumë mirë”.

18. Miratuar me Vendim të Këshillit të Ministrave Nr.733 datë 20.10.2016

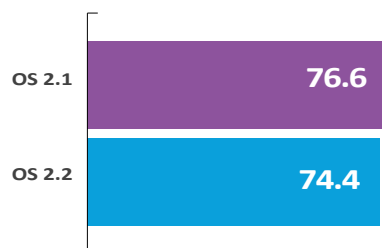
- Ka përmirësim në numin e grave që përfitojnë nga shërbimet e ekstensionit dhe të subvencioneve.
- Ka përmirësim në ofrimin e shërbimeve shëndetësore për gratë e zonave rurale, por ende nevojiten përpjekje për të përmirësuar dukshëm aksesin e tyre në këtë drejtim.
- Ka përmirësime ligjore, për të drejtat pronësore mbi tokën bujqësore, por duhet të monitorohet me kujdes zbatimi i tyre dhe ndikimi në praktikë.

Qëllimi Strategjik 2: Garantimi i pjesëmarrjes dhe angazhimit faktik dhe të barabartë të grave në vendimmarrjen politike e publike, është realizuar në masën 75.57%.

Kështu, nga vlerësimi u evidentua se:

- Ka zhvillime pozitive në drejtim të përfaqësimit të grave në vendimmarrjen politike, qendrore dhe vendore, zhvillime këto që duhet të jenë afatgjata dhe të qëndrueshme.

QËLLIMI STRATEGJIK 2

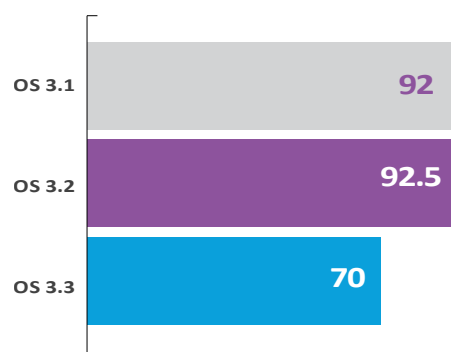

Qëllimi Strategjik 3: Reduktimi i dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje, është realizuar në masën 84.8%.

Të rëndësishme nën këtë qëllim strategjik:

- U arrit ngritja e Mekanizmave të Koordinuar të Referimit (MKR) të rasteve të dhunës në familje në mbarë vendin (61 bashki), por nevojitet vijimi i mbështetjes për t'i bërë të gjithë këto MKR efektive dhe të qëndrueshme.
- Numri i shërbimeve mbështetëse të specializuara për trajtimin e viktimave/të mbijetuarave të dhunës në familje dhe dhunës me bazë gjinore është rritur. Megjithatë duhet të merret parasysh fakti që një pjesë e këtyre shërbimeve janë të varura nga donatorët dhe ndërkohë kanë kufizime në burime njerëzore e financiare, infrastrukturë, aplikim në mënyrën e duhur të standardeve ndërkombëtare, etj.
- Ende ka nevojë për përmirësime të legjisllacionit në fushën penale.
- Ka rritje të përqindjes së dhunuesve të ndëshkuar e më pas të rehabilituar, por duhet të bëhet një vlerësim i plotë i shërbimit ekzistues, që të shërbejë si bazë krahasimore për shtrirje të mëtejshme të këtij shërbimi.

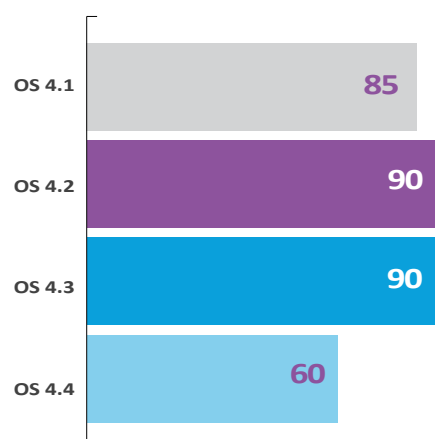
QËLLIMI STRATEGJIK 3

Qëllimi Strategjik 4: Fuqizimi i rolit koordinues dhe monitorues të Mekanizmit Kombëtar të Barazisë Gjinore, si dhe ndërgjegjësimi i shoqërisë për avancimin e barazisë gjinore, është realizuar në masën 81.25%.

- MSHMS përveçse për shëndetësinë është përgjegjëse dhe për zhvillimin e politikave për adresimin e çështjeve të dhunës me bazë gjinore, abuzimit ndaj fëmijëve, grave dhe grupeve të tjera, barazinë gjinore, mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve, mosdiskriminimin për shkak të orientimit seksual, aftësisë së kufizuar, etnicitetit dhe minoritetit, etj. Këto përgjegjësi përmbushen nëpërmjet Sektorit të Politikave dhe Strategjive për Përfshirjen Sociale dhe

QËLLIMI STRATEGJIK 4

Barazinë Gjinore, brenda Drejtorisë së Përgjithshme të Politikave dhe Zhvillimit të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale.

- Në nivelin qendror një specialiste/specialist me kohë të plotë, ka edhe përgjegjësinë dhe detyrimet e pozicionit të Nëpunëses/Nëpunësit të Barazisë Gjinore (NBGJ), pra këta persona kryejnë edhe detyra të tjera. Megjithatë në përshkrimet e tyre të punës janë shtuar detyrimet dhe përgjegjësitë e NBGJ, në përputhje me Ligjin për Barazinë Gjinore. Përveç 11 NBGJ-ve në ministritë e linjës, edhe Policia e Shtetit dhe Avokati i Popullit kanë të caktuar nga një person kontakti në pozicionin e NBGJ (ndonëse nuk e kanë detyrim ligjor).
- 58 nga 61 bashki kanë përcjellë pranë MSHMS të dhënat mbi personin me kohë të plotë të caktuar për të mbuluar detyrat e NBGJ, por edhe të Koordinatorës/Koordinatorit Vendor kundër Dhunës në Familje (KVDHF) apo të Specialistes/Specialistit të Mbrojtjes së Fëmijëve. Tre bashki kanë tentuar t'i ndajnë këto pozicione, megjithatë momentalisht, në kushtet në të cilat ndodhet vendi dhe nisur edhe nga problematikat përsa u takon fondeve të NJVV, shihet si e pamundur ndarja e mëtejshme e këtyre pozicioneve.
- Buxhetime i Përgjigjshëm Gjinator (BPGJ) është pjesë e Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim 2015-2020. BPGJ është përfshirë edhe në menaxhimin e sistemit buxhetor përmes ndryshimeve të ligjit përkatës (2016). Ligji për financat e vetëqeverisjes vendore (2017) ka krijuar mundësitë për përfshirjen e efektshme të BPGJ në të gjitha fazat e ciklit të menaxhimit financiar vendor (programimi i buxhetit vjetor dhe afatmesëm, monitorimi dhe raportimi, vlerësimi dhe auditimi) nga NJVV. Në mënyrë të detyrueshme, NJVV-ve u ngarkohet që të paktën në një nga objektivat e politikave të programeve duhet të adresojnë problematika të pabarazisë gjinore ose respektimin e plotë të barazisë gjinore, duke identifikuar qartazi produktet dhe treguesit gjinorë. NJVV-të gjatë raportimit duhet të përfshijnë detyrimisht si tregues financiar shpenzimet për politikën që mbështesin barazinë gjinore krahasuar me shpenzimet e përgjithshme. Aktualisht në nivel qendror, për vitin 2020 rezultojnë 37 programe buxhetore që përfshijnë në mënyrë efektive BPGJ.
- Bazuar në ndërhyrjet e vazhdueshme përmes aktiviteteve informuese e fushatave të ndërgjegjësimit, numri i individëve të shoqërisë sonë të cilët besojnë se barazia gjinore është kusht i domosdoshëm për zhvillimin e vendit është rritur, por nuk është realizuar një studim bazë dhe një krahasues mbarëkombëtar, që të përcaktojnë se sa % është rritur ky numër gjatë zbatimit të SKBGJ 2016 - 2020.

Disa nga sfidat kryesore të evidentuara gjatë vlerësimit të SKBGJ 2016 - 2020:

- Pamundësia e shtimit të specialisteve dhe specialistëve në një sërë institucioneve qendrore e vendore, në respektim të një tërësie ligjesh në fuqi. Këtu për shembull mund të veçojmë domosdoshmërinë e pasjes së punonjëseve e punonjësve të kualifikuar, me kohë të plotë e të dedikuar vetëm për një pozicion të caktuar pune. Në plotësim të detyrimit që rrjedh nga Ligji për Barazinë Gjinore duhet të kemi të emëruar nëpunëse/nëpunës të barazisë gjinore me kohë të plotë e të dedikuar vetëm për zbatimin e këtij ligji, apo të integritit të perspektivës gjinore në të gjitha veprimet e politikën e institucioneve të caktuara, si në nivel qendror dhe në atë të vetëqeverisjes vendore. Ky detyrim, u konstatua si një sfidë dhe nuk u realizua dot në mënyrën e duhur në këto katër vite. Në të gjitha ministritë e linjës dhe në bashkitë në vend ka punonjëse apo punonjës të kualifikuar e të punësuar me kohë të plotë, të cilat/cilët kanë këtë përgjegjësi por edhe përgjegjësi të tjera në përshkrimet e tyre të punës.
- Ngjashmërisht, plotësimi i detyrimit të njësive të vetëqeverisjes vendore për të emëruar punonjëse/punonjës me kohë të plotë në pozicionin vetëm të Koordinatorës / Koordinatorit Vendor kundër Dhunës në Familje, në zbatim të detyrimit që rrjedh nga legjislacioni në fuqi, mund të evidentohet si një tjetër sfidë e pa adresuar në mënyrën e duhur, në këtë periudhë kohore.
- Plotësimi i strukturës në nivel qendror që është pjesë e mekanizmit kombëtar të barazisë gjinore (referohu Sektorit të Politikave e Strategjive të Përfshirjes Sociale e Barazisë Gjinore) me specialiste/specialistë të dedikuar vetëm për çështjet e barazisë gjinore dhe të zvogëlimit të dhunës ndaj grave e dhunës në familje, si dhe shtimi i përvitshëm i burimeve financiare në dispozicion të këtij sektori, mund të renditet gjithashtu si një nga

- sfidat e paadresuara në mënyrën e duhur, gjatë këtyre katër viteve.
- Marrja e masave për shtimin e gamës së përfituesve dhe përfituesve nga shërbimet mbështetëse të specializuara ekzistuese, si dhe shtimi i shërbimeve të reja në përputhje me nevojat dhe specifikat e grupeve të ndryshme të cenueshme, është gjithashtu një sfidë. Ngritja e një shërbimi është vetëm fillimi i ofrimit të mbështetjes së duhur. Që ky shërbim të jetë eficient dhe efektiv, duhet të mbështetet me burimet e duhura njerëzore e financiare, duhet të funksionojë në bazë të standardeve, protokolleve të dedikuara, duhet të respektojë diversitetin e individëve apo grupeve për të cilat ngrihet, si dhe të vetë nevojave të ndryshme të tyre, duhet të monitorohet, vlerësohet e përmirësohet vazhdimisht, si dhe duhet të ketë mbështetje afatgjatë që të fitojë qendrueshmëri. Marrja e eksperiencës së OJF-ve ofruese të shërbimeve të cilat kanë vite tashmë që ofrojnë shërbime të konsoliduara, është gjithashtu domosdoshmëri.
 - Hapja e debateve publike dhe adresimi në formën e duhur i një sërë stereotipesh gjinore, praktikash të dëmshme patriarkale e formash të dhunës ndaj grave, është një tjetër sfidë, e cila nuk mund të kapërcehet pa një mirëkoordinimin veprimesh dhe dedikim të burimeve e mjeteve të duhura. Të ndryshosh mentalitetin dhe të përpiqesh të matësh progres në këtë drejtim, është e vështirë dhe rezultatet e punës shpesh janë të padukshme.
 - Përmirësimi i kuadrit ligjor dhe përafrimi i tij vazhdimisht me instrumentet ndërkombëtarë është domosdoshmëri. Por mbi këto përpjekje, një sfidë e madhe mbetet zbatimi në realitet dhe gëzimi i këtyre të drejtave de-facto nga të gjitha grupet e interesit. Niveli i angazhimit dhe përgjegjshmërisë së institucioneve të caktuara, luan një rol tepër të madh në këtë drejtim.
 - Mbledhja e të dhënave të disagreguara dhe analiza e situatës së grupeve të caktuara të grave e vajzave, në mënyrë sistematike, është një tjetër sfidë për vetë angazhimin dhe qendrueshmërinë që kërkon ky proces nga një tërësi institucionesh.
 - Adresimi i çështjeve të pronësisë mbi tokën apo të sigurimit të një game të gjerë shërbimesh për gratë, të rejat dhe vajzat në zonat rurale, mbetet gjithashtu një sfidë.
 - Pozicionimi i duhur i grave, të rejave dhe vajzave në vendimmarrjen publike, është një sfidë e cila del më në pah nëse flasim për adresimin e kësaj çështjeve në grupe apo komunitete të caktuara.
 - Trajtimi në mënyrën e duhur, sipas standardeve e me shërbime të dedikuara për rastet e dhunës seksuale të ndeshur tek të miturat/miturit apo të rriturat/rriturit, si në marrëdhëniet familjare edhe jashtë tyre, është gjithashtu një tjetër sfidë.
 - Në matjen e impaktit të veprimeve të caktuara për adresimin e pabarazive apo diskriminimit gjinor, pasja e të dhënave sasiore e cilësore është tepër e nevojshme. Shpesh nevojitet realizimi i një studimi të parë (që shërben si studim bazë) dhe ripërsëritja e tij në mënyrë të vazhdueshme e periodike, duke ruajtur dhe përmirësuar parametra të caktuar. Vetë realizimi i studimeve të tilla të vazhdueshme përbën një sfidë, siç u pa dhe nga vlerësimi i zbatimit të SKBGJ 2016-2020, etj.

4. VIZIONI DHE MISIONI I DOKUMENTIT

Vizioni

“Një shoqëri e cila vlerëson barazinë dhe drejtësinë gjinore si kushte të domosdoshme drejt zhvillimit të qendrueshëm social, ekonomik e politik të vendit, fuqizon të gjithë individët për të gëzuar të drejta dhe mundësi të barabarta në të gjitha fushat e jetës, nuk lejon që askush të mbetet pas, si dhe që mbështetet në parimin e tolerancës zero kundër praktikave të dëmshme, dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje, duke ndëshkuar dhunuesit dhe duke mbrojtur, rehabilituar e riintegruar personat e dhunuar”.

Misioni

“SKBGJ 2021 - 2030” ka një kohëzgjatje dhjetë vjeçare, brenda së cilës synohet të arrihet jo vetëm sukses por dhe qendrueshmëri në veprimet e planifikuara e të realizuara. Në tërësinë e saj “SKBGJ 2021 - 2030” përbëhet nga katër qëllime strategjike kryesore, ku zenë vend edhe objektiva specifike që reflektojnë nevojën për ndryshim apo shtimin e dimensioneve

të reja drejt të cilave duhet të fokusohet vëmendja për adresimin e duhur të çështjeve të barazisë gjinore, bazuar dhe në zhvillimet më të fundit, si dhe duke konsideruar çështje të lidhura me emergjencat civile, fatkeqësitë natyrore apo fushat e reja deri tani të paadresuara apo shumë pak të adresuara në lidhje me barazinë gjinore (mjedisi dhe ndryshimet klimatike, dixhitalizimi, ekonomia e gjelbër, etj).

Parimet kryesore që udhëheqin “SKBGJ 2021 -2030” janë¹⁹:

- **Përparimi drejt një qasjeje transformuese gjinore:** ekzaminimi, gjetja e shkaqeve dhe ndryshimi i normave të ngurta gjinore e pabarazive të pushtetit që dëmtojnë gratë, të rejat dhe vajzat dhe gjenerojnë diskriminim në të gjitha moshat, duke filluar nga fëmijëria e hershme, në shoqëri; promovimi i ndryshimeve në qëndrimet shoqërore, përfshirë këtu angazhimin në mënyrë aktive të burrave, të rinjve dhe djemve, duke u përqendruar te të rejat/të rinjtë si nxitës të ndryshimit; të punuarit në një mënyrë që është e ndjeshme ndaj kontekstit, të krijuarit e partneriteteve të forta dhe dialogut me aktorët vendorë, shoqërinë civile dhe komunitetet vendore, duke mbështetur edhe organizatat e grave.
- **Adresimi i ndërthurjes së diskriminimit gjinor me forma të tjera të diskriminimit:** fokusi duhet të jetë gjithashtu tek gratë, të rejat dhe vajzat më të pafavorizuara, për shembull gra, të reja dhe vajza rome dhe egjiptiane, gra, të reja dhe vajza me aftësi të kufizuara, gra, të reja dhe vajza të privuara ekonomikisht dhe shoqërisht, gra, të reja dhe vajza që jetojnë në fshat, gra, të reja dhe vajza të dhunuara apo trafikuar, nëna të vetme, gra, të reja dhe vajza migrante dhe azilkërkuese, gra, të reja dhe vajza LGBTI+, gra të moshuara, etj., pasi ato përballen me diskriminim të shumëfishtë.
- **Ndjekja e një qasjeje të bazuar në të drejtat e njeriut:** e cila vendos parimet e mos-diskriminimit dhe kundërveprimit për pabarazitë në qendër të të gjitha veprimeve. Kjo përfshin ndihmën për çdo qenie njerëzore për të ushtruar të drejtat e tyre njerëzore, për të marrë pjesë në vendimet që kanë të bëjnë me to dhe për të kërkuar dëmshpërblim kur u shkelen të drejtat.
- **Barazia dhe drejtësia gjinore, kushte** për një shoqëri të drejtë e socio-ekonomikisht të zhvilluar: njohja dhe respektimi i barazisë dhe drejtësisë gjinore; përmirësimi i statusit social, ekonomik dhe shëndetësor i vajzave/të rejave/grave dhe sidomos i vajzave/të rejave/grave të cilat pësojnë diskriminim të shumëfishtë; edukimi, përparimi dhe angazhimi politik i tyre duke u ofruar mundësi të barabarta njëloj si dhe djemve/të rinjve/burrave, nga të gjitha grupet etnike e shoqërore, janë parakushte për zhvillimin e gjithanshëm të vendit.
- **Ndjeshmëri dhe trajtim i barabartë ndaj nevojave të veçanta të të dy gjinive:** vajzat/ të rejat/gratë dhe djemtë/të rinjtë/burrat kanë nevoja të ndryshme dhe përballen me forma të ndryshme të dhunës e diskriminimit. Prandaj dhe veprimet e parashikuara duhet të ofrojnë mundësi për trajtimin në përshtatje me këto nevoja dhe përvoja – barazia nuk duhet ngatëruar me njëtrajtshmërinë: jemi të ndryshëm, por duhet të jemi të barabartë, jo të ngjashëm.
- **Njohja, vlerësimi dhe respektimi i diversitetit:** ndërmjet vajzave, të rejave dhe grave, djemve, të rinjve dhe burrave, për sa i përket moshës, aftësisë, orientimit seksual, shprehjes së identitetit gjinor, origjinës etnike dhe shoqërore, praktikave fetare dhe zgjedhjeve jetësore, etj.
- **Tolerancë zero kundrejt dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje:** mbrojtja e jetës, dinjitetit dhe integritetit njerëzor, është parakusht për zhvillimin e një vendi; çdo formë dhune është sulm mbi dinjitetin njerëzor dhe shkelje e të drejtave të njeriut, ndaj nuk duhet të tolerohet.

19. Tre parimet e para janë parimet tek të cilat bazohet edhe GAP III i BE-së (fq.4). https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/join-2020-17-final_en.pdf

- **Koordinimi dhe bashkëpunimi ndër-institucional:** nisur nga karakteristikat dhe natyra ndërsektoriale e çështjeve që përbëjnë qëllimet kryesore të kësaj strategjie, institucionet shtetërore, organizatat e shoqërisë civile, media, sektori privat, institucionet fetare, organizatat ndërkombëtare si dhe të gjithë aktorët dhe partnerët e interesuar, duhet të punojnë së bashku duke koordinuar veprimet për të adresuar sa më efektivisht pabarazitë dhe padrejtësitë me bazë gjinore për gratë/të rejtat/vajzat dhe burrat/të rinjtë/djemtë.
- **Matja e përparimit dhe buxheti për zbatimin e strategjisë dhe planit të saj të veprimit:** si në çdo dokument politik të hartuar, në “SKBGJ 2021-2030” nuk mund të mungojnë treguesit të cilët janë të formuluar qartësisht, të matshëm, me gjuhë të kuptueshme, si dhe që shërbejnë për matjen e përparimit gjatë periudhave kohore të zbatimit të strategjisë. Po kështu, që gjatë hartimit të strategjisë u bë dhe një parashikim buxhetor ku u përllogaritën kostot e domosdoshme për zbatimin e saj, të ndara në periudha të caktuara, e sipas llojit (kosto korrente apo investime), ku u evidentuan edhe ato masa apo aktivitete të cilat nuk mund të mbulohen nga buxheti i shtetit dhe që kanë nevojë për mbulim të plotë apo bashkëfinancim nga donatorët. Garantimi i buxhetimit dhe alokimit të përvitshëm të fondeve bazuar në kostimin që përmban dokumenti, është një prej treguesve kryesorë të përparimit dhe të rritjes së përgjegjshmërisë institucionale në nivel qendror e të vetëqeverisjes vendore, që çon padyshim drejt arritjes së rezultateve të dëshiruara.

5. METODOLOGJIA.

Siç është shpjeguar në nënkapitullin 2, kuadri ligjor dhe institucional në fuqi që udhëheq përgatitjen e këtij dokumenti, përputhet plotësisht me dokumentat strategjikë në nivel ndërkombëtar e kombëtar të miratuar nga Kuvendi dhe Këshilli i Ministrave, për rrjedhojë edhe vizioni, qëllimet strategjike dhe objektivat specifikë të parashikuar në “SKBGJ 2021 – 2030” përputhen plotësisht me këta dokumenta strategjikë.

Nisma për hartimin e këtij dokumenti strategjik u ndërmor nga autoriteti shtetëror kryesor përgjegjës në nivel qendror, pra Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, e cila punoi ngushtësisht me Grupin Ndërinstitucional të Punës (GNP) të përbërë nga përfaqësues dhe përfaqësues të ministrive kryesore të linjës. Mbështetja dhe orientimi bazuar tek raporti i vlerësimit të zbatimit të SKBGJ 2016 – 2020 ka qenë tepër ndihmuese. Gjithashtu vlen të përmendet dhe mbështetja e veçantë e ofruar nga UN Women Shqipëri përmes një grupi ekspertesh²⁰ të cilat lehtësuan punën e GNP në përgatitjen e këtij dokumenti strategjik, që nga momenti i hartimit deri tek kostimi dhe përgatitja e pasaportave të treguesve.

Gjatë punës për përgatitjen e dokumentit janë realizuar një sërë konsultimesh me aktorë dhe bashkëpunëtorë të rëndësishëm në nivel qendror dhe të vetëqeverisjes vendore (kryesisht me Nëpunëset/Nëpunësit e Barazisë Gjinore në nivel qendror dhe të vetëqeverisjes vendore, institucionet e pavarura, organizatat e shoqërisë civile, Aleancën Kombëtare të Këshilltareve, Grupin Koordinues Gjinor të Partnerëve për Zhvillim, Grupin Tematik Ndërinstitucional të Përfshirjes dhe Mbrojtjes Sociale, Këshillin Konsultativ Qeveri Qendrore – Vetëqeverisje Vendore, si dhe me komunitetin e organizatave ndërkombëtare të cilat kanë në fokus çështjet e barazisë gjinore, dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje).

Gjithashtu ky dokument është publikuar për konsultim publik në datën **23 mars 2021** në adresën: <https://www.konsultimipublik.gov.al/Konsultime/Detaje/347>

²⁰. Grupi i eksperteve përmes të cilave UN Women i ofroi mbështetje dhe asistencë teknike MSHMS gjatë gjithë procesit të hartimit të “SKBGJ 2021 – 2030” përbëhej nga: Monika Kocaqi, Rajmonda Duka, Ani Plaku dhe Blerina Xhani.

2

QËLLIMI I POLITIKAVE,
OBJEKTIVAT SPECIFIKË
DHE MASAT PRIORITARE TË
ZBATIMIT TË STRATEGJISË

Shënim i rëndësishëm

përgjatë leximit të tekstit të këtij dokumenti strategjik këtu e në vijim, përfshirë dhe në matricën e planit të veprimit, tërheqim vëmendjen që me termin **“nga të gjithë grupet”** nënkuptohet: nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj. Kjo nënkupton që kudo në tekst, në formulimin e qëllimeve strategjike, objektivave specifike, veprimeve, aktiviteteve dhe treguesve ku mund të hasni me formulimin **“nga të gjithë grupet”**, do të mbahet në konsideratë që aktiviteti, veprimi, treguesi, objektivi apo qëllimi synojnë të shtrihen dhe të mbulojnë individët e të gjithë grupeve të sipërcituara.

“SKBGJ 2021 – 2030” përbëhet nga katër qëllime strategjike:

- I. Përmbytja e të drejtave ekonomike dhe sociale për gratë, të rejtat, vajzat dhe burrat, të rinjtë, djemtë në shoqëri dhe fuqizimi i grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, duke synuar një rritje dhe qendrueshmëri të ekonomisë mjedisore (së gjelbër), si dhe pjesëmarrjen e tyre të barabartë në dixhitalizim.
- II. Përmbytja e të drejtave të grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve nga të gjitha grupet, për pjesëmarrje, përfaqësim dhe udhëheqje të barabartë në vendimmarrjen politike e publike në nivel vendor.
- III. Zvogëlimi i të gjitha formave të praktikave të dëmshme, dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje.
- IV. Aplikimi i integritimit gjinor si mjeti kryesor për arritjen e barazisë dhe drejtësisë gjinore në shoqëri.

Arritja e këtyre qëllimeve kërkon përpjekje të gjithanshme nga të gjitha ministrinë, institucionet qendrore e vendore, njësitë e vetëqeverisjes vendore, institucionet e pavarura, organizatat e shoqërisë civile, organizatat ndërkombëtare, medias, akademisë si dhe të të gjithë aktorëve të tjerë që zbatojnë politika të cilat ndikojnë në mënyrë të drejtpërdrejtë në fuqizimin e grave, të rejave dhe vajzave, arritjen e barazisë dhe drejtësisë gjinore dhe zvogëlimin e dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje. Një nevojë e domosdoshme dhe e vazhdueshme është gjetja e mekanizmave të duhur dhe të përshtatshëm që sigurojnë një bashkëpunim të fortë dhe efektiv ndërinstytucional si në drejtimin horizontal ashtu dhe atë vertikal.

Bashkëpunimi me organizatat e shoqërisë civile dhe grupet e interesit, kanë gjithashtu rëndësi themelore, pasi ato mund të ndikojnë ndjeshëm në ndërgjegjësimin rreth barazisë gjinore, drejtësisë gjinore, dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje, si dhe ofrimin e ekspertizës për zhvillimin e shërbimeve mbështetëse të specializuara në mbrojtje, trajtim, rehabilitim e riintegrim të viktimave/të mbijetuarave, apo dhe programeve të rehabilitimit të dhunuesve.

POLITIKA I

Qëllimi Strategjik I - Përmbushja e të drejtave ekonomike dhe sociale për gratë, të rejat, vajzat dhe burrat, të rinjtë, djemtë në shoqëri dhe fuqizimi i grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, duke synuar një rritje dhe qendrueshmëri të ekonomisë mjedisore (së gjelbër), si dhe pjesëmarrjen e tyre të barabartë në dixhitalizim.

I bazuar në qëllimin strategjik të SKBGJ 2016-2020 “Fuqizimi ekonomik i grave dhe burrave”, ky qëllim strategjik është zgjeruar më tej, duke synuar jo vetëm fuqizimin socio-ekonomik të grave, të rejave e vajzave nga të gjithë grupet (pra, nga zonat rurale, nga minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/ trafikimit, etj.), por edhe avancimin drejt ekonomisë mjedisore dhe dixhitalizimit.

Treguesit kryesorë të impaktit nën këtë qëllim strategjik janë:

- Shkalla e punësimit sipas gjinisë
- Punësimi jo formal si një përqindje e totalit të punësimit jo bujqësor, sipas gjinisë (OZHQ 8.3.1)
- Numri mesatar i orëve të shpenzuara në punët shtëpiake dhe kujdesin shtëpiak sipas gjinisë (OZHQ 5.4.1)

Për arritjen e këtij qëllimi strategjik, institucionet shtetërore që kanë përgjegjësi në këtë fushë në partneritet me institucione dhe organizata të tjera do të fokusohen në këto objektiva specifike:

Objektivi specifik I.1	Zbatimi i kuadrit ligjor dhe politikave të përmirësuara, që mundësojnë ndarje të barabartë të punës dhe kujdesit të papaguar në familje, ndërmjet grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve.
Objektivi specifik I.2	Rritja e aksesit të grave, të rejave dhe vajzave, <u>nga të gjithë grupet</u> (në shërbimet dhe produktet financiare, si dhe në burimet produktive.
Objektivi specifik I.3	Zvogëlimi i barrierave që i mbajnë gratë, të rejat dhe vajzat larg tregut të punës, si dhe rritja e aksesit të grave, të rejave dhe vajzave <u>nga të gjithë grupet</u> , për punë të denjë edhe në sektorët jo-tradicionale të punësimit, (në veçanti në shkencë, teknologji, inxhinieri, matematikë).

Përmbushja e këtyre objektivave do të sjellë një rritje të dukshme të informacionit e për rrjedhojë të kërkesës për zbatimin e kuadrit ligjor në fuqi në lidhje me të gjitha parashikimet që ndikojnë në balancimin dhe ndarjen e punëve të papaguara të përkujdesit në familje, ndërmjet grave dhe burrave, të rejave e të rinjve, vajzave dhe djemve. Gjithashtu, do të krijojë mundësinë që edhe vetë burrat, duke u angazhuar më shumë në rritjen dhe edukimin e fëmijëve të tyre, të fillojnë të sjellin modele pozitive të prindërimit të mirë. Fuqizimi ekonomik i grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, mbetet një ndër aspektet kyçe, për arritjen e të cilit janë parashikuar një tërësi masash e aktiviteteve nën objektivin specifik përkatës. Synimi është që të mundësohet avancimi drejt ekonomisë mjedisore e dixhitalizimit. Padyshim zvogëlimi i barrierave të grave, të rejave e vajzave në lidhje me tregun e punës, është një tjetër aspekt kyç që çon në fuqizimin ekonomik të tyre dhe orientimi drejt profesioneve dikur të konsideruara si “mashkullore” do të ndihmojë në thyerjen e një sërë tabush, si dhe në dhënien e mundësive të tjera për gratë, të rejat dhe vajzat. Mbështetja e sipërmarrjes së grave, të rejave dhe vajzave dhe krijimi i lehtësirave fiskale do të jenë hapa të rëndësishëm në këtë drejtim.

Kështu më konkretisht, nën **objektivin specifik I.1, “Zbatimi i kuadrit ligjor dhe politikave të përmirësuara, që mundësojnë ndarje të barabartë të punës dhe kujdesit të papaguar në familje, ndërmjet grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve”** janë parashikuar:

Rezultatet e arritshme:

- i. Kuadri ligjor dhe i politikave që lejon marrjen e lejes së paguar të lindjes së fëmijës, lejes prindërore dhe lejes së përkujdesjes ndaj fëmijës, nga të dy prindërit, i njohur dhe i zbatueshëm në institucionet shtetërore dhe ato private.
- ii. Politika të përmirësuara, që mundësojnë zbatimin e të drejtës për marrjen e lejeve të paguara nga secili prind, sipas legjislacionit në fuqi, pavarësisht situatave të emergjencave civile e fatkeqësive natyrore.
- iii. Punëdhënëse dhe punëdhënës publikë e privatë që nxitin balancimin e angazhimit të të dy prindërve në punën dhe kujdesin e papaguar në familje, duke aplikuar rregullisht dhënien e lejeve të paguara të lejueshme për secilin prind në legjislacionin shqiptar, përfshirë dhe në situata të emergjencave civile e fatkeqësive natyrore.

Treguesit:

- I.1.a Numri i aktiviteteve ndërgjegjësuere mbi legjislacionin në fuqi në lidhje me format e lejeve të paguara të lejueshme për secilin prind në legjislacionin shqiptar.
- I.1.b. Numri i prindërve që aplikojnë dhe përfitojnë marrjen e secilës formë të lejes së paguar, në vit, i disagreguar sipas seksit, moshës, etnisë, vendbanimit, aftësisë së kufizuar, etj., dhe sipas institucioneve apo bizneseve që e mundësojnë dhënien e saj.

Masat:

- I.1.1. Informimi i punëdhënëseve / punëdhënësve publikë e privatë, punëmarrëseve / punëmarrësve dhe shoqërisë në tërësi, mbi format e lejeve të paguara, të lejueshme për secilin prind në legjislacionin shqiptar.
- I.1.2. Përmirësimi i kuadrit ligjor dhe i politikave që mundësojnë ndarje të barabartë të punës dhe kujdesit të papaguar në familje, ndërmjet grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve (si: fleksibiliteti i të punuarit nga shtëpia, zgjatja e kohës së lejeve të paguara për të dy prindërit), bazuar në modele të suksesshme ndërkombëtare.
- I.1.3. Monitorimi i zbatimit të kuadrit ligjor dhe të politikave që mundësojnë ndarje të barabartë të punës dhe kujdesit të papaguar në familje, ndërmjet grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve.

Nën objektivin specifik I.2. “Rritja e aksesit të grave, të rejave dhe vajzave, nga të gjithë grupet në shërbimet dhe produktet financiare, si dhe në burimet produktive”, janë parashikuar:

Rezultatet e arritshme:

- i. Kuadri ligjor dhe i politikave që garanton gëzimin e të drejtës së pronësisë për gratë, të rejat dhe vajzat nga të gjithë grupet, përfshirë dhe pronësinë mbi tokën bujqësore, i njohur, zbatuar dhe monitoruar.
- ii. Praktika të përmirësuara që mundësojnë fuqizimin ekonomik të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, nëpërmjet krijimit të lehtësirave fiskale dhe mbështetjes ekonomike me grante që synojnë orientimin drejt ekonomisë mjedisore (të gjelbër) dhe dixhitalizimit.

Treguesit:

- I.2.a. Numri i aktiviteteve ndërgjegjësuere në zonat rurale dhe urbane mbi legjislacionin e përmirësuar në lidhje me të drejtat pronësore të grave, të rejave dhe vajzave, me fokus të drejtën e pronësisë mbi tokën bujqësore.
- I.2.b. Përqindja e grave, të rejave dhe vajzave të cilat gëzojnë pronësinë, si dhe kanë akses e kontroll mbi tokën bujqësore.
- I.2.c. Numri i praktikave të miratuara për krijimin e lehtësirave fiskale dhe mbështetjes së grave, të rejave dhe vajzave për fillimin e bizneseve të tyre fokusuar tek ekonomia mjedisore dhe dixhitalizimi, në nivel qendror e vendor.
- I.2.d. Numri i grave, të rejave dhe vajzave të subvencionuara për të filluar bizneset e tyre lidhur me ekonominë mjedisore dhe dixhitalizimin, disagreguar sipas moshës, vendbanimit, etnisë, etj.

Masat:

- I.2.1. Informimi i grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, mbi legjislacionin e përmirësuar në lidhje me të drejtat pronësore të tyre, me fokus të drejtën e pronësisë mbi tokën bujqësore, si dhe fuqizimi i kapaciteteve të profesionisteve e profesionistëve për të mundësuar ushtrimin e këtyre të drejtave.
- I.2.2. Nxitja dhe mbështetja e sipërmarrjes së grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, etj), përfshirë dhe idetë inovatore që synojnë drejt ekonomisë mjedisore dhe dixhitalizimit.
- I.2.3. Fuqizimi i kapaciteteve të shërbimeve këshilluese në nivel vendor dhe institucioneve përgjegjëse në nivel qendror, për ofrimin e shërbimeve të përgjigjshme gjinore për turizmin rural, agro-biznesin dhe zhvillimin e zinxhirit të vlerës.
- I.2.4. Ndërtimi i kapaciteteve të grupeve të grave, të rejave dhe vajzave rurale për zhvillimin e aftësive të biznesit, qasjen në financim, si dhe veprime specifike të përbashkëta (siç janë blerja, kontrolli i cilësisë, tregtimi, marka, përpunimi dhe ruajtja e ushqimit).

Nën **objektivin specifik I.3 “Zvogëlimi i barrierave që i mbajnë gratë, të rejat dhe vajzat larg tregut të punës, si dhe rritja e aksesit të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, për punë të denjë edhe në sektorët jo-tradicionale të punësimit, (në veçanti në shkencë, teknologji, inxhinieri, matematikë)”**, janë parashikuar:

Rezultatet e arritshme:

- i. Programet e nxitjes së punësimit të zbatuara me efektivitet në të gjithë vendin, duke u dhënë prioritet grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, sidomos nga grupet që pësojnë diskriminim të shumëfishtë, dhunë me bazë gjinore, dhunë në familje apo praktika të dëmshme.
- ii. Numri i grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, të cilat punojnë në sektorë jo tradicionalë, apo studiojnë në shkencë, teknologji, inxhinieri, matematikë, i rritur në mënyrë të përvitshme.
- iii. Konventa e ILO C190 mbi “Eliminimin e dhunës dhe ngacmimit në botën e punës” e njohur dhe e zbatueshme në Shqipëri.
- iv. Integrimi i grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, në tregun e punës në nivel vendor i përmirësuar ndjeshëm si rrjedhojë e aplikimit të skemave të mbështetjes financiare të mbrojtjes sociale.

Treguesit:

- I.3.a. Përqindja e punëkërkueseve të papuna, të punësuarra nëpërmjet ndërmjetësimeve të zyrave të punësimit ndaj totalit të punëkërkuësve të papunë të punësuar nga këto zyra punësimi, në shkallë vendi, disagreguar sipas moshës, grupeve të caktuara.
- I.3.b. Përqindja e grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, të punësuarra në sektorë jo-tradicionale (prodhim, ndërtim, industri nxjerrëse, energji, gaz dhe furnizimi me ujë).
- I.3.c. Numri i vajzave dhe të rejave nga të gjithë grupet, të cilat studiojnë në Biologji, Biokimi, Mjediset natyrore dhe kafshët e egra, Kimi, Fizikë, Matematikë, Përdorim kompjuteri, Databazë dhe dizajn rrethi dhe administrim, Zhvillimi i Software-ve dhe aplikacioneve dhe analiza, Inxhinieri kimike dhe proceset, Elektriciteti dhe energjia, Elektronikë dhe automatizim, Mekanikë dhe tregtimi i metaleve, Automjetet motorike, anijet dhe avionët, Minierat dhe nxjerrja, Arkitektura dhe planifikimi i qytetit, Ndërtimi dhe inxhinieria civile, Peshkim, Veterinari, Terapia dhe rehabilitimi dhe Farmaci, në raport me totalin e vajzave që janë studente.
- I.3.d. Numri i të punësuarave/punësuarve nga të gjithë grupet, që denoncojnë dhunë apo ngacmim në vendin e punës, disagreguar sipas gjinisë, moshës dhe shumë faktorëve të tjerë individualë, si dhe sipas sektorit të punësimit.
- I.3.e. Numri i bashkive që shtojnë shërbimet sociale përmes mbështetjes nga Fondi Social.

Masat:

- I.3.1. Krijimi i mjedisit lehtësues dhe nxitës për përfshirjen e grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, në punë të denjë edhe në sektorët jo-tradicionale, në përputhje dhe me veprimet e parashikuara në Strategjinë Kombëtare për Punësim dhe Aftësi 2019 – 2022.
- I.3.2. Zbatimi i Konventës C190 të ONP mbi “Eliminimin e dhunës dhe ngacmimit në botën e punës”, pas ratifikimit të saj, si dhe i direktivave përkatëse të BE për barazinë dhe mosdiskriminimin në botën e punës.
- I.3.3. Mbulimi më i mirë me shërbime sociale, nëpërmjet Fondit Social, për të lehtësuar integrimin e grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, në vendin e punës.
- I.3.4. Përmirësimi i aksesit të grave, të rejave dhe vajzave rurale në tregun e punës përmes financimit të ndërmarrjeve sociale.

POLITIKA II

Qëllimi Strategjik II - Përbushja e të drejtave të grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve nga të gjithë grupet, për pjesëmarrje, përfaqësim dhe udhëheqje të barabartë në vendimmarrjen politike e publike në nivel vendor.

Bazuar në gjetjet nga vlerësimi i SKBGJ 2016-2020 në lidhje me përbushjen e qëllimit strategjik 2 të saj “Garantimi i pjesëmarrjes dhe angazhimit faktik dhe të barabartë të grave në vendimmarrjen politike e publike”, në këtë strategji është vënë theksi kryesisht në vendimmarrjen në nivel vendor. Si strategji me kohëzgjatje dhjetë vjeçare, përbushja e objektivave specifike të parashikuara nën këtë qëllim strategjik, fare mirë iu le vendin objektivave të tjerë që mund të planifikohen mbi vendimmarrjen, në varësi të ecurisë dhe arritjeve në zbatimin e strategjisë në tërësi.

Treguesi kryesor i impaktit nën këtë qëllim strategjik është:

- Përqindja e vendeve të mbajtura nga gratë në (a) parlamentin kombëtar dhe (b) në vetëqeverisjen vendore (SDG 5.5.1).

Për arritjen e këtij qëllimi strategjik, institucionet shtetërore që kanë përgjegjësi në këtë fushë në partneritet me institucione dhe organizata të tjera do të fokusohen në këto objektiva specifike:

Objektivi specifik II.1:	Krijimi i kushteve që mundësojnë pjesëmarrje dhe përfaqësim të barabartë të grave, burrave, të rejave, të rinjve, vajzave dhe djemve <u>nga të gjithë grupet</u> , në vendimmarrjen politike e publike, në nivel vendor.
Objektivi specifik II.2:	Përforcimi i qëndrimeve dhe sjelljeve shoqërore që nxisin pjesëmarrjen, përfaqësimin dhe udhëheqjen e barabartë të grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve <u>nga të gjithë grupet</u> , në vendimmarrjen në nivel vendor.

Përbushja e këtyre objektivave specifike do të rezultojë në respektimin e kuotave të barazisë gjinore që për rrjedhojë sjellin rritjen e pjesëmarrjes e përfaqësimit të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet në vendimmarrjen politike dhe publike në nivel vendor, si dhe krijimin e një shoqërie të hapur ndaj modeleve pozitive të grave, të rejave dhe vajzave që përfshihen, përfaqësohen dhe udhëheqin në mënyrë të barabartë me burrat, të rinjtë dhe djemtë, apo dhe në çështje të lidhura me vendimmarrjen politike e publike, kryesisht në nivel vendor.

Kështu më konkretisht, nën **objektivin specifik II.1. “Krijimi i kushteve që mundësojnë pjesëmarrje dhe përfshirje të barabartë të grave, burrave, të rejave, të rinjve, vajzave dhe djemve nga të gjithë grupet, në vendimmarrjen politike e publike, në nivel vendor”**, janë parashikuar:

Rezultat i arritshëm:

- i. Kuota të respektuara të barazisë gjinore dhe pjesëmarrjes e përfaqësimit të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, në postet politike dhe publike vendore.

Tregues:

- II.1.a. Përqindja e grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, e përfshirë dhe përfaqësuar në vendimmarrjen politike e publike në nivel vendor.

Masat:

- II.1.1. Zbatimi i kuadrit ligjor që mundëson pjesëmarrjen dhe përfshirjen e barabartë të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, në vendimmarrjen politike e publike në nivel vendor.
- II.1.2. Studimi dhe monitorimi i fenomenit të dhunës ndaj grave, të rejave e vajzave në zgjedhje dhe politikë në nivelin vendor.
- II.1.3. Përmirësimi i kuadrit ligjor për adresimin në mënyrën e duhur të seksizimit dhe dhunës ndaj grave, të rejave dhe vajzave në zgjedhje dhe politikë.
- II.1.4. Fuqizimi i kapaciteteve të Aleancave të Grave Këshilltare dhe Komisioneve të Barazisë Gjinore për të zbatuar iniciativa që zvogëlojnë seksizmin dhe dhunën ndaj grave, të rejave dhe vajzave në politikë dhe gjatë proceseve zgjedhore, në bashkëpunim dhe me mbështetjen edhe të Aleancës së Grave Deputete.
- II.1.5. Fuqizimi i kapaciteteve të medias, për të paraqitur modele pozitive të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, lidere në politikë dhe vendimmarrjen publike vendore.

Nën **objektivin specifik II.2 “Përforcimi i qëndrimeve dhe sjelljeve shoqërore që nxisin pjesëmarrjen, përfaqësimin dhe udhëheqjen e barabartë të grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve nga të gjithë grupet, në vendimmarrjen politike e publike në nivel vendor”**, janë parashikuar:

Rezultat i arritshëm:

- i. Shoqëri e hapur ndaj modeleve pozitive të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, të cilat përfshihen, përfaqësohen dhe udhëheqin në mënyrë të barabartë çështje të lidhura me vendimmarrjen politike e publike vendore.

Tregues:

- II.2.a. Përqindja e popullsisë që mbështet modelet e pjesëmarrjes dhe përfaqësimit të barabartë të grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve nga të gjithë grupet, në vendimmarrjen politike e publike vendore.

Masa:

- II.2.1. Krijimi i mjedisit lehtësues për pranimin e modeleve të pjesëmarrjes dhe përfaqësimit të barabartë të grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve nga të gjithë grupet, në vendimmarrjen politike e publike në nivel vendor.

POLITIKA III.

Qëllimi strategjik III - Zvogëlimi i të gjitha formave të praktikave të dëmshme, dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje.

Edhe për përmbushjen e këtij qëllimi strategjik janë parashikuar objektiva specifike të bazuar në SKBGJ 2016-2020 duke shtuar dhe theksuar domosdoshmërinë e ndëshkimit dhe rehabilitimit të dhunuesve, shtimin e shërbimeve mbështetëse të specializuara për mbështetjen e të mbijetuarave deri në riintegrimin e tyre, ndërgjegjësimin e shoqërisë për të mos e toleruar dhunën ndaj grave e dhunën në familje, etj.

Treguesit e impaktit në këtë qëllim strategjik janë:

- Përqindja e grave, të rejave dhe vajzave të moshës 15+ nështruar dhunës fizike, seksuale ose psikologjike nga partneri aktual ose ish-partneri intim të 12 muajve të mëparshëm (OZHQ 5.2.1).
- Përqindja e të rejave të moshës 20-24 vjeç të cilat janë martuar ose hyjnë në një marrëdhënie bashkëjetese para moshës 18 vjeç (OZHQ 5.3.1).

Për arritjen e këtij qëllimi strategjik, institucionet shtetërore që kanë përgjegjësi në këtë fushë në partneritet me institucione dhe organizata të tjera do të fokusohen në këto objektiva specifike:

Objektivi specifik III.1:	Mbrojtja më e mirë e grave, burrave, të rejave, të rinjve, vajzave dhe djemve <u>nga të gjithë grupet</u> , nga të gjitha format e praktikave të dëmshme, seksizmit, dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje, përmes përmirësimit të legjislationit, zbatimit efektiv të tij, ofrimit të shërbimeve mbështetëse të specializuara për personat e dhunuar, ndëshkimin e dhunuesve dhe vënien në funksionim të programeve rehabilituese.
Objektivi specifik III.2:	Rritja e aksesit në shërbimet mbështetëse të specializuara për gratë, burrat, të rejtat, të rinjtë, vajzat dhe djemtë <u>nga të gjithë grupet</u> , të cilët përjetojnë praktika të dëmshme, dhunë seksuale dhe forma të tjera të dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje, si në situata normale ashtu dhe në situata të krizave humanitare e gjendjeve të fatkeqësive natyrore.
Objektivi specifik III.3:	Përmirësimi i qasjes në drejtësi të grave, të rejave dhe vajzave <u>nga të gjithë grupet</u> , për të mbrojtur të drejtat e tyre.
Objektivi specifik III.4:	Përgatitja e një brezi të ri të barazisë ku gratë, burrat, të rejtat, të rinjtë, vajzat dhe djemtë nga të gjithë grupet, janë agjentë të ndryshimit në lidhje me normat diskriminuese shoqërore, stereotipet gjinore dhe parandalimin e luftimit të seksizmit.
Objektivi specifik III.5:	Fuqizimi i grave, të rejave dhe vajzave <u>nga të gjithë grupet</u> , për të pasur kontroll të plotë, për të vendosur lirshëm dhe me përgjegjësi për çështjet që lidhen me shëndetin seksual e r riprodhues.

Zbatimi i kuadrit ligjor si dhe përmirësimi i disa aspekteve të tjera të tij në përputhje dhe me rekomandimet e dhëna nga institucionet ndërkombëtare, do t'u hapë rrugën një tërësie veprimesh të tjera të planifikuara, për të mundësuar arritjen e rezultateve të dëshiruara, të cilat synojnë avancimin drejt një shoqërie të lirë nga dhuna me bazë gjinore e dhuna në familje.

Po kështu, zgjerimi i gamës së shërbimeve mbështetëse të specializuara për trajtimin deri në rehabilitimin dhe riintegrimin e viktimave/të mbijetuarave të dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje, si dhe shtimi i shërbimeve të munguara për të gjithë grupet e grave, të rejave dhe vajzave, janë planifikuar si masa që përmirësojnë ndjeshëm situatën në këtë drejtim.

Mekanizmi i Koordinuar i Referimit të rasteve të dhunës në marrëdhëniet familjare, i ngritur tashmë në 61 bashkitë në vend, ka nevojë për mbështetje të vazhdueshme me qëllim rritjen e efektivitetit të funksionimit të tij dhe avancimit drejt qëndrueshmërisë së këtij mekanizmi. Për rrjedhojë janë planifikuar një tërësi masash dhe veprimesh që konsistojnë në formalizimin e mëtejshëm të punës së këtij mekanizmi përmes procedurave standarde të veprimit e protokolleve specifike, si dhe fuqizimi i kapaciteteve të anëtarëve të MKR për të adresuar në mënyrë shumë-disiplinare rastet e ndeshura në praktikë, si dhe për të ndërhyrë më ndjeshëm në parandalim, informim e ndërgjegjësim. Mbledhja e rregullt e të dhënave mbi menaxhimin e rasteve në mënyrë shumë-disiplinare të koordinuar, si dhe pasqyrimi i përditësuar i tyre në sistemin REVALB, do të jetë gjithashtu pjesë e veprimeve për fuqizimin dhe rritjen e efektivitetit të MKR në vend.

Për herë të parë në këtë strategji theksohet me një objektiv specifik më vehte edhe edukimi mbi të drejtat seksuale e riprodhuese, si një tjetër mjet për fuqizimin e grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet (në strategitë e mëparshme të barazisë gjinore, ka pasur masa në këtë drejtim, por jo objektiv specifik më vehte).

Zvogëlimi i dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje dhe avancimi drejt eliminimit të tyre nuk mund të realizohet pa një shoqëri me mendësi të hapur, që lufton stereotipet gjinore e praktikave të dëmshme si dhe që nuk e toleron ushtrimin e dhunës. Prandaj një sërë masash e veprimesh nën këtë qëllim strategjik fokusohen pikërisht tek informimi, ndërgjegjësimi dhe krijimi i brezit të barazisë.

Më konkretisht, nën **objektivin specifik III.1. “Mbrojtja më e mirë e grave, burrave, të rejave, të rinjve, vajzave dhe djemve nga të gjithë grupet, nga të gjitha format e praktikave të dëmshme, seksizmit, dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje, përmes përmirësimit të legjislatimit, zbatimit efektiv të tij, ofrimit të shërbimeve mbështetëse të specializuara për personat e dhunuar, ndëshkimin e dhunuesve dhe vënien në funksionim të programeve rehabilituese”**, janë parashikuar:

Rezultatet e arritshme:

- i. Legjislatim i përmirësuar, veçanërisht për të siguruar ndalimin e të gjitha praktikave të dëmshme, seksizmit dhe formave të dhunës me bazë gjinore të papërfshira apo pasaktësuara ende, i cili zbatohet efektivisht.
- ii. Të gjithë llojet e programeve rehabilituese për dhunuesit të shtrira në të 12 qarqet e vendit.

Treguesit:

- III.1.a. Numri i propozimeve të paraqitura dhe miratuara në Kuvend në lidhje me përmirësimin e legjislatimit ekzistues penal dhe civil, përsa i takon ndalimit të praktikave të dëmshme dhe saktësisht apo përfshirjes së masave ndëshkuese për të gjitha format e dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje, në përputhje me rekomandimet e GREVIO dhe CEDAW.
- III.1.b. Numri i programeve rehabilituese për dhunuesit të ngritura dhe funksionale sipas standardeve të miratuara.

Masat:

- III.1.1. Përmirësimi i legjislatimit për mbrojtje nga të gjitha format e dhunës me bazë gjinore, dhunës në familje, seksizmit e gjuhës së urrejtjes.
- III.1.2. Mbështetja për zbatimin e duhur dhe efektiv të kuadrit ligjor të përmirësuar, duke filluar nga ndryshimet e vitit 2020 e në vazhdimësi.
- III.1.3. Krijimi i mundësive për rehabilitimin e dhunuesve, bazuar në standardet e Konventës së Stambollit dhe modelet pozitive ndërkombëtare.

Nën objektivin **specifik III.2 “Rritja e aksesit në shërbimet mbështetëse të specializuara për gratë, burrat, të rejat, të rinjtë, vajzat dhe djemtë nga të gjithë grupet, të cilët përjetojnë praktika të dëmshme, dhunë seksuale dhe forma të tjera të dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje, si në situatë normale ashtu dhe në situatë të krizave humanitare e gjendjeve të fatkeqësive natyrore”**, janë parashikuar:

Rezultatet e arritshme:

- i. Shërbimet mbështetëse të specializuara që mundësojnë qasje për të gjithë grupet e grave, burrave, të rejave, të rinjve, vajzave e djemve, të shtrira në të gjithë vendin.
- ii. Mekanizmat e Koordinuar të Referimit në mbarë vendin të specializuar për trajtimin efektiv të të gjitha rasteve të praktikave të dëmshme, dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje.

Treguesit:

- III.2.a. Numri i shërbimeve mbështetëse të specializuara për të mbijetuarat/ mbijetuarit e dhunës/trafikimit, të ngritura apo zgjeruara, disagreguar sipas llojit të shërbimit, grupit të synuar dhe karakteristikave të këtij grupi.
- III.2.b. Përqindja e buxhetit të shërbimeve sociale dedikuar funksionimit të qendrave të shërbimeve mbështetëse të specializuara për të gjitha format e dhunës, e disagreguar sipas situatës: në situatë normale dhe në situata të krizave humanitare e gjendjeve të fatkeqësive natyrore.
- III.2.c. Numri i MKR në vend të cilët kanë të emëruar një ose më shumë Koordinatorë/ Koordinatorë Vendorë me kohë të plotë, dedikuar vetëm për këtë funksion.
- III.2.d. Përqindja e rasteve të referuara të dhunës me bazë gjinore dhe dhunës seksuale ndaj grave, të rejave e vajzave, të cilat janë hetuar dhe dënuar.

Masat:

- III.2.1. Shtimi / përmirësimi i shërbimeve mbështetëse të specializuara për të mbijetuarat / mbijetuarit e sulmeve seksuale dhe trafikimit për qëllime të shfrytëzimit seksual, nga të gjithë grupet.
- III.2.2. Shtimi / përmirësimi i shërbimeve mbështetëse të specializuara të strehimit emergjent.
- III.2.3. Shtimi / përmirësimi i shërbimeve mbështetëse të specializuara të strehimit afatgjatë.
- III.2.4. Mbështetja financiare e OJF të cilat ofrojnë shërbime të specializuara të formave të ndryshme, për rastet e dhunës me bazë gjinore, dhunës në familje e trafikimit.
- III.2.5. Përmirësimi i funksionimit të MKR në nivel vendor.
- III.2.6. Krijimi i mundësive për riintegrimin e të mbijetuarave të dhunës/trafikimit nëpërmjet sigurimit të strehimit afatgjatë, përmes lehtësimit të praktikave të përfitimit të strehimit social.

Nën **objektivin specifik III.3 “Përmirësimi i qasjes në drejtësi të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, për të mbrojtur të drejtat e tyre”**, janë parashikuar:

Rezultati i arritshëm:

- i. Kuadri ligjor i përmirësuar, i njohur dhe i zbatueshëm përmes sigurimit të fondeve të duhura për shtrirjen e Ndhmës Ligjore Falas në të gjithë vendin.

Treguesi:

- III.3.a. Numri i Qendrave të Ndhmës Ligjore Falas të ngritura në vend.

Masa:

- III.3.1. Mbështetja e subjekteve që ofrojnë shërbim ligjor falas parësor dhe dytësor për viktimat e dhunës në familje, viktimat në gjini, fëmijët viktimë dhe dëshmitarë, viktimat e trafikimit dhe viktimat e abuzuara seksualisht, si dhe rritja e kapaciteteve të profesionisteve / profesionistëve të këtyre subjekteve për trajtimin e çështjeve me ndjeshmërinë dhe profesionalizmin e duhur.

Nën **objektivin specifik III. 4 “Përgatitja e një brezi të ri të barazisë ku gratë, burrat, të rejtat, të rinjtë, vajzat dhe djemtë nga të gjithë grupet, janë agjentë të ndryshimit në lidhje me normat diskriminuese shoqërore, stereotipet gjinore dhe parandalimin e luftimit e seksizmit”**, janë parashikuar:

Rezultati i arritshëm:

- i. Një brez i ri i grave, burrave, të rejave, të rinjve, vajzave dhe djemve të cilët nuk e pranojnë dhe nuk e tolerojnë ushtrimin e dhunës, seksizimit dhe pabarazinë gjinore në familje e shoqëri.

Treguesi:

- III.4.a. Numri i të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve të trajnuar dhe angazhuar si agjentë ndryshimi në lëvizjen kombëtare të brezit të barazisë.

Masat:

III.4.1. Edukimi i shoqërisë me parimet e barazisë gjinore.

III.4.2. Investimi në prindërimin pozitiv.

Nën **objektivin specifik III.5 “Fuqizimi i grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, për të pasur kontroll të plotë, për të vendosur lirshëm dhe me përgjegjësi për çështjet që lidhen me shëndetin seksual e riprodhues”**, janë parashikuar:

Rezultati i arritshëm:

- i. Situata shëndetësore, aksesit në informacionin dhe shërbimet shëndetësore për gratë, të rejtat dhe vajzat e djemtë adoleshentë të të gjithë grupeve, për të gëzuar të drejtat dhe shëndetin e tyre seksual e riprodhues, e përmirësuar.

Treguesit:

III.5.a.Përqindja e grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve të të gjithë grupeve, që marrin informacion gjithëpërfshirës mbi shëndetin e tyre seksual e riprodhues, disagreguar sipas seksit, moshës dhe karakteristikave të tjera personale.

III.5.b Përqindja e kontraktivëve në mesin e grave që janë të martuara ose në një marrëdhënie, moshë 15- 49 vjeç (OZHQ 3.7.1).

Masat:

III.5.1. Përmirësimi i kapaciteteve të profesionistëve e profesionistëve të shëndetësisë për ofrimin e shërbimeve cilësore mbi shëndetin seksual e riprodhues për gratë, burrat, të rejtat, të rinjtë, vajzat dhe djemtë nga të gjithë grupet, përfshirë dhe në situata të emergjencave civile dhe fatkeqësive natyrore.

III.5.2.Krijimi i mjedisit lehtësues për vajzat, të rejtat dhe gratë nga të gjithë grupet, që të marrin vendime të informuara mbi jetën e tyre, marrëdhëniet seksuale, përdorimin e një metode kontraktive dhe kujdesin për shëndetin e tyre seksual e riprodhues.

POLITIKA IV

Qëllimi strategjik IV - Aplikimi i integritit gjinor si mjeti kryesor për arritjen e barazisë dhe drejtësisë gjinore në shoqëri.

Prej vitesh tashmë në Shqipëri janë hedhur një sërë hapash në drejtim të aplikimit të integritit gjinor si mjet kryesor për arritjen e barazisë dhe drejtësisë gjinore, por duket se fokusi kryesor ka qenë buxhetimi i përgjigjshëm gjinor dhe zbatimi i tij kryesisht në nivelin qendror. Tashmë është menduar të hidhen hapa në drejtim të fuqizimit të këtyre arritjeve, matjes së rezultateve të dëshiruara, fuqizimit të mekanizmit kombëtar për barazinë gjinore, si dhe aplikimin e mëtejshëm të buxhetimit të përgjigjshëm gjinor në njësitë e vetëqeverisjes vendore, etj.

Për këtë arsye nën këtë qëllim strategjik janë formuluar këto objektiva specifike:

Objektivi specifik IV.1:	Fuqizimi i mekanizmit kombëtar të barazisë gjinore.
Objektivi specifik IV.2:	Monitorimi i zbatimit të programeve në të cilat është aplikuar buxhetimi i përgjigjshëm gjinor, në nivel qendror.
Objektivi specifik IV.3:	Mbështetja e Njësive të Vetëqeverisjes Vendore për njohjen dhe zbatimin e detyrimit ligjor për aplikimin e buxhetimit të përgjigjshëm gjinor.

Nën objektivin specifik IV.1 **“Fuqizimi i mekanizmit kombëtar të barazisë gjinore”**, janë parashikuar:

Rezultati i arritshëm:

- i. Mekanizmi kombëtar i barazisë gjinore i fuqizuar me burime të shtuara njerëzore, financiare e infrastrukturore.

Treguesi:

IV.1.a. Përqindja e buxhetit dedikuar strukturës shtetërore kryesore përgjegjëse qendrore të Barazisë Gjinore.

Masat:

IV.1.1. Fuqizimi i rolit të KKBGJ dhe krijimi i grupit ndërinstitucional të punës për statistikat gjinore.

IV.1.2. Fuqizimi i Strukturës Shtetërore kryesore përgjegjëse qendrore të Barazisë Gjinore.

Nën **objektivin specifik IV.2 “Monitorimi i zbatimit të programeve në të cilat është aplikuar buxhetimi i përgjigjshëm gjinor, në nivel qendror”**, janë parashikuar:

Rezultati i arritshëm:

- i. Buxheti i alokuar dhe i shpenzuar në lidhje me programet buxhetore të raportuara si programe të ndjeshme gjinore, në nivel qendror, i monitoruar dhe raportuar.

Treguesi:

IV.2.a. Numri i ministrive të linjës që publikojnë në faqet e tyre të dhëna mbi monitorimin e zbatimit të programeve në të cilat kanë aplikuar buxhetimin e përgjigjshëm gjinor.

IV.2.b. Numri i strategjive të reja që kanë të integruar perspektivën gjinore.

Masa:

IV.2.1. Rritja e transparencës në përdorimin e fondeve.

Nën **objektivin specifik IV.3 “Mbështetja e Njësive të Vetëqeverisjes Vendore për njohjen dhe zbatimin e detyrimit ligjor për aplikimin e buxhetimit të përgjigjshëm gjinor”**, janë parashikuar:

Rezultati i arritshëm:

- i. Buxhetet e NJVV reflektojnë zbatimin korrekt të legjislacionit mbi aplikimin e buxhetimit të përgjigjshëm gjinor.

Treguesi:

IV.3.a. Numri i bashkive që kryejnë rregullisht analizën gjinore dhe monitorimin e buxhetit nga këndvështrimi gjinor.

Masa:

IV.3.1. Zbatimi i BPGJ në nivel vendor, në të gjitha bashkitë në vend

3

ZBATIMI, PËRGJEGJËSIA
E INSTITUCIONEVE,
LLOGARIDHËNIA,
RAPORTIMI DHE MONITORIMI

PËRGJEGJËSIA E INSTITUCIONEVE

Për zbatimin e masave të parashikuara në Planin e Veprimit të Strategjisë Kombëtare të Barazisë Gjinore 2021 – 2030, do të angazhohen një tërësi institucionesh, duke filluar nga ministritë e linjës, institucionet e pavarura, njësitë e vetëqeverisjes vendore, akademia, organizatat e shoqërisë civile dhe organizatat ndërkombëtare.

Strategjia përcakton Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale si institucionin përgjegjës kryesor të raportimit për progresin e saj edhe pse pjesa më e madhe e veprimtarive do të kërkojë bashkëpunim ndërmjet aktorëve të ndryshëm, duke përfshirë edhe organizatat e shoqërisë civile, kryesisht në mbrojtje të të drejtave të grave, të rejave e vajzave nga të gjithë grupet dhe të fokusuara tek fuqizimi i tyre, si dhe tek arritja e barazisë gjinore dhe zvogëlimi i dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje. Institucionet përgjegjëse për çdo masë sipas objektivave specifike dhe fushave të politikës janë të përcaktuar në Matricën e Logjikës së ndërhyrjes në Aneksin 4 të këtij dokumenti.

LLOGARIDHËNIA, MONITORIMI DHE RAPORTIMI.

Llogaridhënia.

Kuadri monitorues do të ushqejë orientimin e politikave në kuadër të Sistemit të Planifikimit të Integruar (SPI) i cili është sistemi kryesor vendimmarrës që përcakton drejtimin strategjik dhe alokimin e burimeve të vendit. Ai do të furnizojë me raporte monitoruese dhe vlerësuese Grupin Tematik Ndërinstitucional të Përfshirjes dhe Mbrojtjes Sociale ngritur me Urdhërin nr.157, datë 22.10.2018, të Kryeministrit, “Për marrjen e masave për zbatimin e qasjes së gjerë sektoriale/ndërsektoriale, si dhe ngritjen e funksionimit e mekanizmit sektorial/ndërsektorial të integruar”. Përqasja dhe rishikimi i dokumentit strategjik do të jetë sipas kërkesave të VKM nr. 290, datë 11.04.2020, “Për krijimin e bazës së të dhënave shtetërore të sistemit informatik të planifikimit të integruar (SIPI/IPSIS), për të siguruar përputhshmërinë me sistemin IPSIS”.

Ndërsa për përcaktimin e bazës së treguesve për masat e reja të propozuara, sugjerohet që të ndërmerren veprimet e vlerësimit të situatës dhe përcaktimit të kësaj baze përmes sondazheve e studimeve dhe vendosja një sistemi të mirë organizuar në mbledhjen e të dhënave të ndara sipas seksit e statistikave gjinore, për të gjitha programet dhe aktivitetet që do të zbatohen në kuadër të kësaj strategjie.

Monitorimi.

Monitorimi i progresit të zbatimit të objektivave dhe masave të kësaj strategjie dhe planit të saj të veprimit do të paraqitet në mënyrë periodike edhe në Këshillin Kombëtar të Barazisë Gjinore. MSHMS në bashkëpunim dhe me Ministrinë e Brendshme e Agjensinë e Mbështetjes së Vetëqeverisjes Vendore, do të udhëzojë dhe mbështesë gjithashtu bashkitë në zbërthimin e Planit Kombëtar të Veprimit në plane të zbatueshme në nivelin vendor, e në mënyrë të veçantë në përgatitjen e planeve përkatëse në përputhje dhe me Kartën Evropiane për Barazi të grave dhe burrave në jetën vendore.

Gjatë punës së përditshme, përgjegjësia për monitorimin e zbatimit të Planit të Veprimit qëndron te nëpunëset/nëpunësit e barazisë gjinore dhe koordinatoret/koordinatorët vendorë për trajtimin e rasteve të dhunës në familje.

MSHMS ka rol koordinues dhe raporton në mënyrë periodike mbi ecurinë e zbatimit vjetor. Organizatat e shoqërisë civile luajnë gjithashtu një rol të rëndësishëm në ndërgjegjësimin rreth problemeve, në zbatimin dhe në mbështetjen e proceseve të mbledhjes së të dhënave, ofrimit të shërbimeve dhe zbatimit të legjislacionit e politikave në tërësi, për avancimin drejt barazisë gjinore.

Krahas zbatimit të masave të përcaktuara në Strategji dhe Planin e Veprimit, monitorimi i vazhdueshëm i strukturave të angazhuara për përmbushjen e detyrimeve që rrjedhin nga ky dokument, konsiderohet i nevojshëm për të analizuar gjendjen reale gjatë zbatimit të tij me qëllim përmbushjen e objektivave në mënyrë sa më efektive.

Më konkretisht do të ndërmerren këto masa:

- do të monitorohen treguesit e përcaktuar në strategji;
- do të rekomandohen ndryshime në programet sektoriale, duke pasur parasysh arritjet, rrethanat, risqet dhe rreziqet si dhe eksperiencat e mëparshme, si dhe në përputhje me rekomandimet e progres raporteve të Bashkimit Evropian dhe dokumentave të tjerë ndërkombëtarë;
- do të sigurohen konsultime me palët e interesit, përfshirë shpërndarjen sistematike të informacionit për publikun;
- do të kryhet monitorim dhe do të hartohen raporte vjetore për monitorimin dhe koordinimin e zbatimit të objektivave dhe masave të planit të veprimit.

Përmirësimet në sistemin e monitorimit dhe vlerësimit synojnë të lehtësojnë/ndihmojnë në përafrimin e kuadrit strategjik dhe prioriteteve në fusha të ndryshme dhe të informojnë për politikën e vendit të lidhura me avancimin drejt barazisë gjinore dhe zvogëlimin e dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje.

Vlerësimi.

Për shkak të kohëzgjatjes dhjetëvjeçare të zbatimit të strategjisë kombëtare dhe përputhjes së saj me OZHQ-të, është menduar që përveç monitorimeve vjetore të zbatimit të kësaj strategjie, të ketë edhe një proces vlerësimi të pëgjithshëm në vitin e pestë të zbatimit të saj. Bazuar mbi këtë vlerësim mund të ndyshohen/hiqen (nëse janë realizuar plotësisht) dhe shtohen jo vetëm veprime e masa, por edhe objektiva specifike nën qëllimet strategjike bazë të dokumentit.

Raportimi.

Të gjithë institucionet e ngarkuara me zbatimin e SKBGJ 2021 - 2030 do të hartojnë raporte mbi bazë 6-mujore dhe një vjeçare në zbatim të detyrimeve të përcaktuara në këtë strategji dhe të zbërthyer në planin e saj të veprimit, si dhe do të hedhin të dhëna në sistemin IPSIS.

MSHMS do të jetë institucioni udhëheqës, i cili do të mbledhë, përpunojë dhe analizojë raportet periodike 6-mujore dhe 1-vjeçare që do të përcillen nga të gjitha institucionet e ngarkuara në përmbushje të objektivave dhe masave përkatëse.

Institucionet duhet të raportojnë periodikisht për realizimin e masave, me periodicitet 6 mujor përmes të dhënave të raportuara në Sistemin Informativ për Planifikimin Strategjik të Integruar (IPSIS) në Këshillin e Ministrave dhe në Sekretariatit Teknik Ndërinstitucional.

4

ANALIZA
BUXHETORE

4.1. ANALIZA E BUXHETIT PËR ZBATIMIN E SKBGJ 2021-2023

Ky kapitull përshkruan shpërndarjen e kostove indikative dhe burimeve financiare që financojnë masat e Strategjisë Kombëtare të Barazisë Gjinore 2021-2030. Efektet financiare janë përlogaritur për çdo masë bazuar në aktivitetet që janë të parashikuar në Planin e Veprimit të zbatimit të kësaj strategjie dhe mbështetur në analizën e bërë për nevojat për burime për secilin aktivitet. Efektet financiare parashikohet të përballohen nga buxhetet respektive vjetore të institucioneve të ngarkuara me zbatimin e masave, nga buxhete të donatorëve dhe institucioneve të tjera që janë ngarkuar për zbatimin e një pjesë të masave.

Procesi i kostimit është mbështetur në konsultimin e dokumentave kombëtarë, përfshirë këtu Programi Buxhetor Afatmesëm 2021-2023, si dhe konsultimet me të gjitha institucionet e përfshira, në kostot historike nga zbatimi i strategjisë pararendëse. Plani i veprimit për zbatimin e kësaj strategjie shoqërohet me një kostim analitik të secilës masë, i cili është mbështetur nga detajimi i hollësishëm i çdo aktiviteti.

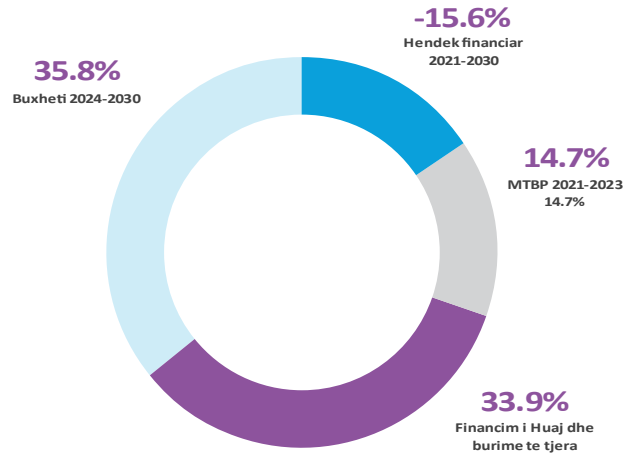
Kostoja e përgjithshme e përlogaritur për zbatimin e SKBGJ 2021 - 2030 është **3,358,697,259 Lekë**, ose **27,086,268 Euro**. Kursi mesatar për referencë është përlogaritur me 124 lek për 1 euro. Tabela pasqyron kostot financiare, burimet e financimit dhe hendekun financiar përgjatë 10 viteve të zbatimit të SKBGJ 2021 - 2030.

Nevojat (në Lek)

Qëllimi i Politikave	Natyra/ Tipologjia e Kostove	Kostoja Totale	Kostot e Planifikuara	Kosto për tu	Hendeku Financiar
		2021-2030	PBA 2021-2023/ Burime të tjera dhe Donatorët	Planifikuar në Buxhetin 2024- 2030	2021-2030
P1: Pëmbushja e të drejtave ekonomike dhe sociale për gratë, të rejtat, vajzat dhe burrat, të rinjtë, djemtë në shoqëri dhe fuqizimi i grave, të rejave dhe vajzave nga të gjitha grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të	Korentë	695,834,518	435,418,581	189,638,980	72,329,457
	Kapitale	20,010,000	6,900,000	11,557,500	
P2: Pëmbushja e të drejtave të grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve nga të gjitha grupet përpjesëmarre, përfaqësim dhe udhëheqje të barabartë në	Korentë	98,284,272	32,277,760	11,988,480	54,018,032
	Kapitale	0	0	0	
P3: Zvogëlimi i të gjitha formave të praktikave të dëmshme, dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje	Korentë	1,495,565,465	770,164,420	423,441,572	366,879,473
	Kapitale	648,945,000	271,870,000	312,155,000	
P4: Aplikimi i integritimit gjinor si mjeti kryesor për arritjen e barazisë gjinore në shoqëri	Korentë	399,793,504	115,505,108	252,962,424	31,325,972
	Kapitale	264,500	264,500	0	
TOTALI [Leke]		3,358,697,259	1,632,400,369	1,201,743,956	524,552,934
TOTALI [Euro] <i>1 euro 124 Leke</i>		27,086,268	13,164,519	9,691,484	4,230,266

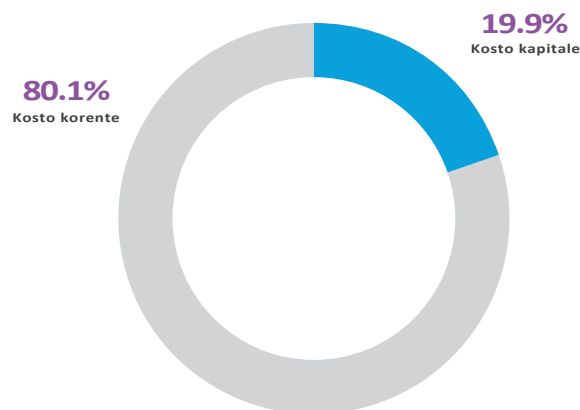
Financimi i planit të veprimit të zbatimit të kësaj strategjie do të realizohet nga disa burime, por buxheti i shtetit, fondet e NJVV dhe mbështetja financiare e donatorëve mbeten burimet kryesore. Për periudhën 2021-2030, buxheti i shtetit pritet të financojë zbatimin e planit në masën 50.5% të financimit të nevojshëm, 33.9% pritet të financohet nga burime të tjera dhe donatorët, ndërsa 15.6% është hendek financiar.

NDARJA E SHPENZIMEVE

Kostot korente zënë rreth 80.1% të shpenzimeve totale, ndërsa pjesa tjetër (19.9%) është e parashikuar për kosto kapitale.

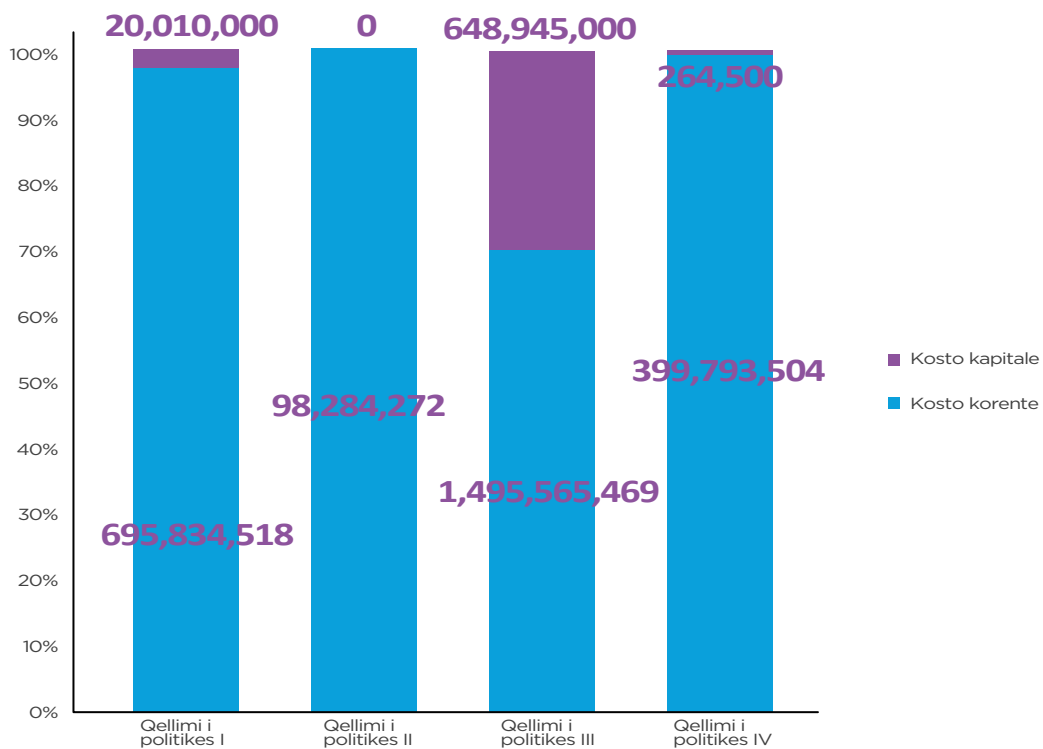
NATYRA EKONOMIKE E KOSTOVE TE PLANIT TE VEPRIMIT

Të ndara sipas qëllimeve të politikave, kostot pasqyrohen në grafikun më poshtë. Qëllimi i Politikës III, pritet të ketë në terma financiare peshën më të madhe në zbatimin e strategjisë, përkatësisht 63.8%. Qëllimi i Politikës I arrin nëvlerën 21.3%, ndërsa Qëllimet e Politikës IV dhe II arrijnë respektivisht 11.9% dhe 2.9 % të kostos së përgjithshme të strategjisë.

Strategjia do të rishikohet pas 5 vitesh (në vitin 2025) për ta përshtatur me progresin në zbatimin e masave, por edhe për ta azhornuar atë konform nevojave dhe programeve buxhetore afatmesme 2026-2028, të çdo institucioni. Për masa të strategjisë që janë të pambuluara financiarisht, institucionet përgjegjëse do të planifikojnë nevojat për financime buxhetore nëpërmjet programeve buxhetore përkatëse, si pjesë e procesit të planifikimit të programit afatmesëm buxhetor dhe buxhetit vjetor, si dhe do të negociojnë me donatorë të ndryshëm për t'i bashkëfinancuar disa aktivitete.

KOSTO TE LIDHURA ME POLITIKAT

ANEKS 1. MATRICA E QËLLIMEVE TË POLITIKËS DHE TREGUESIT

1	2	3	4	5	6	7
Lloji i treguesit	Emërtimi i Indikatorit	Lidhja me Nr e Shtyllës së SKZHI	Qëllimi/Objektivi Strategjik në SKZHI	Qëllimi i Politikës	Objektivi Specifik me të cilin lidhet indikatorit/ treguesi	Burimi i të dhënave për monitorimin e treguesit të performancës
impakti	Shkalla e punësimit sipas gjinisë	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Fuqizimi ekonomik i grave dhe promovimi i pavarësisë së tyre ekonomik	Sigurimi i barazisë gjinore	Qëllimi Strategjik I - Përbushja e të drejtave ekonomike dhe sociale për gratë, të rejtat, vajzat dhe burrat, të rinjtë, djemtë në shoqëri dhe fuqizimi i grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), duke synuar një rritje dhe qendrushmëri të ekonomisë mjedisore (së gjelbër), si dhe pjesëmarrjen e tyre të barabartë në dixhitalizim.	INSTAT/LFS
impakti	Punësimi jo formal si një përqindje e totalit të punësimit jo bujqësor, sipas gjinisë (SDG 8.3.1)	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Fuqizimi ekonomik i grave dhe promovimi i pavarësisë së tyre ekonomik	Sigurimi i barazisë gjinore	Qëllimi Strategjik I - Përbushja e të drejtave ekonomike dhe sociale për gratë, të rejtat, vajzat dhe burrat, të rinjtë, djemtë në shoqëri dhe fuqizimi i grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), duke synuar një rritje dhe qendrushmëri të ekonomisë mjedisore (së gjelbër), si dhe pjesëmarrjen e tyre të barabartë në dixhitalizim.	INSTAT/LFS
impakti	Numri mesatar i oreve të shpenzuara në punet shtëpiake dhe kujdesin shtëpiak sipas gjinisë (SDG 5.4.1)	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Fuqizimi ekonomik i grave dhe promovimi i pavarësisë së tyre ekonomike	Sigurimi i barazisë gjinore	Qëllimi Strategjik I - Përbushja e të drejtave ekonomike dhe sociale për gratë, të rejtat, vajzat dhe burrat, të rinjtë, djemtë në shoqëri dhe fuqizimi i grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), duke synuar një rritje dhe qendrushmëri të ekonomisë mjedisore (së gjelbër), si dhe pjesëmarrjen e tyre të barabartë në dixhitalizim.	INSTAT/TUS
impakti	Përqindja e vendeve të mbajtura nga gratë në (a) parlamentin kombëtar dhe (b) qeverisjen vendore (SDG 5.5.1)	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Rritja e përfaqësimit të grave në politikë dhe vendimmarrje	Sigurimi i barazisë gjinore	Qëllimi Strategjik II - Përbushja e të drejtave të grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.) për përpjesëtim, përfaqësim dhe udhëheqje të barabartë në vendimmarrjen politike e publike në nivel vendor.	KQZ
impakti	Përqindja e grave dhe vajzave të moshës 15+ nështruar dhunës fizike, seksuale ose psikologjike nga partneri aktual ose ish partneri - intim gjatë të 12 muajve të mëparshëm (SDG 5.2.1)	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Reduktimi i dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje	Sigurimi i barazisë gjinore	Qëllimi Strategjik III - Zvogëlimi i të gjitha formave të praktikave të dëmshme, dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje	INSTAT

impakti	Përqindja e femrave të moshës 20-24 vjeç që janë martuar ose hynë në një marrëdhënie para moshës 18 vjeç (SDG 5.3.1)	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Reduktimi i dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje	Sigurimi i barazisë gjinore	Qëllimi Strategjik III - Zvogëlimi i të gjitha formave të praktikave të dëmshme, dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje	INSTAT/ISHP
---------	--	--	--	-----------------------------	---	-------------

ANEKS 2. MATRICA E OBJEKTIVAVE SPECIFIKE DHE TREGUESIT

1	2	3	4	5	6	7
Lloji i treguesit	Emërtimi i Indikatorit	Lidhja me Nr e Shtyllës së SKZHI	Qëllimi/Objektivi Strategjik në SKZHI	Qëllimi i Politikës	Objektivi Specifik me të cilin lidhet indikatori/treguesi	Burimi i të dhënave për monitorimin e treguesit të performancës
rezultati	I.2.a. Numri i aktiviteteve ndërgjegjësuere në zonat rurale dhe urbane mbi legjislacionin e përmirësuar në lidhje me të drejtat pronësore të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, me fokus të drejtën e pronësisë mbi tokën bujqësore.	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Fuqizimi ekonomik i grave dhe promovimi i pavarësisë së tyre ekonomike	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik I.2: Rritja e aksesit të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, vajza mbi 16 vjeç, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkerkuese, etj.) në shërbimet dhe produktet financiare, si dhe në burimet produktive.	MSHMS/MBZHR
rezultati	I.2.b. Përqindja e grave, të rejave dhe vajzave të cilat gëzojnë pronësinë, si dhe kanë akses e kontroll mbi tokën bujqësore.	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Fuqizimi ekonomik i grave dhe promovimi i pavarësisë së tyre ekonomike	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik I.2: Rritja e aksesit të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, vajza mbi 16 vjeç, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkerkuese, etj.) në shërbimet dhe produktet financiare, si dhe në burimet produktive.	Kadastra dhe INSTAT
rezultati	I.3.a. Përqindja e punëkërkueseve të papuna, të punësuar nëpërmjet ndërmjetësimeve të zyrave të punësimit ndaj totalit të punëkërkueseve të papunë të punësuar nga këto zyra punësimi, në shkallë vendi, disagreguar sipas moshës, grupeve të caktuara.	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Fuqizimi ekonomik i grave dhe promovimi i pavarësisë së tyre ekonomike	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik I.3: Zvogëlimi i barrierave që i mbajnë gratë, të rejtat dhe vajzat larg tregut të punës, si dhe rritja e aksesit të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të dhunuara/trafikuar, vajza nëna, migrante dhe azilkerkuese, etj.), për punë të denjë edhe në sektorët jo-traditionalë të punësimit, (në veçanti në shkencë, teknologji, inxhinieri, matematikë).	AKPA
rezultati	I.3.b. Përqindja e grave, të rejave dhe vajzave nga të gjitha grupet, të punësuar në sektorë jo-traditionalë (prodhim, ndërtim, industri nxjerrëse, energji, gaz dhe furnizimi me ujë).	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Fuqizimi ekonomik i grave dhe promovimi i pavarësisë së tyre ekonomike	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik I.3: Zvogëlimi i barrierave që i mbajnë gratë, të rejtat dhe vajzat larg tregut të punës, si dhe rritja e aksesit të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të dhunuara/trafikuar, vajza nëna, migrante dhe azilkerkuese, etj.), për punë të denjë edhe në sektorët jo-traditionalë të punësimit, (në veçanti në shkencë, teknologji, inxhinieri, matematikë).	INSTAT/LFS

rezultati	I.3.c. Numri i vajzave dhe të rejave, nga të gjitha grupet, të cilat studiojnë në Biologji, Biokimi, Mjediset natyrore dhe kafshët e egra, Kimi, Fizikë, Matematikë, Përdorim kompjuteri, Databazë dhe dizenjim rrjeti dhe administrim, Zhvillimi i Software-eve dhe aplikacioneve dhe analiza, Inxhinieri kimike dhe proceset, Elektriciteti dhe energjia, Elektronikë dhe automatizim, Mekanikë dhe tregtimi i metaleve, Automjetet motorike, anijet dhe avionët, Minierat dhe nxjerrja, Arkitektura dhe planifikimi i qytetit, Ndërtimi dhe inxhinieria civile, Peshkim, Veterinari, Terapia dhe rehabilitimi dhe Farmaci	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Fuqizimi ekonomik i grave dhe promovimi i pavarësisë së tyre ekonomike	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik I.3:Zvogëlimi i barrierave që i mbajnë gratë, të rejat dhe vajzat larg tregut të punës, si dhe rritja e aksesit të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të dhunuara/trafikuar, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), për punë të denjë edhe në sektorët jo-tradicionale të punësimit, (në veçanti në shkencë, teknologji, inxhinieri, matematikë).	Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë -INSTAT
rezultati	II.1.a. Përqindja e grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet e përfshirë dhe përfaqësuar në vendimmarrjen politike e publike në nivel vendor.	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Rritja e përfaqësimit të grave në politikë dhe vendimmarrje	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik II.1: Krijimi i kushteve që mundësojnë pjesëmarrje dhe përfaqësim të barabartë të grave, burrave, të rejave, të rinjve, vajzave dhe djemve, nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuar/moshuara, nëna të vetme, të dhunuara/trafikuar, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), në vendimmarrjen politike e publike, në nivel vendor.	INSTAT/SILC
rezultati	II.2.a. Përqindja e popullsisë që mbështet modelet e pjesëmarrjes së barabartë të grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve nga të gjithë grupet, në vendimmarrjen politike e publike vendore.	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Rritja e përfaqësimit të grave në politikë dhe vendimmarrje	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik II.2: Përforcimi i qëndrimeve dhe sjelljeve shoqërore që nxisin pjesëmarrjen, përfaqësimin dhe udhëheqjen e barabartë të grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve, nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), në vendimmarrjen politike e publike në nivel vendor.	INSTAT/SILC
rezultati	III.2.b. Numri i shërbimeve sociale dedikuar funksionimit të qendrave të shërbimeve mbështetëse të specializuara për të gjitha format e dhunës, e disagreguar sipas situatës: në situatë normale dhe në situatë të krizave humanitare e gjendjeve të fatkeqësive natyrore.	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Reduktimi i dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik III.2:Rritja e aksesit në shërbimet mbështetëse të specializuara për gratë, burrat, të rejat, të rinjtë, vajzat dhe djemtë, nga të gjitha grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të varur nga substancat, të moshuara/moshuar, me probleme të shëndetit mendor, azilkërkuese, të dhunuara/trafikuar, etj), të cilët përjetojnë praktika të dëmshme, dhunë seksuale dhe forma të tjera të dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje, si në situatë normale ashtu dhe në situatë të krizave humanitare e gjendjeve të fatkeqësive natyrore.	MSHMS&MFE

rezultati	III.2.d Përqindja e rasteve të referuara të dhunës me bazë gjinore dhe dhunës seksuale ndaj grave, të rejave e vajzave, të cilat janë hetuar dhe dënuar.	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Reduktimi I dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik III.2: Rritja e aksesit në shërbimet mbështetëse të specializuara për gratë, burrat, të rejtat, të rinjtë, vajzat dhe djemtë, nga të gjitha grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të varur nga substancat, të moshuara/moshuar, me probleme të shëndetit mendor, azilkërkuese, të dhunuara/trafikuar, etj), të cilët përjetojnë praktika të dëmshme, dhunë seksuale dhe forma të tjera të dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje, si në situata normale ashtu dhe në situata të krizave humanitare e gjendjeve të fatkeqësive natyrore.	Ministria e Drejtësisë/ Gjykata/ Prokuroria
rezultati	III.4.a. Numri i të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve, të trajnuar dhe angazhuar si agjentë ndryshimi në lëvizjen kombëtare të brezit të barazisë.	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Reduktimi I dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik III.4: Përgatitja e një brezi të ri të barazisë ku gratë, burrat, të rejtat, të rinjtë, vajzat dhe djemtë, nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), janë agjentë të ndryshimit në lidhje me normat diskriminuese shoqërore, stereotipet gjinore dhe parandalimin e luftimin e seksizmit.	MSHMS
rezultati	III.5.a. Përqindja e grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve, që marrin informacion gjithëpërfshirës mbi shëndetin e tyre seksual e riprodhues, disgreguar sipas seksit, moshës dhe karakteristike të tjera personale.	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Reduktimi I dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik III.5: Fuqizimi i grave, të rejave dhe vajzave nga të gjitha grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, nëna të vetme, të dhunuara/trafikuar, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.) për të pasur kontroll të plotë, për të vendosur lirshëm dhe me përgjegjësi për çështjet që lidhen me shëndetin seksual e riprodhues.	INSTAT/ISHP
rezultati	III.5.b. Përqindja e kontraceptivëve në mesin e grave që janë të martuara ose në një marrëdhënie, moshë 15-49 vjeç (SDG 3.7.1)	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Reduktimi I dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik III.5: Fuqizimi i grave, të rejave dhe vajzave nga të gjitha grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, nëna të vetme, të dhunuara/trafikuar, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.) për të pasur kontroll të plotë, për të vendosur lirshëm dhe me përgjegjësi për çështjet që lidhen me shëndetin seksual e riprodhues.	ISHP&INSTAT
rezultati	IV.1.a. Përqindja e buxhetit dedikuar strukturës shtetërore kryesore qendrore përgjegjëse të Barazisë Gjinore.	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Aplikimi i integritimit gjinor për arritjen e barazisë dhe drejtësisë gjinore	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik IV.1: Fuqizimi i mekanizmit kombëtar të barazisë gjinore	MFE
rezultati	IV.2.b Numri i strategjive të reja që kanë të integruar perspektivën gjinore.	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Aplikimi i integritimit gjinor për arritjen e barazisë dhe drejtësisë gjinore	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik IV.2: Monitorimi i zbatimit të programeve në të cilat është aplikuar buxhetimi i përgjigjshëm gjinor, në nivel qendror.	MSHMS

ANEKS 3. MATRICA E MASAVE DHE TREGUESIT

1	2	3	4	5	6	7
Lloji i treguesit	Emërtimi i Indikatorit	Lidhja me Nr e Shtyllës së SKZHI	Qëllimi/Objektivi Strategjik në SKZHI	Qëllimi i Politikës	Objektivi Specifik me të cilin lidhet indikatorit/ treguesi	Burimi i të dhënave për monitorimin e treguesit të performancës
masa	I.1.a Numri i aktiviteteve ndërgjegjësuere mbi legjisllacionin në fuqi në lidhje me format e lejeve të paguara të lejueshme për secilin prind në legjisllacionin shqiptar.	3. Investimi në kapital njerëzor dhe kohezion social	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Fuqizimi ekonomik i grave dhe promovimi i pavarësisë së tyre ekonomike	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik I.1: Zbatimi i kuadrit ligjor dhe politikave të përmirësuara, që mundësojnë ndarje të barabartë të punës dhe kujdesit të papaguar në familje, ndërmjet grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve.	MSHMS
masa	I.1.b. Numri i prindërve që aplikojnë dhe përfitojnë marrjen e secilës formë të lejes së paguar, në vit, i disagreguar sipas seksit, moshës, etnisë, vendbanimit, aftësisë së kufizuar, etj dhe sipas institucioneve apo bizneseve që e mundësojnë dhënie e saj.	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Fuqizimi ekonomik i grave dhe promovimi i pavarësisë së tyre ekonomike	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik I.1: Zbatimi i kuadrit ligjor dhe politikave të përmirësuara, që mundësojnë ndarje të barabartë të punës dhe kujdesit të papaguar në familje, ndërmjet grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve.	ISSH
masa	I.2.c. Numri i praktikave të miratuara për krijimin e lehtësirave fiskale dhe mbështetjes së grave, të rejave dhe vajzave për fillimin e bizneseve të tyre fokusuar tek ekonomia mjedisore dhe dixhitalizimi, në nivel qendror e vendor.	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Fuqizimi ekonomik i grave dhe promovimi i pavarësisë së tyre ekonomike	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik I.2: Rritja e aksesit të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, vajza mbi 16 vjeç, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.) në shërbimet dhe produktet financiare, si dhe në burimet produktive.	MFE & AIDA&Bashkia
masa	I.2.d. Numri i grave, të rejave dhe vajzave të subvencionuara për të filluar bizneset e tyre lidhur me ekonominë mjedisore dhe dixhitalizimin, disagreguar sipas moshës, vendbanimit, etnisë, etj.	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Fuqizimi ekonomik i grave dhe promovimi i pavarësisë së tyre ekonomike	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik I.2: Rritja e aksesit të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, vajza mbi 16 vjeç, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.) në shërbimet dhe produktet financiare, si dhe në burimet produktive.	MFE & AIDA&Bashkia

masa	I.3.d. Numri i të punësuarave/punësuarve, nga të gjitha grupet, që denoncojnë dhunë apo ngacim në vendin e punës, disagreguar sipas gjinisë, moshës, dhe shumë faktorëve të tjerë individualë, si dhe sipas sektorit të punësimit.	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Fuqizimi ekonomik i grave dhe promovimi i pavarësisë së tyre ekonomike	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik I.3: Zvogëlimi i barrierave që i mbajnë gratë, të rejtat dhe vajzat larg tregut të punës, si dhe rritja e aksesit të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të dhunuara/trafikuar, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), për punë të denjë edhe në sektorët jo-tradicionale të punësimit, (në veçanti në shkencë, teknologji, inxhinieri, matematikë).	MSHMS
masa	I.3.e. Numri i bashkive që shtojnë shërbimet sociale përmes mbështetjes nga Fondi Social	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Fuqizimi ekonomik i grave dhe promovimi i pavarësisë së tyre ekonomike	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik I.3: Zvogëlimi i barrierave që i mbajnë gratë, të rejtat dhe vajzat larg tregut të punës, si dhe rritja e aksesit të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të dhunuara/trafikuar, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), për punë të denjë edhe në sektorët jo-tradicionale të punësimit, (në veçanti në shkencë, teknologji, inxhinieri, matematikë).	MSHMS
masa	III.1.a. Numri i propozimeve të paraqitura dhe miratuara në Kuvend në lidhje me përmirësimin e legjislacionit ekzistues penal dhe civil, përsa i takon ndalimit të praktikave të dëmshme dhe saktësisimit apo përfshirjes së masave ndëshkuese për të gjitha format e dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje, në përputhje me rekomandimet e GREVIO dhe CEDAW.	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Reduktimi I dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik III.1: Mbrojtja më e mirë e grave, burrave, të rejave, të rinjve, vajzave dhe djemve, nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), nga të gjitha format e praktikave të dëmshme, seksizmit, dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje, përmes përmirësimit të legjislacionit, zbatimit efektiv të tij, ofrimit të shërbimeve mbështetëse të specializuara për personat e dhunuar, ndëshkimin e dhunuesve dhe vënien në funksionim të programeve rehabilituese.	Ministria e Drejtësisë
masa	III.1.b Numri i programeve rehabilituese për dhunuesit të ngritura dhe funksionale sipas standardeve të miratuara.	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Reduktimi I dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik III.1: Mbrojtja më e mirë e grave, burrave, të rejave, të rinjve, vajzave dhe djemve, nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), nga të gjitha format e praktikave të dëmshme, seksizmit, dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje, përmes përmirësimit të legjislacionit, zbatimit efektiv të tij, ofrimit të shërbimeve mbështetëse të specializuara për personat e dhunuar, ndëshkimin e dhunuesve dhe vënien në funksionim të programeve rehabilituese.	MSHMS

masa	III.2.a. Numri i shërbimeve mbështetëse të specializuara për të mbijetuarat/mbijetuarit e dhunës/trafikimit, të ngritura apo zgjeruara, disagreguar sipas llojit të shërbimit, grupit të synuar dhe karakteristikave të këtij grupi.	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Reduktimi I dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik III.2: Rritja e aksesit në shërbimet mbështetëse të specializuara për gratë, burrat, të rejtat, të rinjtë, vajzat dhe djemtë, nga të gjitha grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të varur nga substancat, të moshuara/moshuar, me probleme të shëndetit mendor, azilkërkuese, të dhunuara/trafikuar, etj), të cilët përjetojnë praktika të dëmshme, dhunë seksuale dhe forma të tjera të dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje, si në situata normale ashtu dhe në situata të krizave humanitare e gjendjeve të fatkeqësive natyrore.	MSHMS
masa	III.2.c. Numri i MKR në vend të cilët kanë të emëruar një ose më shumë Koordinatorë/Vendorë me kohë të plotë, dedikuar vetëm për këtë funksion.	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Reduktimi I dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik III.2: Rritja e aksesit në shërbimet mbështetëse të specializuara për gratë, burrat, të rejtat, të rinjtë, vajzat dhe djemtë, nga të gjitha grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të varur nga substancat, të moshuara/moshuar, me probleme të shëndetit mendor, azilkërkuese, të dhunuara/trafikuar, etj), të cilët përjetojnë praktika të dëmshme, dhunë seksuale dhe forma të tjera të dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje, si në situata normale ashtu dhe në situata të krizave humanitare e gjendjeve të fatkeqësive natyrore.	Bashkitë
masa	III.3.a. Numri i Qendrave të Ndihmës Ligjore Falas të ngritura në vend	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Reduktimi I dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik III.3: Përmirësimi i qasjes në drejtësi të grave, të reja dhe vajzave, nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, nëna të vetme, të moshuara, azilkërkuese, të dhunuara/trafikuar, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj), për të mbrojtur të drejtat e tyre.	MSHMS
masa	IV.2.a. Numri i ministrive të linjës që publikojnë në faqet e tyre të dhëna mbi monitorimin e zbatimit të programeve në të cilat kanë aplikuar buxhetimin e përgjigshëm gjinor.	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Aplikimi i integritimit gjinor për arritjen e barazisë dhe drejtësisë gjinore	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik IV.2: Monitorimi i zbatimit të programeve në të cilat është aplikuar buxhetimi i përgjigshëm gjinor, në nivel qendror.	MSHMS
masa	IV.3.a. Numri i bashkive që kryejnë rregullisht analizën gjinore dhe monitorimin e buxhetit nga këndvështrimi gjinor	3. INVESTIMI NË KAPITAL NJERËZOR DHE KOHEZION SOCIAL	11.8 Sigurimi i barazisë gjinore - Qëllimi strategjik - Aplikimi i integritimit gjinor për arritjen e barazisë dhe drejtësisë gjinore	Sigurimi i barazisë gjinore	Objektivi specifik IV.3: Mbështetja e Njësive të Vetëqeverisjes Vendore për njohjen dhe zbatimin e detyrimit ligjor për aplikimin e buxhetimit të përgjigshëm gjinor.	MSHMS

ANEKS 4. LOGJIKA E NDËRHYRJES, INSTITUCIONET PËRGJEGJËSE, AFATET KOHORE

LOGJIKA E NDËRHYRJES				
Qëllimi Strategjik I:	Përbushja e të drejtave ekonomike dhe sociale për gratë, të rejtat, vajzat dhe burrat, të rinjtë, djemtë në shoqëri dhe fuqizimi i grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuarat të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), duke synuar një rritje dhe qendrueshmëri të ekonomisë mjedisore (së gjelbër), si dhe pjesëmarrjen e tyre të barabartë në dixhitalizim.			
Objektivi specifik I.1:	Zbatimi i kuadrit ligjor dhe politikave të përmirësuara, që mundësojnë ndarje të barabartë të punës dhe kujdesit të papaguar në familje, ndërmjet grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve.			
Rezultatet e pritshme:	<ul style="list-style-type: none"> i. Kuadri ligjor dhe i politikave që lejon marrjen e lejes së paguar të lindjes së fëmijës, lejes prindërore dhe lejes së përkujdesjes ndaj fëmijës, nga të dy prindërit, i njohur dhe i zbatueshëm në institucionet shtetërore dhe ato private. ii. Politika të përmirësuara, që mundësojnë zbatimin e të drejtës për marrjen e lejeve të paguara nga secili prind, sipas legjislacionit në fuqi, pavarësisht situatave të emergjencave civile e fatkeqësive natyrore. iii. Punëdhënese dhe punëdhënës publikë e privatë që nxitin balancimin e angazhimit të të dy prindërve në punën dhe kujdesin e papaguar në familje, duke aplikuar rregullisht dhënien e lejeve të paguara të lejueshme për secilin prind në legjislacionin shqiptar, përfshirë dhe në situata të emergjencave civile e fatkeqësive natyrore. 			
Treguesit:	<ul style="list-style-type: none"> I.1.a. Numri i aktiviteteve ndërgjegjësuere mbi legjislacionin në fuqi në lidhje me format e lejeve të paguara të lejueshme për secilin prind në legjislacionin shqiptar. I.1.b. Numri i prindërve që aplikojnë dhe përfitojnë marrjen e secilës formë të lejes së paguar, në vit, i disagreguar sipas seksit, moshës, etnisë, vendbanimit, aftësisë së kufizuar, etj dhe sipas institucioneve apo bizneseve që e mundësojnë dhënien e saj. 	<p>Baseline:</p> <p>1 (2020)</p> <p>Do përcaktohet në 2022 (studim)</p>	<p>Target</p> <p>10 aktivitete në vit duke filluar nga 2022</p> <p>të rritet me 2pp çdo vit</p>	
MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
I.1.1. Informimi i punëdhënësve/punëdhënësve, punëmarrësve/punëmarrësve publikë e privatë dhe shoqërisë në tërësi, mbi format e lejeve të paguara, të lejueshme për secilin prind në legjislacionin shqiptar.		MFE	MSHMS, ISHPSHSH, ISSH, NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2021 6M-II- 2025
I.1.1.a. Përgatitja e fletëpalosjeve / broshurave informuese mbi parashikimet në kuadrin ligjor në lidhje me format e lejeve të paguara të lejuara për secilin prind në Shqipëri.	10,000 fletëpalosje të prodhura dhe shpërndara në të gjithë vendin	MFE	ISHPSHSH, ISSH, org. ndërkombëtare	6M-II- 2021 - 6M-I-2022
I.1.1.b. Takime informuese (online) me stafet drejtuese të institucioneve shtetërore në nivel qendror dhe vendor për respektimin e të drejtave të punonjësve/punonjësve për dhënien e lejeve të paguara.	1 takim i organizuar me ministrinë e linjës dhe institucionet e pavarura 12 takime të organizuara në nivel qarku	MFE	ISHPSHSH,ISSH, MSHMS, qarku, NJVV,org. ndërkombëtare	6M-II- 2021 - 6M-II-2022
I.1.1.c. Takime informuese (online) me punonjëset dhe punonjësit e institucioneve shtetërore në nivel qendror dhe vendor për të nxitur kërkimin e të drejtës për marrjen e lejeve të paguara.	1 takim i organizuar me ministrinë e linjës dhe institucionet e pavarura 12 takime të organizuara në nivel qarku	MFE	ISHPSHSH, ISSH, MSHMS, qarku, NJVV, org. ndërkombëtare	6M-II- 2021 - 6M-II-2022

I.1.1.d. Takime informuese (ballë për ballë) me stafet drejtuese të institucioneve private / bizneseve në mbarë vendin për respektimin e të drejtave të punonjësve/punonjësve për dhënien e lejeve të paguara.	61 takime të realizuara në mbarë vendin	MFE	ISHPSHSH, ISSH, NJVV, bizneset, org. ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-II-2025
I.1.1.e. Takime informuese (ballë për ballë) me punonjëset dhe punonjësit e institucioneve private / bizneseve në mbarë vendin për të nxitur kërkimin e të drejtës për marrjen e lejeve të paguara.	61 takime të realizuara në mbarë vendin	MFE	ISHPSHSH,ISSH, NJVV, bizneset, org. ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-II-2025
I.1.1.f. Emisione televizive mbi format e lejeve të paguara, të lejueshme për secilin prind në legjislatonin shqiptar.	5 emisione televizive të zhvilluara	MFE	ISHPSHSH, ISSH, MSHMS, NJVV, TVSH, mediat private, org. ndërkombëtare	6M-II-2021 - 6M-II-2025
I.1.1.g. Publikimi i informacioneve të nevojshme në internet dhe mediat sociale.	1 link i hapur në faqen zyrtare të ministrisë dhe informacione të publikuara në mediat sociale	MFE	MSHMS, ISHPSHSH, ISSH, NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II-2021 - 6M-II-2025
I.1.2. Përmirësimi i kuadrit ligjor dhe të politikave që mundësojnë ndarje të barabartë të punës dhe kujdesit të papaguar në familje, ndërmjet grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve (si: fleksibiliteti i të punuarit nga shtëpia, zgjatja e kohës së lejeve të paguara për të dy prindërit), bazuar në modele të suksesshme ndërkombëtare.		MFE	MD, MSHMS, KMD, ISSH, Avokati i Popullit, KMD, org. ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-II-2023
I.1.2.a. Analizë e kuadrit ligjor dhe politikave mbi lejet e paguara, përlogaritjen e pagesave të tyre, kohëzgjatjen, si dhe mbi fleksibilitetin e të punuarit nga shtëpia, për të evidencuar nevojën për përmirësim, bazuar dhe në modelet më të suksesshme ndërkombëtare.	1 raport i përgatitur me gjetjet dhe rekomandimet përkatëse	MFE	ISSH MD, MSHMS, KMD, Avokati i Popullit, org. ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-II-2022
I.1.2.b. Takim online për lancimin e gjetjeve nga analiza e kuadrit ligjor dhe të politikave.	1 takim konsultues i realizuar	MFE	ISSH MD, MSHMS, KMD, Avokati i Popullit, org. ndërkombëtare	6M-II-2022 - 6M-II-2022
I.1.2.c. Përgatitja e projekt propozimeve mbi ndryshimet legjislative dhe ose të politikave, bazuar në gjetjet nga analiza e kuadrit ligjor dhe politikave.	Draft projekt propozim/et e përgatitur/a	MFE	ISSH MD, MSHMS, KMD, Avokati i Popullit, org. ndërkombëtare	6M-I-2023 - 6M-I-2023
I.1.2.d. Konsultimi i projekt propozimeve me grupet e interesit dhe përmirësimi i tyre bazuar në këto konsultime.	5 takime konsultuese të zhvilluara me grupet e interesit	MFE	ISSH MD, MSHMS, KMD, Avokati i Popullit, org. ndërkombëtare	6M-I-2023 - 6M-I-2023
I.1.2.e. Paraqitja në Kuvend dhe miratimi i projekt propozimeve të përgatitura.	VKM me propozimin e miratuar	Kuvendi	MFE, ISSH MD, MSHMS, KMD, Avokati i Popullit, org. ndërkombëtare	6M-II-2023 - 6M-II-2023
I.1.3. Monitorimi i zbatimit të kuadrit ligjor dhe të politikave që mundësojnë ndarje të barabartë të punës dhe kujdesit të papaguar në familje, ndërmjet grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve.		MFE	MSHMS, ISSH, NJVV, org. ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-II-2025

I.1.3.a. Sondazh mbi numrin e punëmarrëseve dhe punëmarrësve të cilat/cilët kanë aplikuar dhe marrë secilën formë të lejes së paguar (baseline për vitet 2019-2021), duke evidentuar dhe ndikimin që patën situatat e emergjencave civile dhe fatkeqësive natyrore.	1 raport vlerësimi i përgatitur	MFE	ISSH, MSHMS, ISSH, NJVV, org. ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-II-2022
I.1.3.b. Tryezë online për lancimin e gjetjeve të studimit për vitet 2019 – 2021.	1 takim konsultues i zhvilluar	MFE	MSHMS, ISSH, NJVV, org. ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-II-2022
I.1.3.c. Sondazh mbi numrin e punëmarrëseve dhe punëmarrësve të cilat/cilët kanë aplikuar dhe marrë secilën formë të lejes së paguar (monitorim për vitet 2022 – 2024).	1 raport vlerësimi i përgatitur	MFE	MSHMS, ISSH, NJVV, org. ndërkombëtare	6M-I-2025 - 6M-II-2025
I.1.3.d. Tryezë online për lancimin e gjetjeve të studimit për vitet 2022 – 2024.	1 takim konsultues i zhvilluar	MFE	MSHMS, ISSH, NJVV, org. ndërkombëtare	6M-II-2025 - 6M-II-2025
I.1.3.e. Realizimi i studimit mbarë-kombëtar për përdorimin e kohës së punës (TUS).	1 raport studimi i përgatitur	INSTAT	MSHMS, ministritë e linjës, NJVV, akademia, org. ndërkombëtare	6M-I-2023 - 6M-II-2024
I.1.3.f. Tryezë online për lancimin e gjetjeve të studimit për përdorimin e kohës së punës (TUS).	1 takim konsultues i zhvilluar	INSTAT	MFE, MSHMS, ISSH, NJVV, org. ndërkombëtare	6M-II-2024 - 6M-II-2024
I.1.3.g. Mbledhja/Prodhimi i statistikave gjinore për monitorimin e treguesve për secilin objektivi specifik nën qëllimin strategjik I, duke bërë dhe koordinimin me institucionet përgjegjëse për mbledhjen dhe standardizimin e të dhënave administrative.	Statistika gjinore të prodhuara rregullisht Tregues të monitoruar	INSTAT	Të gjitha ministritë e linjës, institucionet e pavarura, NJVV-të, OSHC, org. ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-II-2025
I.1.3.h. Aktivitete informuese mbi rëndësinë e ndarjes së barabartë të punës dhe kujdesit të papaguar në familje, ndërmjet grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve.	976 aktivitete informuese të realizuara (4 takime në vit në 61 bashki për 4 vjet)	NJVV	MASR/DRAP/ZVAP, MSHMS, OSHC, BtF, Aleanca e Grave Këshilltare, org ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-II-2025
Objektivi specifik I.2:	Rritja e aksesit të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, vajza mbi 16 vjeç, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.) në shërbimet dhe produktet financiare, si dhe në burimet produktive.			
Rezultatet e pritshme:	i. Kuadri ligjor dhe i politikave që garanton gëzimin e të drejtës së pronësisë për gratë, të rejtat dhe vajzat nga të gjithë grupet, përfshirë dhe pronësinë mbi tokën bujqësore, i njohur, zbatuar dhe monitoruar. ii. Praktika të përmirësuara që mundësojnë fuqizimin ekonomik të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, nëpërmjet krijimit të lehtësirave fiskale dhe mbështetjes ekonomike me grante që synojnë orientimin drejt ekonomisë mjedisore (të gjelbër) dhe dixhitalizimit.			

Treguesit:		Baseline:	Target:
I.2.a. Numri i aktiviteteve ndërgjegjësuere në zonat rurale dhe urbane mbi legjislacionin e përmirësuar në lidhje me të drejtat pronësore të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, me fokus të drejtën e pronësisë mbi tokën bujqësore.		0 në 2021	10 aktivitete në vit, duke filluar nga 2022
I.2.b. Përqindja e grave, të rejave dhe vajzave të cilat gëzojnë pronësinë, si dhe kanë akses e kontroll mbi tokën bujqësore.		Do përcaktohet	të rritet me 2pp çdo vit
I.2.c. Numri i praktikave të miratuara për krijimin e lehtësirave fiskale dhe mbështetjes së grave, të rejave dhe vajzave për fillimin e bizneseve të tyre fokusuar tek ekonomia mjedisore dhe dixhitalizimi, në nivel qendror e vendor.		Do përcaktohet	5 – 10 praktika të miratuara duke filluar nga viti 2022
I.2.d. Numri i grave, të rejave dhe vajzave të subvencionuara për të filluar bizneset e tyre lidhur me ekonominë mjedisore dhe dixhitalizimin, disagreguar sipas moshës, vendbanimit, etnisë, etj.		Do përcaktohet	100 gra dhe vajza çdo vit, duke filluar nga 2022

MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTI	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
I.2.1. Informimi i grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, vajza mbi 16 vjeç, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.) mbi legjislacionin e përmirësuar në lidhje me të drejtat pronësore të tyre, me fokus të drejtën e pronësisë mbi tokën bujqësore, si dhe fuqizimi i kapaciteteve të profesionisteve e profesionistëve për të mundësuar ushtrimin e këtyre të drejtave.		MSHMS	Agjencia Shtetërore e Kadastrës, NJVV, IAL, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 – 6M-II- 2025
I.2.1.a. Përgatitja e fletëpalosjeve / broshurave informuese mbi të drejtat pronësore të grave, të rejave dhe vajzave, regjistrimin dhe transferimin e pronësisë sipas regjimit martesor apo në bashkëjetesë, legjislacionin fiskal dhe incentivat, përfshirë dhe pronësinë mbi tokën bujqësore.	10,000 fletëpalosje të prodhura dhe shpërndara në të gjithë vendin	MSHMS	Agjencia Shtetërore e Kadastrës, MBZHR, NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 – 6M-II- 2022
I.2.1.b. Takime (ballë për ballë) me gra, të reja dhe vajza nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), në mbarë vendin.	180 takime të zhvilluara në mbarë vendin	MSHMS	Agjencia Shtetërore e Kadastrës, MBZHR, NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2022 – 6M-II- 2025
I.2.1.c. Emisione televizive të zhvilluara në TVSH dhe TV private me tematikë të drejtat pronësore të grave, të rejave dhe vajzave.	10 emisione televizive të zhvilluara	MSHMS	Agjencia Shtetërore e Kadastrës, MBZHR, NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2022 – 6M-II- 2025
I.2.1.d. Publikimi i informacioneve në internet dhe në mediat sociale.	1 link i hapur në faqen zyrtare të ministrisë dhe informacione të publikuara në mediat sociale	MD /Drejtoria e Ndihmës JuridikeFalas	Klinikat e ligjit, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 – 6M-II- 2025

I.2.1.e. Fuqizimi i kapaciteteve të studenteve e studentëve të Fakultetit të Drejtësisë mbi aksesin në drejtësi dhe të drejtat pronësore të grave, përfshirë dhe pronësinë mbi tokën bujqësore.	160 leksione online të zhvilluara (40 në vit) në vit në 10 fakultete të drejtësisë	IAL (Fakultetet e Drejtësisë)	, MBZHR, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 - 6M-II- 2025
I.2.1.f. Fuqizimi i kapaciteteve të punonjësve dhe punonjësve të Qendrave të Ndhmës Ligjore Falas, për trajtimin e çështjeve që lidhen me të drejtat pronësore të grave, të rejave e vajzave, përfshirë pronësinë mbi tokën bujqësore, si dhe të drejtat martesore e regjimet pasurore.	12 trajnime online të zhvilluara	ASPA	MSHMS, OJF, Org ndërkombëtare	6M-I- 2022 - 6M-II- 2025
I.2.2. Nxitja dhe mbështetja e sipërmarrjes së grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj. etj), përfshirë dhe idetë inovatore që synojnë drejt ekonomisë mjedisore dhe dixhitalizimit.		MFE	Ministri i Shtetit për Mbrojtjen e Sipërmarrjes, MBZHR, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, institucionet financiare qendrore, org. ndërkombëtare	6M-II-2021 - 6M-II-2025
I.2.2.a. Analiza dhe vlerësimi i kuadrit ligjor dhe politikave fiskale që mundësojnë nxitjen e sipërmarrjeve të grave, të rejave dhe vajzave, nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), përfshirë dhe sipërmarrjet me fokus tek teknologjia e informimit dhe ekonomia mjedisore, duke pasqyruar dhe ndikimin që kanë krizat si Covid – 19 tek sipërmarrjet e grave, të rejave dhe vajzave.	1 raport i përgatitur, me gjetjet dhe rekomandimet	MFE	Ministri i Shtetit për Mbrojtjen e Sipërmarrjes, MBZHR, MIE, institucionet financiare qendrore, Akademia, org. ndërkombëtare	6M-II-2021 - 6M-II-2022
I.2.2.b. Takim online për lancimin e gjetjeve nga analiza e kuadrit ligjor dhe të politikave.	1 takim i zhvilluar	MFE	Ministri i Shtetit për Mbrojtjen e Sipërmarrjes, MBZHR, MIE, institucionet financiare qendrore, org. ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-I-2022
I.2.2.c. Miratimi i masave/politikave që përmirësojnë situatën e grave dhe të rejave sipërmarrëse, i orientojnë në sektorët ku duhet të fokusohen bizneset e tyre, si dhe i ndihmojnë ato në rikuperimin e humbjeve nga Covid-19, apo nga situata të tjera të emergjencave civile e fatkeqësive natyrore.	Lista me masa të propozuara dhe paraqitura për miratim Masat e miratuara	MFE	Ministri i Shtetit për Mbrojtjen e Sipërmarrjes, MBZHR, MIE, institucionet financiare qendrore, org. ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-II-2025
I.2.2.d. Sondazh mbi të drejtat pronësore të grave, të rejave dhe vajzave në zonat rurale dhe evidentimi i numrit të grave, të rejave dhe vajzave që gëzojnë pronësi mbi tokën bujqësore (baseline 2019-2021).	1 raport i përgatitur me të dhënat përkatëse	MSHMS	INSTAT, MBZHR, ZRPP, NJVV, org.ndërkombëtare	6M-II-2021 - 6M-I-2022
I.2.2.e. Takim online për prezantimin e gjetjeve nga studimi mbi të drejtat pronësore të grave, të rejave dhe vajzave në zonat rurale.	1 takim i zhvilluar	MSHMS	INSTAT, MBZHR, ZRPP, NJVV, org.ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-I-2022

I.2.2.f. Subvencionimi i sipërmarrjeve të grave, të rejave dhe vajzave në zonat rurale dhe të grave, të rejave e vajzave nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), që zbatojnë ide inovatore me fokus tek dixhitalizimi dhe ekonomia mjedisore.	Grantet dhe kreditë e dhëna për të paktën 100 gra, të reja e vajza në vit	MFE	MBZHR, Min Shtet. Mbrojtjen e Sipërm, MIE Institucionet financiare qendrore, org. ndërkombëtare	6M-II-2022 - 6M-II-2025
I.2.2.g. Heqja e tarifave vendore për dy vitet e fillimit, për sipërmarrjet e grave, të rejave dhe vajzave në zonat rurale (përfshirë dhe heqjen e tarifës për ujin vaditës, drutë e zjarrit, etj), si dhe për sipërmarrjet e grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), në fushën e dixhitalizimit dhe ekonomisë mjedisore.	VKB e miratuar për heqjen e tarifave vendore në 15 bashki çdo vit dhe % e shtuar në buxhet	NJV	Aleancat e Grave Këshilltare, MFE, Min Shtet. Mbrojtjen e Sipërm, MIE org. ndërkombëtare	6M-II-2022 - 6M-II-2025
I.2.2.h. Alokimi i fondeve, mbështetja dhe mentorimi (online dhe ballë për ballë) i grave, të rejave dhe vajzave, përfshirë dhe ato nga grupet e marxhualizuara, në zonat sub-urbane dhe rurale, me qëllim që të mundësohen tek këto gra, të reja dhe vajza risitë teknologjike.	% e fondeve e parashikuara për këtë qëllim dhe e rritur me 1% çdo vit	MFE	MBZHR, Min Shtet. Mbrojtjen e Sipërm, MIE MSHMS, NJVV, org. ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-II-2025
I.2.2.i. Sondazh mbi të drejtat pronësore të grave, të rejave dhe vajzave në zonat rurale dhe evidentimi i numrit të grave, të rejave dhe vajzave që gëzojnë pronësi mbi tokën bujqësore (monitorim 2022 – 2024).	1 raport monitorimi i përgatitur, me të dhënat përkatëse	MSHMS	INSTAT, MBZHR, ZRPP, NJVV, org. ndërkombëtare	6M-I-2025 - 6M-II-2025
I.2.2.j. Takim online për prezantimin e gjetjeve nga studimi mbi të drejtat pronësore të grave, të rejave dhe vajzave në zonat rurale.	1 tryezë e zhvilluar	MSHMS	INSTAT, MBZHR, ZRPP, NJVV, org. ndërkombëtare	6M-II-2025 - 6M-II-2025
I.2.2.k. Mbledhja e të dhënave periodike mbi numrin e sipërmarrjeve të subvencionuara të grave, të rejave dhe vajzave në zonat rurale dhe të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), që zbatojnë ide inovatore me fokus tek dixhitalizimi dhe ekonomia mjedisore.	Të dhënat e publikuara periodikisht	MFE	MBZHR, INSTAT, MSHMS, ZRPP, NJVV, org. ndërkombëtare	6M-II-2022 - 6M-II-2025
I.2.2.l. Krijimi i mundësisë dhe nxitja e bashkëpunimit (apo iniciativave binjakëzuese) ndërmjet komunitetit të grave, të rejave dhe vajzave sipërmarrëse në Shqipëri dhe grave, të rejave e vajzave sipërmarrëse të Diasporës (në përputhje dhe me masat nr. 37, 38, 39, 44, 46, 47 dhe 50 të parashikuara në Strategjinë Kombëtare të Diasporës 2021 – 2025)	Rrjeti i grave sipërmarrëse të diasporës i krijuar dhe të dhënat e kontaktimit lehtësisht të arritshme; Fuqizimi ekonomik i grave si temë e përfshirë në Samitin e Grave të Diasporës, etj.	MEPJ	MSHD, MFE, MIE, MBZHR, MTM, MSHMS, Ministri i Shtetit për Mbrojtjen e Sipërmarrjes, NJVV, organizatat ndërkombëtare	6M-II-2021 - 6M-II-2025

I.2.2.m. Përfshirja në strategjitë dhe planet e veprimit për mjedisin, i objektivave specifike për barazinë gjinore, në përputhje me Konventat e RIOs, Marrëveshjet Shumëpalëshe Mjedisore, si dhe përfshirja e perspektivës gjinore në të gjitha fshatet e projekteve që përgatiten (psh në kuadër të IPA III).	Komunikimet mjedisore, apo propozimet për investimet ndërkombëtare me perspektivën gjinore të integruar	MTM	OJF, org. ndërkombëtare	6M-II-2021 - 6M-II-2025
I.2.3. Fuqizimi i kapaciteteve të shërbimeve këshilluese në nivel vendor dhe institucioneve përgjegjëse në nivel qendror, për ofrimin e shërbimeve të përgjigjshme gjinore për turizmin rural, agro-biznesin dhe zhvillimin e zinxhirit të vlerës.		MBZHR	AIDA, NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-II-2023
I.2.3.a. Trajnimi i shërbimeve këshilluese rurale dhe autoriteteve vendore përgjegjëse për shërbime të përgjigjshme gjinore lidhur me turizmin rural, agro-biznesin dhe zhvillimin e zinxhirit të vlerës.	Stafet e shërbimeve këshilluese rurale të trajnuar	MBZHR	AIDA, NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II-2021 - 6M-II-2023
I.2.3.b. Trajnimi i stafit përgjegjës për planifikimin, i stafit të financës dhe NBGJ në nivel vendor, mbi planifikimin nëpërmjet buxhetimit të përgjigjshëm gjinor të shërbimeve për turizmin rural dhe agrobiznesin, si dhe përfshirjen e tyre në PBA.	Stafet e tre bashkive të pilotuara në këtë drejtim, të trajnuar	MBZHR	AIDA, NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II-2022 - 6M-II-2022
I.2.3.c. Fuqizimi i kapaciteteve të këshillave bashkiakë dhe Aleancave të Grave Këshilltare mbi problemet gjinore të grave rurale dhe adresimin e tyre në proceset vendore të buxhetimit.	KB dhe AGK në tre bashkitë e synuara të trajnuar	MBZHR	AIDA, NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-II-2022
I.2.4. Ndërtimi i kapaciteteve të grupeve të grave, të rejave e vajzave rurale për zhvillimin e aftësisë të biznesit, qasjen në financim, si dhe veprime specifike të përbashkëta (siç janë blerja, kontrolli i cilësisë, tregtimi, marka, përpunimi dhe ruajtja e ushqimit).		MBZHR	AIDA, NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-II-2023
I.2.4.a. Trajnime me grupet e grave, të rejave e vajzave rurale të identifikuara në tre bashki, për aftësimin e tyre në drejtim të biznesit.	Grupet e grave të trajnuara	MBZHR	AIDA, NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-II-2023
Objektivi specifik I.3:	Zvogëlimi i barrierave që i mbajnë gratë, të rejtat dhe vajzat larg tregut të punës, si dhe rritja e aksesit të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të dhunuara/trafikuar, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), për punë të denjë edhe në sektorët jo-tradicionale të punësimit, (në veçanti në shkencë, teknologji, inxhinieri, matematikë).			
Rezultatet e pritshme:	<ul style="list-style-type: none"> i. Programet e nxitjes së punësimit të zbatuara me efektivitet në të gjithë vendin, duke u dhënë prioritet grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, sidomos nga grupet që pësojnë diskriminim të shumëfshhtë, dhunë me bazë gjinore, dhunë në familje, trafikim apo praktika të dëmshme. ii. Numri i grave, të rejave dhe vajzave, nga të gjithë grupet, të cilat punojnë në sektorë jo tradicionalë, apo studiojnë në shkencë, teknologji, inxhinieri, matematikë, i rritur në mënyrë të përvitshme. iii. Konventa e ILO C190 mbi "Eliminimin e dhunës dhe ngacnimit në botën e punës" e njohur dhe e zbatueshme në Shqipëri. iv. Integrimi i grave, të rejave dhe vajzave, nga të gjithë grupet, në tregun e punës në nivel vendor i përmirësuar ndjeshëm si rrjedhojë e aplikimit të skemave të mbështetjes financiare të mbrojtjes sociale. 			

Treguesit		Baseline:	Target:
I.3.a. Përqindja e punëkërkueseve të papuna, të punësuarave nëpërmjet ndërmjetësimeve të zyrave të punësimit ndaj totalit të punëkërkueseve të papunë të punësuar nga këto zyra punësimit, në shkallë vendi, disagreguar sipas moshës, grupeve të caktuara.		23,167 të punësuar nga ZP nga të cilat 58.4% gra në vitin 2020	0.5% me ndarje 60% gra dhe 40% burra
I.3.b. Përqindja e grave, të rejave dhe vajzave nga të gjitha grupet, të punësuarave në sektorë jo-tradicionale (prodhim, ndërtim, industri nxjerrëse, energji, gaz dhe furnizimi me ujë).		Pë 2019: (F) 16.2 % (M) 23.3 %	2% më shumë çdo vit, duke filluar nga viti 2023
I.3.c. Numri i vajzave dhe të rejave, nga të gjitha grupet, të cilat studiojnë në Biologji, Biokimi, Mjediset natyrore dhe kafshët e egra, Kimi, Fizikë, Matematikë, Përdorim kompjuteri, Databazë dhe dizajnimi rrjeti dhe administrim, Zhvillimi i Software-eve dhe aplikacioneve dhe analiza, Inxhinieri kimike dhe proceset, Elektriciteti dhe energjia, Elektronikë dhe automatizim, Mekanikë dhe tregtimi i metaleve, Automjetet motorike, anijet dhe avionët, Minierat dhe nxjerrja, Arkitektura dhe planifikimi i qytetit, Ndërtimi dhe inxhinieria civile, Peshkim, Veterinari, Terapia dhe rehabilitimi dhe Farmaci, në raport me totalin e vajzave që janë studente.		Për 2020: (F) 41.9% (M) 58.1 %	2% më shumë çdo vit duke filluar nga viti 2023
I.3.d. Numri i të punësuarave/punësuarve, nga të gjitha grupet, që denoncojnë dhunë apo ngacim në vendin e punës, disagreguar sipas gjinisë, moshës, dhe shumë faktorëve të tjerë individuale, si dhe sipas sektorit të punësimit.		Do përcaktohet në 2022	2% më shumë çdo vit
I.3.e. Numri i bashkive që shtojnë shërbimet sociale përmes mbështetjes nga Fondi Social.		16 bashki në vitet 2019-2020	40 bashki në vitin 2025

MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTET	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
I.3.1. Krijimi i mjedisit lehtësues dhe nxitës për përfshirjen e grave, të rejave dhe vajzave, nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkerkuese, etj.), në punë të denjë edhe në sektorët jo-tradicionale, në përputhje dhe me veprimet e parashikuara në Strategjinë Kombëtare për Punësim dhe Aftësi 2019 – 2022		MFE	AKPA, AKAFP, AIDA, BDHTI, NJVV, MASR, DRAP/ZVAP, biznesi, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2021 – 6M-II- 2025
I.3.1.a. Analiza e nevojave, kërkesave dhe trendit të tregut të punës për identifikimin e kushteve aktuale, pengesave për pjesëmarrjen e vajzave, të rejave dhe grave në shkencë, teknologji, inxhinieri dhe matematikë, si dhe mbi mundësinë e përparimit drejt ekonomisë mjedisore dhe dixhitalizimit.	1 raport i përgatitur me gjetje dhe rekomandime	AKPA	MFE,ministritë e linjës, AIDA, BDHTI,Akademia, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2021 – 6M-I- 2022
I.3.1.b. Takim online për lancimin e gjetjeve nga analiza e nevojave dhe trendit të tregut të punës.	1 takim i organizuar	AKPA	AKAFP, MFE,ministritë e linjës, AIDA, BDHTI,OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 – 6M-I- 2022

I.3.1.c. Shtimi i stafit adekuat dhe kurseve të reja që ofrohen në Qendrat e Formimit Profesional, të përshtatura me kërkesat dhe nevojat e tregut të punës, me fokus të veçantë gratë, të rejtat dhe vajzat nga grupe të disavantazhuara, përfshirë dhe kurse / module falas për gratë, të rejtat dhe vajzat me të ardhura të pamjaftueshme, që kanë të bëjnë me teknologjinë, dixhitalizimin, tëpunuarit online, etj.	Staf adekuat për grupe të disavantazhuara dhe kurset e reja të shtuara në QFP	AKPA	MFE, AIDA, BDHTI, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-II-2025
I.3.1.d. Përgatitja e fletëpalosjeve/brosurave informuese mbi rëndësinë dhe mundësitë e ofruara nga AFP dhe të nxëniet gjatë gjithë jetës për vajzat, djemtë, të rejtat, të rinjtë, gratë dhe burrat në zonat urbane dhe rurale (siç parashikohet edhe në SKP 2019-2022, tek masat nën B6)	10,000 fletëpalosje / broshura të përgatitura	AKPA	AKAFP, AIDA, BDHTI, MFE, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2022 - 6M-II- 2022
I.3.1.e. Takime informuese dhe orientuese me edukatorët, mësueset dhe mësuesit, si dhe me nxënës të shkollave të mesme mbi rëndësinë e zgjedhjes së profesioneve jo tradicionale, si dhe rëndësinë e pjesëmarrjes së vajzave e të rejave në shkencë, teknologji, inxhinieri e matematikë, duke theksuar dhe mundësitë që ofrohen në këtë drejtim nëpërmjet AKPA.	300 takime në vit të zhvilluara në 61 bashki Më shumë edukatore, mësuese, mësues dhe nxënës e nxënës të informuar	NJV	AKPA, MFE, AIDA, BDHTI, MASR, DRAP/ZVAP, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2022 - 6M-II- 2025
I.3.1.f. Vendosja e transportit për në qendrat e punës për gratë, të rejtat dhe vajzat në zonat sub-urbane dhe rurale.	10 biznese në vit sigurojnë transportin e grave dhe vajzave	NJV	MFE, AIDA, BDHTI, Biznesi privat OJF, org. ndërkombëtare	6M-II-2022 - 6M-II-2025
I.3.1.g. Ngritja e shërbimeve të kujdesit parashkollor (çerdhe/kopësht) për fëmijët e vegjël pranë qendrave të punës së prindërve, si dhe e alternativave të kujdesit pasdite për fëmijët e nënave të vetme, si shërbime pilote për t'u vlerësuar dhe shtrirë më pas në mbarë vendin.	5 biznese e kanë pilotuar këtë shërbim	NJV	MFE, AIDA, BDHTI, Biznesi privat OJF, org. ndërkombëtare	6M-II-2023 - 6M-II-2025
I.3.2. Zbatimi i Konventës C190 të ONP mbi "Eliminimin e dhunës dhe ngacmimit në botën e punës", pas ratifikimit të saj, si dhe i direktivave përkatëse të BE për barazinë dhe mosdiskriminimin në botën e punës.		MFE	KMD, MSHMS, Shkolla e Magjistraturës, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 - 6M-II- 2025
I.3.2.a. Përgatitja e fletëpalosjeve / broshurave mbi përmbajtjen e Konventës C190 të ONP mbi "Eliminimin e dhunës dhe ngacmimit në botën e punës".	10,000 fletëpalosje / broshura të përgatitura	MFE	MSHMS, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 - 6M-I- 2022
I.3.2.b. Takime informuese me punëdhënëse / punëdhënës publikë e privatë dhe punëmarrëse/punëmarrës mbi përmbajtjen e Konventës C190 të ONP mbi "Eliminimin e dhunës dhe ngacmimit në botën e punës".	120 takime në vit të organizuara	MFE	MSHMS, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2022 - 6M-II- 2025
I.3.2.c. Trajnime me gjyqtare e gjyqtarë për të trajtuar çështje që lidhen me rastet e ngacmimit dhe dhunës seksuale, si dhe të diskriminimit gjinor në vendin e punës, bazuar në detyrimet që rrjedhin nga Konventa C-190, si dhe nga direktiva të tjera përkatëse të BE (psh Direktiva 2006/54/KE, etj).	5 trajnime në vit të organizuara	Shkolla e Magjistraturës,	MD, org. ndërkombëtare	6M-II-2022 - 6M-II-2025

I.3.2.d. Monitorimi vjetor i trajtimit gjyqësor të çështjeve me objekt “ngacmimin apo dhunën seksuale në vendin e punës, si dhe diskriminimin gjinor në punësim”.	1 raport monitorimi i përgatitur çdo vit	KMD	KLD AP, MSHMS, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II-2022 - 6M-II-2025
I.3.3. Mbulimi më i mirë me shërbime sociale, nëpërmjet Fondit Social, për të lehtësuar integrimin e grave, të rejave dhe vajzave, nga të gjitha grupet, në vendin e punës.				
I.3.3.a. Rishikimi i Planeve Sociale të hartuara nga bashkitë, duke u thelluar tek analiza e nevojave dhe integrimi në to i perspektivës gjinore.	61 bashki me plane sociale të rishikuara	MSHMS	NJVV	6M-I- 2021 - 6M-II- 2025
I.3.3.b. Rishikimi i udhëzimeve për Fondin Social, për të përfshirë në propozime perspektivën gjinore dhe shënuesin Gender (G-marker).	Udhëzimet e rishikuara	MSHMS	Org. ndërkombëtare	6M-II- 2021 - 6M-I- 2022
I.3.3.c. Trajnimi i stafit të Drejtorisë/Sektorit të Shërbimit Social dhe Drejtorisë/Sektorit të Financës në bashki për shkrim projektsh duke përfshirë perspektivën gjinore dhe shënuesin Gender (G-marker).	61 bashki me stafe të trajnuara	MSHMS	NJVV	6M-I- 2021 - 6M-II- 2025
I.3.3.d. Zbatimi dhe monitorimi i projekteve të mbështetura nga Fondi Social.	40 bashki ofrojnë më shumë shërbime sociale	MSHMS	NJVV	6M-I- 2021 - 6M-II- 2025
I.3.3.e. Vlerësimi i ndikimit të ngritjes së shërbimeve të reja (të mbështetura nga Fondi Social) në rritjen e aksesit të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet në tregun e punës.	Më shumë gra, të reja dhe vajza, nga të gjithë grupet, të punësuar, si rrjedhojë e shërbimeve sociale të ngritura	MSHMS	NJVV	6M-I- 2021 - 6M-II- 2025
I.3.4. Përmirësimi i aksesit të grave, të rejave dhe vajzave rurale në tregun e punës përmes financimit të ndërmarrjeve sociale.				
I.3.4.a. Asistimi i organizatave që kërkojnë të aplikojnë për të fituar statusin e Ndërmarrjeve Sociale.	OJF-të që aplikojnë për statusin e ndërmarrjeve sociale, të asistuar dhe të sqaruara	MSHMS	SHSSH/DRSHS, NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2021 - 6M-II- 2025
I.3.4.b. Mbështetja financiare e OJF që kanë përfituar statusin e ndërmarrjeve sociale për krijimin e vendeve të reja të punës për gratë, të rejat dhe vajzat, kryesisht në zonat rurale.	Më shumë ndërmarrje sociale të financuara Më shumë gra, të reja dhe vajza të papuna për një kohë të gjatë në zonat rurale, të punësuar në këto ndërmarrje sociale	MSHMS	SHSSH/DRSHS, NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2021 - 6M-II- 2025
Qëllimi Strategjik II:	Përbushja e të drejtave të grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.) për përpjesëmarje, përfaqësim dhe udhëheqje të barabartë në vendimarrjen politike e publike në nivel vendor.			
Objektivi specifik II.1:	Krijimi i kushteve që mundësojnë pjesëmarrje dhe përfaqësim të barabartë të grave, burrave, të rejave, të rinjve, vajzave dhe djemve, nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuar/moshuara, nëna të vetme, të dhunuara/trafikuar, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), në vendimarrjen politike e publike, në nivel vendor.			

Rezultati i pritshëm: i. Kuota të respektuara të barazisë gjinore dhe pjesëmarrjes e përfaqësimit të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet në postet politike dhe publike.

Treguesi II.1.a. Përqindja e grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet e përfshirë dhe përfaqësuar në vendimmarrjen politike e publike në nivel vendor. Baseline: Do përcaktohet 2021 Target: Rritur me 3% çdo dy vjet

MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTET	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
II.1.1. Zbatimi i kuadrit ligjor që mundëson pjesëmarrjen dhe përfaqësimin e barabartë të grave, të rejave dhe vajzave, nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), në vendimmarrjen politike e publike në nivel vendor.		NJVV	MASR/DRAP/ZVAP, Aleanca e Grave Këshilltare, BtF, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2021 - 6M-II- 2030
II.1.1.a. Takime informuese me vajza dhe djem, të reja e të rinj nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), për rëndësinë e pjesëmarrjes së tyre në vendimmarrjen politike e publike, duke promovuar dhe modelet pozitive të grave, të rejave e vajzave në vendimmarrje në të gjitha fushat.	300 takime në vit të realizuara	MASR	DRAP/ZVAP, AKR NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2021 - 6M-I- 2025
II.1.1.b. Trajnimi i punonjëseve dhe punonjësve të administratës shtetërore vendore përgjegjës për përfshirjen në dëgjuesat publike të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), duke promovuar dhe modelet pozitive të grave, të rejave e vajzave në vendimmarrje në të gjitha fushat.	60 trajnime në vit tërealizuara	NJVV	Aleanca e Grave Këshilltare, BtFOJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 - 6M-II- 2022
II.1.1.c. Mbledhja e të dhënave periodike për pjesëmarrjen dhe përfaqësimin e grave dhe vajzave, nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), në vendimmarrjen politike e publike në nivel vendor.	Të dhëna mbi pjesëmarrjen e grave në vendimmarrje, të mbledhura periodikisht	INSTAT	NJVV, Aleanca e Këshilltareve, KQZ, BtF OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2022 - 6M-II- 2025
II.1.1.d. Mbledhja/Prodhimi i statistikave gjinore për monitorimin e treguesve për secilin objektiv specifik nën qëllimin strategjik II, duke bërë dhe koordinimin me institucionet përgjegjëse për mbledhjen dhe standardizimin e të dhënave administrative.	Statistika gjinore të prodhuara rregullisht Tregues të monitoruar	INSTAT	Të gjitha ministritë e linjës, institucionet e pavarura, NJVV-të, OSHC, Org. ndërkombëtare	6M-II-2021 - 6M-II-2025
II.1.2. Studimi dhe monitorimi i fenomenit të dhunës ndaj grave, të rejave e vajzave në zgjedhje dhe politikë në nivelin vendor.		NJVV	MB/AMVV, OSHC, Org. ndërkombëtare	6M-I-2023 - 6M-II-2023
II.1.2.a. Studimi i pozicionimit të grave, të rejave e vajzave në listat zgjedhore dhe pjesëmarrjes e përfaqësimit të tyre në strukturat politike.	Raporti i përgatitur me gjetje dhe rekomandime	NJVV	MB/AMVV, OSHC, Org. ndërkombëtare	6M-I-2023 - 6M-II-2023

II.1.2.b. Prezantimi i gjetjeve të vendosura.	1 takim online i zhvilluar	NJVV	MB/AMVV, OSHC, Org. ndërkombëtare	6M-II-2023 - 6M-II-2023
II.1.3. Përmirësimi i kuadrit ligjor për adresimin në mënyrën e duhur të seksizimit dhe dhunës ndaj grave, të rejave e vajzave në zgjedhje dhe politikë.		MSHMS	AGD, Aleanca e Grave Këshilltare, AP, KMD, MSHMS, OSHC, Org. ndërkombëtare	6M-II-2023 - 6M-I-2025
II.1.3.a. Analiza e kuadrit ligjor mbi pjesëmarrjen dhe përfaqësimin e grave, të rejave e vajzave në politikë dhe evidentimi i nevojës për ndryshim, për adresimin siç duhet të seksizimit dhe dhunës ndaj tyre në zgjedhje dhe politikë	Raporti i përfunduar me gjetje dhe rekomandime	MSHMS	AGD, AKK, AP, KMD, MSHMS, OSHC, Org. ndërkombëtare	6M-II-2023 - 6M-I-2024
II.1.3.b. Përgatitja e draft projektligjit me ndryshimet përkatëse.	Draft propozimet e përgatitura	MSHMS	AGD, AKK, AP, KMD, MSHMS, OSHC, Org. ndërkombëtare	6M-II-2024 - 6M-II-2024
II.1.3.c. Miratimi i tyre në Kuvend.	Ndryshimet e propozuara, të miratuara	Kuvendi	MD, AGD, AKK, AP, KMD, MSHMS, OSHC, Org. ndërkombëtare	6M-I-2025 - 6M-I-2025
II.1.4. Fuqizimi i kapaciteteve të Aleancave të Grave Këshilltare dhe Komisioneve të Barazisë Gjimore për të zbatuar iniciativë që zvogëlojnë seksizmin dhe dhunën ndaj grave, të rejave e vajzave në politikë dhe gjatë proceseve zgjedhore, në bashkëpunim dhe me mbështetjen edhe të Aleancës së Grave Deputete.		NJVV	Aleanca e Grave Deputete, AKK, AP, KMD, MSHMS, OSHC, Org. ndërkombëtare	6M-I-2025 - 6M-II-2030
II.1.4.a. Trajnime me AGK dhe Komisionet për Barazinë Gjimore në të gjithë vendin për të fuqizuar kapacitetet e tyre për ndërhyrje të tilla, në bashkëpunim dhe me mbështetjen edhe të Aleancës së Grave Deputete	61 trajnime online të realizuara	NJVV	Aleanca e Grave Deputete, AKK, AP, KMD, MSHMS, OSHC, Org. ndërkombëtare	6M-I-2025 - 6M-II-2030
II.1.5. Fuqizimi i kapaciteteve të medias, për të paraqitur modele pozitive të grave, të rejave dhe vajzave lidere nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), në politikë dhe vendimmarrjen publike vendore.		AMA	Fakulteti i gazetarisë, MSHMS, AP, KMD, MSHMS, OSHC, Org. ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-II-2030
II.1.5.a. Trajnime të vazhdueshme me gazetarët e gazetarët në lidhje me mënyrën e paraqitjes së modeleve pozitive të grave, të rejave e vajzave në vendimmarrjen politike e publike në nivel vendor.	90 trajnime online të zhvilluara (10 trajnime në vit)	AMA	Fakulteti i gazetarisë, MSHMS, AP, KMD, MSHMS, OSHC, Org. ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-II-2030
Objektivi specifik II.2: Përforcimi i qëndrimeve dhe sjelljeve shoqërore që nxisin pjesëmarrjen, përfaqësimin dhe udhëheqjen e barabartë të grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve, nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), në vendimmarrjen politike e publike në nivel vendor.				
Rezultati i pritshëm:	i. Shoqëri e hapur ndaj modeleve pozitive të grave, të rejave dhe vajzave nga të gjithë grupet, të cilat përfshihen, përfaqësohen dhe udhëheqin në mënyrë të barabartë çështje të lidhura me vendimmarrjen politike e publike vendore.			
Treguesi	II.2.a. Përqindja e popullsisë që mbështet modelet e pjesëmarrjes së barabartë të grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve nga të gjithë grupet, në vendimmarrjen politike e publike vendore.		Baseline: Do përcaktohet në 2021	Target Rritur me 2% çdo vit

MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTET	INSTITUCIONI PËR GJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
II.2.1. Krijimi i mjedisit lehtësues për pranimin e modeleve të pjesëmarrjes së barabartë të grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), në vendimmarrjen politike e publike në nivel vendor.		NJV	MB/AMVV, OJF, Aleanca e Grave Këshilltare, BtF, Akademia, DRAP/ZVAP, org. ndërkombëtare	6M-II- 2021 – 6M-II - 2025
II.2.1.a. Publikimi i modeleve të grave, të rejave dhe vajzave, nga të gjitha fushat, të cilat kanë bërë histori ndër vite, duke evidentuar ndryshimet pozitive të sjella prej tyre.	Publikim i botuar në 15 bashki në vit	NJV	MB/AMVV, Aleanca e Grave Këshilltare, BtF, OJF, Akademia, org. ndërkombëtare	6M-II- 2021 – 6M-II- 2025
II.2.1.b. Takime informuese me nxënëset dhe nxënësit në shkolla rreth historive të grave, të rejave dhe vajzave të cilat evidentohen si modele pozitive në publikimet e përgatitura, me pjesëmarrjen edhe të vetë grave të evidentuara si modele pozitive, në kuadër të ditëve të aktiviteteve mbi barazinë gjinore.	45 takime të organizuara në vit në bashkitë ku është bërë publikimi	NJV	Aleanca e Grave Këshilltare, BtF, DRAP/ZVAP OJF, Akademia, org. ndërkombëtare	6M-II- 2022 – 6M-II- 2025
II.2.1.c. Emisione TV në mediat lokale mbi modelet e grave, të rejave dhe vajzave nga të gjitha fushat, të cilat kanë bërë histori ndër vite.	15 emisione në vit të realizuara	NJV	MB/AMVV, AKK BtF, Akademia, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I-2022 – 6M-II-2022
Qëllimi Strategjik III:	Zvogëlimi i të gjitha formave të praktikave të dëmshme, dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje			
Objektivi specifik III.1:	Mbrojtja më e mirë e grave, burrave, të rejave, të rinjve, vajzave dhe djemve, nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), nga të gjitha format e praktikave të dëmshme, seksizmit, dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje, përmes përmirësimit të legjislacionit, zbatimit efektiv të tij, ofrimit të shërbimeve mbështetëse të specializuara për personat e dhunuar, ndëshkimin e dhunuesve dhe vënien në funksionim të programeve rehabilituese.			
Rezultatet e pritshme:	<p>i. Legjislacion i përmirësuar, veçanërisht për të siguruar ndalimin e të gjitha praktikave të dëmshme, seksizmit dhe formave të dhunës me bazë gjinore të papërfshira apo pasaktësuara ende, i cili zbatohet efektivisht.</p> <p>ii. Të gjithë llojet e programeve rehabilituese për dhunuesit të shtrira në të 12 qarqet e vendit.</p>			
Treguesit	III.1.a. Numri i propozimeve të paraqitura dhe miratuara në Kuvend në lidhje me përmirësimin e legjislacionit ekzistues penal dhe civil, përsa i takon ndalimit të praktikave të dëmshme dhe saktësisht apo përfshirjes së masave ndëshkuese për të gjitha format e dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje, në përputhje me rekomandimet e GREVIO dhe CEDAW.		Baseline: Do përcaktohet në 2021	Target: Të paktën 1 çdo 2 vjet
	III.1.b Numri i programeve rehabilituese për dhunuesit të ngritura dhe funksionale sipas standardeve të miratuara.		1 (2021)	6 (2025)

MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTET	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
III.1.1. Përmirësimi i legjislacionit për mbrojtje nga të gjitha format e dhunës me bazë gjinore, dhunës në familje, seksizmit e gjuhës së urrejtjes.		MSHMS	MD, Nënkomisioni Parlamentar për BGJ&DHnG, AP, KMD, SHM, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 – 6M-II- 2030
III.1.1.a. Analiza e kuadrit ligjor civil dhe penal mbi dhunën me bazë gjinore, dhunën në familje, seksizmin dhe evidentimi i parashikimeve të cilat nuk ndalojnë apo favorizojnë praktika të dëmshme dhe stereotipe gjinore, si dhe masave që duhet të ndërmerren.	Raporti i përgatitur me gjetje dhe rekomandime	MSHMS	MD, AP, KMD, SHM, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 – 6M-II- 2022
III.1.1.b. Takim online për prezantimin e gjetjeve nga analiza e kuadrit ligjor.	1 takim i realizuar	MSHMS	MD, AP, KMD, SHM, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2023 – 6M-I- 2023
III.1.1.c. Përgatitja e projekt propozimeve për përmirësimin e legjislacionit ekzistues penal dhe civil, përsa i takon ndalimit të praktikave të dëmshme, seksizmit dhe saktësimin apo përfshirjes së masave ndëshkuese për të gjitha format e dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje.	Projekt propozimet e përgatitura të konsultuara	MSHMS	MSHMS, Nënkomisioni Parlamentar për BGJ&DHnG, AP, KMD, SHM, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2023 – 6M-II- 2023
III.1.1.d. Paraqitja dhe miratimi në Kuvend.	Rekomandimi A 12 i Komitetit të Palëve i realizuar	Kuvendi	Nënkomisioni Parlamentar për BGJ&DHnG, MSHMS, AP, KMD, SHM, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2023 – 6M-II- 2023
III.1.2. Mbështetja për zbatimin e duhur dhe efektiv të kuadrit ligjor të përmirësuar, duke filluar nga ndryshimet e vitit 2020 e në vazhdimësi.		MD MB/PSHSH	SHM, Dhoma Kombëtare e Avokatisë, Akademia e Policisë, MSHMS, NJVV, OJF, org. ndërkomb	6M-II- 2021 – 6M-II- 2030
III.1.2.a. Trajnimi i profesionistëve dhe profesionistëve të drejtësisë (gjyqtarë / gjyqtarë, prokurorë / prokurorë, avokate / avokatë, përmbartues / përmbartues gjyqësorë) për zbatimin e ndryshimeve legjislative të vitit 2020, për largimin menjëherë të dhunës nga banesa (Ligji 125/2020), për mbrojtjen e duhur të të mbijetuarave të dhunës me bazë gjinore, dhunës në familje e praktikave të dëmshme, si dhe për ndryshime të tjera të kuadrit ligjor për trajtimin e rasteve të dhunës me bazë gjinore në vazhdimësi, sipas nevojës.	Profesioniste e profesionistë të drejtësisë të trajnuar	Shkolla e Magjistraturës	MD, Dhoma Kombëtare e Avokatisë, MSHMS, ASPA, NJVV, OJF, OSBE, org. ndërkomb	6M-I- 2022 – 6M-II- 2030
III.1.2.b. Trajnimi i punonjëseve dhe punonjëseve të policisë për zbatimin e ndryshimeve legjislative të vitit 2020, për largimin menjëherë të dhunës nga banesa (Ligji 125/2020) për mbrojtjen e duhur të të mbijetuarave të dhunës me bazë gjinore, dhunës në familje e praktikave të dëmshme, si dhe për ndryshime të tjera të kuadrit ligjor në vazhdimësi, sipas nevojës.	Punonjëse e punonjës të policisë të trajnuar	MB/PSHSH	Akademia e Policisë, MSHMS, ASPA, NJVV, OJF, org. ndërkomb	6M-II-2021 – 6M-I-2030

III.1.2.c. Trajnimi i anëtarëve të Ekipave Teknike Ndërdisciplinore për të zbatuar efektivisht kuadrin ligjor në fuqi për masat që parashikohen në Ligjin 125/2020, si dhe për mbrojtjen e duhur të të mbijetuarave të dhunës me bazë gjinore, dhunës në familje e praktikave të dëmshme, duke përfshirë edhe të gjitha përmirësimet e kuadrin ligjor në vazhdimësi, sipas nevojës.	Anëtare/Anëtarë të MKR-ve të trajnuar Reagim më efektiv i MKR-ve	MSHMS	NJVV, ASPA, Ministrinë e Linjës, OJF, org. Ndërkombëtare	6M-II-2021 - 6M-I-2030
III.1.2.d. Monitorimi i përvitshëm i zbatimit të kuadrin ligjor lidhur me praktikën e dëmshme, dhunën me bazë gjinore e dhunën në familje (në veçanti vendimet për UMPMM/UMM/UM, si dhe çështjet e trajtuara sipas parashikimeve në Kodin Penal).	Raporti i përgatitur me gjetje dhe rekomandime	MD / Drejtoria e Përgjithshme e Përmirësimit Shtetëror e Privat	MB/PSHSH MSHMS, AP, KMD, SHM, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 - 6M-I- 2030
III.1.2.e. Harmonizimi i sistemeve të mbledhjes së të dhënave dhe disagregimi domosdoshmërisht sipas rasteve të praktikave të dëmshme, dhunës me bazë gjinore dhe dhunës në familje, me qëllim që të mundësohet lehtësisht krahasimi i tyre ndër vite.	Sisteme të harmonizuara të të dhënave	MB/PSHSH	MD, MSHMS, INSTAT, AP, KMD, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2021 - 6M-II- 2022
III.1.2.f. Fuqizimi i sistemit REVALB dhe përdorueseve/përdoruesve të tij, si dhe kalimi i tij në një bazë të dhënash shtetërore, tërësisht në menaxhim nga autoriteti kryesor përgjegjës (përmes bashkëpunimit me AKSHI), duke e lidhur edhe me sisteme të tjera relevante të mbledhjes së të dhënave.	Sistemi REVALB dhe përdorueset /përdoruesit e tij të fuqizuar; Sistemi i menaxhimit tërësisht nga autoriteti kryesor përgjegjës	MSHMS	AKSHI, NJVV, ministrinë e linjës, INSTAT, org. ndërkombëtare	6M- II 2022 - 6M- II - 2030
III.1.2.g. Fuqizimi i kapaciteteve të Koordinatorëve / Koordinatorëve Vendorë për të njohur dhe parashtruar në mbledhjet e Komiteteve Drejtuese të MKR-ve, nevojën për aplikimin e ndëshkimeve sipas legjislacionit në fuqi, për punonjëset dhe punonjësit, si dhe institucionet përkatëse anëtare të këtyre mekanizmave, që nuk zbatojnë detyrimet dhe përgjegjësitë e tyre.	Punonjëse / punonjës dhe institucione më të informuara në zbatim të detyrimeve të tyre	MSHMS	NJVV, organizatat ndërkombëtare	6M-I- 2022 - 6M-II- 2022
III.1.3. Krijimi i mundësive për rehabilitimin e dhunuesve, bazuar në standardet e Konventës së Stambollit dhe modelet pozitive ndërkombëtare.		MSHMS	MFE, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 - 6M-II- 2030
III.1.3.a. Përgatitja e udhëzuesit mbi përmbajtjen dhe formën e programeve rehabilituese, bazuar në vlerësimin e eksperiencave më të mira ndërkombëtare dhe në standardet e Konventës së Stambollit.	1 raport vlerësimi i përgatitur	MSHMS	OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 - 6M-I- 2023
III.1.3.b. Pilotimi i të gjithë llojeve të programeve kombëtare rehabilituese për dhunuesit, të cilat funksionojnë sipas standardeve që do të miratohen, bazuar në vlerësimin e përgatitur në III.1.3.a.	6 programet e rehabilitimit të ngritura	MSHMS	MFE, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 - 6M-II- 2025
III.1.3.c. Vlerësimi i efektivitetit të këtyre programeve rehabilituese në lidhje me sjelljen e përmirësuar të dhunuesve.	Raporti i përgatitur me gjetjet	MSHMS	OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2024 - 6M-II- 2025

III.1.3.d. Shtrirja e programeve rehabilituese të pilotuara në të 12 qarqet në vend.	6 programe të ngritura në secilin nga 12 qarqet	MSHMS	MFE, NJVV org. ndërkombëtare	6M-I- 2026 – 6M-II- 2030
--	---	--------------	---------------------------------	--------------------------------

Objektivi specifik III.2: Rritja e aksesit në shërbimet mbështetëse të specializuara për gratë, burrat, të rejat, të rinjtë, vajzat dhe djemtë, nga të gjitha grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të varur nga substancat, të moshuara/moshuar, me probleme të shëndetit mendor, azilkërkuese, të dhunuara/trafikuar, etj), të cilët përjetojnë praktika të dëmshme, dhunë seksuale dhe forma të tjera të dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje, si në situata normale ashtu dhe në situata të krizave humanitare e gjendjeve të fatkeqësive natyrore.

Rezultatet e pritshme:

- Shërbimet mbështetëse të specializuara që mundësojnë qasje për të gjithë grupet e grave, burrave, të rejave, të rinjve, vajzave e djemve, të shtrira në të gjithë vendin.
- Mekanizmat e Koordinuar të Referimit në mbarë vendin të specializuar për trajtimin efektiv të të gjithë rasteve të praktikave të dëmshme, dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje.

Treguesit		<u>Baseline</u>	<u>Target:</u>
III.2.a. Numri i shërbimeve mbështetëse të specializuara për të mbijetuarat/mbijetuarit e dhunës/trafikimit, të ngritura apo zgjeruara, disagreguar sipas llojit të shërbimit, grupit të synuar dhe karakteristikave të këtij grupi.		22 (2020)	3 fishuar (2030)
III.2.b. Përqindja e buxhetit të shërbimeve sociale dedikuar funksionimit të qendrave të shërbimeve mbështetëse të specializuara për të gjitha format e dhunës, e disagreguar sipas situatës: në situatë normale dhe në situata të krizave humanitare e gjendjeve të fatkeqësive natyrore.	6 shërbime të specializuara të mbështetura për vitin 2021, me afërsisht 39 milion lekë ose 26% nga buxheti i dedikuar për shërbimet sociale		Rritur me 6 deri në 2025
III.2.c. Numri i MKR në vend të cilët kanë të emëruar një ose më shumë Koordinatorë/Koordinatorë Vendorë me kohë të plotë, dedikuar vetëm për këtë funksion.		3 (2020) Do përcaktohet	61 (2030)
III.2.d. Përqindja e rasteve të referuara të dhunës me bazë gjinore dhe dhunës seksuale ndaj grave, të rejave e vajzave, të cilat janë hetuar dhe dënuar.			Rritje me 3% çdo vit

MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTET	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
III.2.1. Shtimi / përmirësimi i shërbimeve mbështetëse të specializuara për të mbijetuarat/mbijetuarit e sulmeve seksuale dhe trafikimit për qëllime të shfrytëzimit seksual, nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.).		MSHMS	MFE, NJVV, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 – 6M-II- 2030
III.2.1.a. Ngritja e katër qendrave rajonale për shërbime mbështetëse të specializuara për sulmet seksuale dhe trafikimin për qëllime të shfrytëzimit seksual, të aksesueshme nga të gjitha grupet, me fokus të veçantë viktimat e dhunës seksuale që vuajnë nga çrregullime të shëndetit mendor (fëmijë dhe të rritura// rritur).	Shërbimi i specializuar për viktimat e sulmeve seksuale i diponueshëm më lehtësisht. Numri i rritur i viktimave/ të mbijetuarave të sulmeve seksuale që përfitojnë shërbime të specializuara, të përshtatura me nevojat dhe karakteristikat e tyre	MSHMS	MFE, NJVV, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 – 6M-II- 2030
III.2.1.b. Ngritja e dy shërbimeve afatgjata për rikuperimin e traumës për viktimat e dhunës seksuale dhe trafikimit për qëllime të shfrytëzimit seksual, përfshirë dhe viktimat/ të mbijetuarat me çrregullime të shëndetit mendor, pavarësisht kohës së sulmit të pësuar.	Shërbimi për rikuperimin afatgjatë të traumës nga sulmi seksual, i disponueshëm	MSHMS	MFE, NJVV, org. ndërkombëtare	6M-I- 2026 – 6M-II- 2030

III.2.2. Shtimi / përmirësimi i shërbimeve mbështetëse të specializuara të strehimit emergjent.	NJVV	MSHMS/SHSSH, MFE, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2021 – 6M-II- 2030
III.2.2.a. Përmirësimi i kushteve/ infrastrukturës/ burimeve të 12 strehëzave ekzistuese të emergjencës së ngritura deri në 2020 në nivel bashkie, me qëllim që të plotësojnë standardet e miratuara për funksionimin e tyre.	NJVV	MSHMS/SHSSH, MFE, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2021 – 6M-II- 2025
III.2.2.b. Shtrirja e strehëzave të emergjencës për dhunën me bazë gjinore e dhunën në familje, edhe në 49 bashkitë që nuk e kanë të ngritur ende këtë shërbim.	NJVV	MSHMS, MFE, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2024 – 6M-II- 2030
III.2.3. Shtimi / përmirësimi i shërbimeve mbështetëse të specializuara të strehimit afatgjatë.	MSHMS	MFE, org. ndërkombëtare	6M-I- 2023 – 6M-II- 2030
III.2.3.a. Përmirësimi i infrastrukturës dhe shtimi i burimeve njerëzore e financiare për QKTVDHF, me qëllim aksesueshmërinë nga gratë, të rejat e vajzat nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBT+, të moshuara, nëna të vetme, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj).	MSHMS	MFE, org. ndërkombëtare	6M-I- 2023 – 6M-II- 2025
III.2.3.b. Ngritja e dy strehëzave të tjera rajonale për trajtimin afatgjatë të rasteve të dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje.	MSHMS	MFE, qarku, NJVV, org. ndërkombëtare	6M-I- 2024 – 6M-II- 2030
III.2.4. Mbështetja financiare e OJF të cilat ofrojnë shërbime të specializuara të formave të ndryshme, për rastet e dhunës me bazë gjinore, dhunës në familje e trafikimit.	MSHMS	MFE, NJVV, org. ndërkombëtare	6M-I- 2021 – 6M-II- 2030
III.2.4.a. Rritja e përvitshme e fondeve të dhëna nga shteti për mbështetjen e OJF ofruese shërbimesh të specializuara (me fokus linjën telefonike të ndihmës, këshillimin psikologjik, strehimin, etj).	MSHMS	MFE, NJVV, org. ndërkombëtare	6M-I- 2021 – 6M-II- 2030
III.2.4.b. Mbledhja e të dhënave periodike mbi numrin e të mbijetuarave/mbijetuarve, të cilat/cilët janë trajtuar në qendrat e shërbimeve mbështetëse të specializuara, publike e jo publike.	MSHMS	NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2021 – 6M-II- 2030
III.2.4.c. Monitorimi i efektivitetit të shërbimeve mbështetëse të specializuara çdo tre vjet.	MSHMS	NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 – 6M-I- 2025, si dhe 2030

III.2.5. Përmirësimi i funksionimit të MKR në nivel vendor.		NJVV	MFE, MB/AMVV, MSHMS	6M-I- 2022
			org. ndërkombëtare	-
				6M-II- 2030
III.2.5.a. Përcaktimi i një personi të dedikuar vetëm si Koordinator / Koordinator Vendor kundër dhunës në familje në të gjitha bashkitë në vend.	Koordinatorët / Koordinatorët Vendorë në pozicion të qendrueshëm	NJVV	MFE, MB, MSHMS, Aleanca e Grave Këshilltare, BtF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 - 6M-II- 2030
III.2.5.b. Trajnimi i anëtarëve të MKR-ve për të trajtuar me efektivitet rastet bazuar në legjislacionin e përmirësuar, VKM për funksionimin e MKR të ndryshuar, si dhe në protokollet e procedurat standarde të veprimit të miratuar, në bashkëpunim me mekanizma të tjerë ndër-institucionalë, relevantë, si p.sh. mekanizmat kundër trafikimit të qenieve njerëzore, mekanizmat në mbrojtje të fëmijëve, etj.	120 trajnime të realizuara	MSHMS	NJVV, MB/PSHSH, ASHDMF, Aleanca e Grave Këshilltare, BtF OJF org. ndërkombëtare	6M-II- 2021 - 6M-II- 2025
III.2.5.c. Trajnimi online i anëtarëve të MKR-ve për të njohur dhe zbatuar Rekomandimin e Këshillit të Evropës Rec/KM/(2019)1 për "Parandalimin dhe luftimin e seksizmit".	61 trajnime të realizuara	MSHMS	NJVV, MB/PSHSH, ASHDMF, Aleanca e Grave Këshilltare, BtF OJF org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 - 6M-II- 2025
III.2.5.d. Monitorimi periodik i efektivitetit të funksionimit të MKR në vend dhe i koordinimit efektiv të tyre me mekanizmat e tjerë ekzistues kundër dhunës ndaj fëmijëve apo trafikimit të personave.	Raporti i përgatitur me gjetjet dhe rekomandimet	MSHMS	NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 - 6M-I- 2022 si dhe 2026, 2030
III.2.6. Krijimi i mundësive për riintegrimin e të mbijetuarave të dhunës/ trafikimit nëpërmjet sigurimit të strehimit afatgjatë, përmes lehtësimit të praktikave të përfitimit të strehimit social.		MB	AMVV, MSHMS, MFE, MD, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2021 - 6M-II- 2023
III.2.6.a. Analiza e kuadrit ligjor dhe politikave për të evidentuar mundësinë e aplikimit të lehtësirave fiskale për qeradhënësit / qeradhënëset që i japin banesat e tyre për strehim social, veçanërisht për rastet e grave, të rejave dhe vajzave të dhunuara/trafikuar, nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, vajza nëna, mi-grante dhe azilkërkuese, etj.).	Raporti i përgatitur me gjetjet dhe rekomandimet	MB	AMVV, MSHMS, MFE, MD, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 - 6M-II- 2022
III.2.6.b. Takim online për prezantimin e gjetjeve nga analiza e kuadrit ligjor.	1 takim i realizuar	MB	AMVV, MSHMS, MFE, MD, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 - 6M-II- 2022
III.2.6.c. Përgatitja e propozimeve për heqjen e detyrimit të tatimit mbi fitimin, lehtësimin e procesit të kontraktimit dhe praktikën lehtësuese për formalizimin e tregut.	Propozimet e përgatitura dhe dorëzuara për miratim	MB	AMVV, MSHMS, MFE, MD, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2023 - 6M-I- 2023

III.2.6.d. Miratimi i propozimeve për lehtësimin e procesit të kontraktimit dhe formalizimin e tregut për qeradhënësit e banesave për strehim social	VKM me propozimet e miratuara	KM	MB/AMVV, MSHMS, MFE, MD,OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2023 - 6M-II- 2023
III.2.6.e. Mbështetja e bashkive (trajnimi dhe mentorimi) për të zhvilluar dhe zbatuar skema/plane të integritit socio-ekonomik të grave dhe vajzave viktime të dhunës në familje e dhunës me bazë gjinore	10 bashki të pilotuara/ mentoruar në këtë drejtim	MB	AMVV, MSHMS, MFE, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2021 - 6M-II- 2023
Objektivspecifik III.3. Përmirësimi i qasjes në drejtësi të grave, të reja dhe vajzave, nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, nëna të vetme, të moshuara, azilkërkuese, të dhunuara/trafikuar, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj), për të mbrojtur të drejtat e tyre.				
Rezultati i pritshëm: i. Kuadri ligjor i përmirësuar, i njohur dhe i zbatueshëm përmes sigurimit të fondeve të duhura për shtrirjen e Ndhmës Ligjore Falas në të gjithë vendin				
Treguesi	III.3.a. Numri i Qendrave të Ndhmës Ligjore Falas të ngritura në vend		Baseline 8 (2020)	Target: 61 (2030)
MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTET	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
III.3.1. Mbështetja e subjekteve që ofrojnë shërbim ligjor falas parësor dhe dytësor për viktimat e dhunës në familje, viktimat në gjini, fëmijët viktime dhe dëshmitarë, viktimat e trafikimit dhe viktimat e abuzuara seksualisht, si dhe rritja e kapaciteteve të profesionisteve / profesionistëve të këtyre subjekteve për trajtimin e çështjeve me ndjeshmërinë dhe profesionalizmin e duhur.				
III.3.1.a. Financimi dhe shtrirja e Qendrave për Ndhmë Ligjore Falas në të 61 bashkitë në vend.	QNLF të mbështetura financiarisht në mbarë vendin	MD / Drejtoria e Ndhmës JuridikeFalas	Dhoma Kombëtare e Avokatisë, QNLF,org. ndërkombëtare	6M-I- 2021 - 6M-II- 2025
III.3.1.b. Financimi i OJF që ofrojnë shërbim ligjor falas, si dhe i klinikave ligjore, të miratuara nga MD, për ofrimin e ndhmës ligjore falas sipas legjislacionit në fuqi.	OJF dhe klinikat ligjore të mbështetura financiarisht	MD / Drejtoria e Ndhmës JuridikeFalas	Dhoma Kombëtare e Avokatisë, QNLF,org. ndërkombëtare	6M-I- 2021 - 6M-II- 2025
III.3.1.c. Mbledhja e të dhënave periodike mbi çështjet e trajtuara në QNLF, OJF e miratuara dhe klinikat ligjore, të disagreguara sipas seksit, moshës dhe karakteristikave të tjera.	Të dhëna të përditësuara e disagreguara	MD	AP, KMD, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-II-2025
Objektivi specifik III.4: Përgatitja e një brezi të ri të barazisë ku gratë, burrat, të rejat, të rinjtë, vajzat dhe djemtë, nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), janë agjentë të ndryshimit në lidhje me normat diskriminuese shoqërore, stereotipet gjinore dhe parandalimin e luftimin e seksizmit.				
Rezultati i pritshëm: i. Një brez i ri i grave, burrave, të reja, të rinjve, vajzave dhe djemve të cilët nuk e pranojnë dhe nuk e tolerojnë ushtrimin e dhunës, seksizmit dhe pabarazisë gjinore në familje e shoqëri.				
Treguesi	III.4.a. Numri i të reja dhe të rinjve, vajzave dhe djemve të trajnuar dhe angazhuar si agjentë ndryshimi në lëvizjen kombëtare të brezit të barazisë.		Baseline Do matet gjatë 2022	Target 3% më shumë çdo vit

MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTET	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
III.4.1. Edukimi i shoqërisë me parimet e barazisë gjinore.		MSHMS	Ministritë e linjës, NJVV, OJF, org. ndërkombëtare, mediat, akademia	6M-II- 2021 – 6M-II- 2025
III.4.1.a. Organizimi i aktiviteteve ndërgjegjësuere online kundër praktikave të dëmshme, dhunës me bazë gjinore, dhunës në familje, me bazë mujore (çdo datë 25), si dhe në data të shënuara ndërkombëtare (dita ndërkombëtare e grave, dita ndërkombëtare e fëmijës vajzë, etj).	12 aktivitete mujore të realizuara çdo vit	MSHMS	Ministritë e linjës, NJVV, OJF, org. ndërkombëtare, mediat, akademia	6M-II- 2021 – 6M-II- 2025
III.4.1.b. Organizimi i përvitshëm i Fushatës së 16 Ditëve të Aktivizimit kundër dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje (25 nëntor – 10 dhjetor).	1 Fushatë ndërgjegjësimi e përvitshme	MSHMS	Ministritë e linjës, NJVV, OJF, org. ndërkombëtare, mediat, akademia	6M-II- 2021 – 6M-II- 2025
III.4.1.c. Trajnimi i NBGJ qendrorë e vendorë, Koordinatorëve / Koordinatorëve Vendorë kundër dhunës në familje, Specialistëve / Specialistëve të Mbrojtjes së Fëmijëve dhe profesionistëve/profesionistëve të arsimit, për të kontribuar në punën me djem dhe burra si aleatë të krijimit të brezit të barazisë.	13 Trajtime të realizuara (1 nivel qendror, 12 nivel vendor)	ASPA	MSHMS, ministritë e linjës, NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2022 – 6M-II- 2022
III.4.1.d. Trajnimi i NBGJ qendrorë e vendorë, Koordinatorëve / Koordinatorëve Vendorë kundër dhunës në familje, Specialistëve / Specialistëve të Mbrojtjes së Fëmijëve dhe profesionistëve/profesionistëve të arsimit, për të njohur dhe zbatuar Rekomandimin e Këshillit të Evropës KM/Rek (2019)1 mbi “Parandalimin dhe luftimin e seksizmit”.	12 Trajtime të realizuara (1 nivel qendror, 12 nivel vendor)	ASPA	MSHMS, ministritë e linjës, NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2021 – 6M-II- 2022
III.4.1.e. Përfshirja në kurrikulat universitare / pas universitare të shkencave sociale dhe të edukimit, e modulit mbi maskulinitetin, djemtë dhe burrat, si dhe angazhimin e tyre për barazinë gjinore, e luftën kundër seksizmit, dhunës me bazë gjinore, dhunës në familje dhe praktikave të dëmshme.	Moduli i përfshirë të paktën në një kurrikul	FSHS	IAL, MSHMS, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2022 – 6M-II- 2023
III.4.1.f. Realizimi i sondazhit periodik mbi dhunën ndaj grave dhe dhunën në familje në Shqipëri, ku të evidentohet dhuna që pësojnë të gjithë grupet e grave, të rejave dhe vajzave (diversifikuar bazuar në dizenjimin e kampionit sipas databasës së Census-it).	Studimi i botuar me të dhënat e përditësuara	INSTAT	MSHMS, MB, NJVV, MD, MASR, MFE, institucionet e pavarura, OSHC, org. ndërkombëtare	6M-II- 2022 – 6M-II- 2023 dhe 2027
III.4.2. Investimi në prindërimin pozitiv.		MB	NJVV, QSUOGJ, MFE, MD, MSHMS, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 – 6M-II- 2022
III.4.2.a. Ngritja e qendrës së këshillimit par-amartesor, ku ofrohet informacion i detyrueshëm mbi legjislaconin, të drejtat dhe detyrimet në lidhje me martesën dhe familjen, për të gjithë çiftet që do të celebren.	QKPM funksionale të paktën në 1 bashki	MB	NJVV, MFE, MD, MSHMS, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 – 6M-II- 2022

III.4.2.b. Shtimi i kursit / programit / mbështetjes / këshillimit për prindërimin pranë qendrave të shërbimeve shëndetësore për gratë dhe familjen, ose pranë qendrave sociale të bashkive (mbi disiplinën pozitive, përgjegjësitë e përbashkëta dhe të barabarta të nënave dhe baballarëve ndaj fëmijëve, edukimin e fëmijëve të lirë nga stereotipet gjinore dhe me vlerat e barazisë gjinore, të përshtatura për të gjithë grupmoshat).	Kursi i prindërimit funksional	MSHMS	NJVKSH, OSUOGJ, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 – 6M-II- 2022
III.4.2.c. Shtimi i orëve mbi prindërimin pozitiv në kurrikulat e Fakulteteve të Shkencave Sociale dhe Institucionet e arsimit të lartë që ofrojnë programe studimi në fushën e Mësuesisë.	Informimi mbi prindërimin pozitiv, i shtuar	FSHS	IAL, MSHMS, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2022 – 6M-II- 2023
III.4.2.d. Monitorimi i efektivitetit të shërbimit në qendrën e këshillimit paramartesor.	Raporti i përgatitur me gjetjet dhe rekomandimet	MB	NJVV, MFE, MD, MSHMS, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2024 – 6M-II- 2024
III.4.2.e. Monitorimi i efektivitetit të kursit të prindërimit.	Raporti i përgatitur me gjetjet dhe rekomandimet	MSHMS	NJVKSH, OSUOGJ, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2024 – 6M-II- 2024
III.4.2.f. Shtrirja e qendrave të këshillimit paramartesor në 61 bashkitë në vend.	61 QKPM funksionale	MB	NJVV, MFE, MD, MSHMS, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2025 – 6M-II- 2030
III.4.2.g. Shtrirja e kurseve të prindërimit, në 61 bashkitë në vend.	61 kurse prindërimi funksionale	MSHMS	NJVKSH, OSUOGJ, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2025 – 6M-II- 2030

Objektivi specifik III.5: Fuqizimi i grave, të rejave dhe vajzave nga të gjitha grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, nëna të vetme, të dhunuara/trafikuar, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj) për të pasur kontroll të plotë, për të vendosur lirshëm dhe me përgjegjësi për çështjet që lidhen me shëndetin seksual e riprodhues.

Rezultati i pritshëm: i. Situata shëndetësore, aksesin në informacionin dhe shërbimet shëndetësore për gratë, të reja dhe vajzat e djemtë adoleshentë, të të gjithë grupeve, për të gëzuar të drejtat dhe shëndetin e tyre seksual e riprodhues, e përmirësuar.

Treguesit	III.5.a. Përqindja e grave dhe burrave, të rejave dhe të rinjve, vajzave dhe djemve, që marrin informacion gjithëpërfshirës mbi shëndetin e tyre seksual e riprodhues, disagreguar sipas seksit, moshës dhe karakteristikave të tjera personale.	Baseline: Do përcaktohet gjatë 2022	Target: të rritet me 2pp çdo vit
	III.5.b. Përqindja e kontraceptivëve në mesin e grave që janë të martuara ose në një marrëdhënie, moshë 15-49 vjeç (OZHQ 3.71).	4% (2017-2018)	të rritet me 10 pp nga 2023

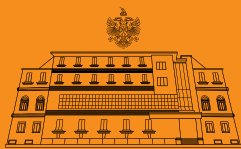
MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTET	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
III.5.1. Përmirësimi i kapaciteteve të profesionisteve e profesionistëve të shëndetësisë për ofrimin e shërbimeve cilësore mbi shëndetin seksual e riprodhues për gratë, burrat, të reja, të rinjtë, vajzat dhe djemtë nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), përfshi dhe në situata të emergjencave civile dhe fatkeqësive natyrore.		MSHMS	QKEV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2021 – 6M-II- 2025

III.5.1.a. Përmirësimi dhe akreditimi i moduleve për edukimin gjithëpërfshirës të profesionistëve e profesionistëve mbi shëndetin seksual e riprodhues, duke theksuar respektimin e këtyre të drejtave për gratë, burrat, të rejtat, të rinjtë, vajzat dhe djemtë nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, të moshuara, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.).	Modulet e përmirësuara të akredituara	MSHMS	QKEV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II-2021 - 6M-II-2021
III.5.1.b. Trajnimi i profesionistëve e profesionistëve të shërbimit shëndetësor parësor, për ofrimin e shërbimeve thelbësore, jo paragjykuese, të përshtatura sipas moshës e gjithëpërfshirëse, mbi shëndetin seksual e riprodhues, për gratë, burrat, të rejtat, të rinjtë, vajzat dhe djemtë nga të gjithë grupet në shoqëri (PAK, LGBTI+, minoritetet etnike, etj), përfshirë dhe në kushtet e emergjencave civile dhe fatkeqësive natyrore.	60 trajnime në vit të realizuara	MSHMS	QKEV,OJF, org. ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-II-2025
III.5.2. Krijimi i mjedisit lehtësues për vajzat, të rejtat dhe gratë nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.), që të marrin vendime të informuara mbi jetën e tyre, marrëdhëniet seksuale, përdorimin e një metode kontraceptive dhe kujdesin për shëndetin e tyre seksual e riprodhues		MSHMS	NJVKSH, MASR/ZVAP, NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II-2021 - 6M-II-2025
III.5.2.a. Përgatitja e fletpalosjeve / broshurave informuese mbi shëndetin seksual e riprodhues dhe shërbimet ekzistuese në këtë drejtim, me një gjuhë miqësore për fëmijët dhe e përshtatur sipas grupmoshave të ndryshme.	10,000 fletpalosje / broshura të përgatitura	MSHMS	OJF, org. ndërkombëtare	6M-II-2021 - 6M-II-2021
III.5.2.b. Takime informuese me vajzat dhe djemtë, të rejtat dhe të rinjtë në shkolla për të diskutuar mbi të drejtat e tyre mbi shëndetin seksual e riprodhues.	300 takime në vit të zhvilluara në 61 bashki	MASR	DRAP/ZVAP, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II-2021 - 6M-II-2025
III.5.2.c. Monitorimi i dhënies së informacionit në mënyrën e duhur në institucionet parauniversitare të arsimit bazë, në të gjithë vendin, në lidhje me modulën e trajnimit mbi trupin e njeriut dhe seksualitetin	61 misione monitorimi në vit të realizuara	MASR	DRAP/ZVAP, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II-2021 - 6M-II-2025
III.5.2.d. Takime informuese me vajzat, të rejtat dhe gratë nga të gjithë grupet (nga zonat rurale, minoritetet etnike, me aftësi të kufizuara, LGBTI+, nëna të vetme, të mbijetuara të dhunës/trafikimit, vajza nëna, migrante dhe azilkërkuese, etj.) për të diskutuar mbi të drejtat e tyre mbi shëndetin seksual e riprodhues.	300 takime në vit të zhvilluara në 61 bashki	MSHMS	NJVKSH, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II-2021 - 6M-II-2025
III.5.2.e. Përmirësimi i kuadrit ligjor lidhur me moshën minimale të lejuar për martesë, me qëllim ndalimin e praktikave të dëmshme siç është martesat e fëmijëve.	Kuadri ligjor i përmirësuar	MD	MSHMS, KMD, AP, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I-2022 - 6M-II-2022
III.5.2.f. Fuqizimi i kapaciteteve të profesionistëve / profesionistëve të gjyqësorit, për të zbatuar kuadrin ligjor të përmirësuar, për të mbështetur vajzat në rrezik dhe për të parandaluar martesat e hershme të fëmijëve.	Profesionistë të trajnuar	Shkolla e Magjistraturës	MD, KMD, AP, MSHMS, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II-2022 - 6M-II-2025

III.5.2.g. Takime informuese me vajzat dhe djemtë në shkolla për të diskutuar mbi normat sociale që ushqejnë praktikën tilla të dëmshme.	300 takimë në vit të zhvilluar në 61 bashki	MASR	DRAPAP/ZVAP, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II-2022 - 6M-II-2025
Qëllimi Strategjik IV: Aplikimi i integritit gjinor si mjeti kryesor për arritjen e barazisë dhe drejtësisë gjinore në shoqëri.				
Objektivi specifik IV.1: Fuqizimi i mekanizmit kombëtar të barazisë gjinore.				
Rezultati i pritshëm: i. Mekanizmi kombëtar i barazisë gjinore i fuqizuar me burime të shtuara njerëzore, financiare e infrastrukturore				
Treguesi	IV.1.a. Përqindja e buxhetit dedikuar strukturës shtetërore kryesore qendrore përgjegjëse të Barazisë Gjinore.		Baseline: Do përcaktohet në 2021	Target: Rritur me 1% çdo vit
MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTET	INSTITUCIONI PËRGJEGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
IV.1.1. Fuqizimi i rolit të KKBGJ dhe krijimi i grupit ndër-institucional të punës për statistikën gjinore.		MSHMS	Ministritë e linjës	6M-II- 2021 - 6M-II- 2030
IV.1.1.a. Shtimi i funksionit monitorues në rregulloren e funksionimit të KKBGJ-së.	Rregullorja e ndryshuar	MSHMS	Ministritë e linjës	6M-II- 2021 - 6M-II- 2021
IV.1.1.b. Miratimi dhe zbatimi i rregullores së përmirësuar.	Rregullorja e miratuar	MSHMS	Ministritë e linjës	6M-II- 2021 - 6M-II- 2021
IV.1.1.c. Caktimi nga secili antar i KKBGJ që përfaqëson ministri të linjës, i mënyrës së veprimit, burimeve dhe personit në dispozicion për krijimin e grupit ndër-institucional të punës për statistikën gjinore.	GNP për statistikën gjinore i krijuar	Ministritë e linjës	Organizatat ndërkombëtare	6M-II- 2021 - 6M-I- 2022
IV.1.1.d. Trajnimi i grupit ndër-institucional të punës për statistikën gjinore.	GNP i trajnuar	MSHMS	ASPA, INSTAT, Ministritë e linjës Organizatat ndërkombëtare	6M-I- 2022 - 6M-II- 2022
IV.1.1.e. Përgatitja e përvitshme e Indeksit të Barazisë Gjinore në Shqipëri, bazuar në metodologjinë evropiane.	Të dhënat mbi arritjet në fushën e BGJ të përvitshme	INSTAT	Ministritë e linjës, NJVV, organizatat ndërkombëtare	6M-I- 2022 - 6M-I- 2022 dhe çdo vit deri në 2030
IV.1.1.f. Publikimi i përvitshëm i raportit të Indeksit të Barazisë Gjinore në Shqipëri në përputhje me metodologjinë evropiane.	Raporti i Indeksit të BGJ i publikuar çdo vit	MSHMS	INSTAT, organizatat ndërkombëtare	6M-I- 2022 - 6M-I- 2022 dhe çdo vit deri në 2030
IV.1.1.g. Rishikimi dhe përmirësimi i “Ligjit për Barazinë Gjinore në shoqëri”.	Ligji i rishikuar	MSHMS	Ministritë e linjës AP, KMD, Nënkomisioni Parlamentar për BGJ&DHnG, OJF, Organizatat ndërkombëtare	6M-I- 2022 - 6M-II- 2022
IV.1.2. Fuqizimi i Strukturës Shtetërore kryesore qendrore përgjegjëse të Barazisë Gjinore.		MSHMS	MFE, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 - 6M-II- 2030

IV.1.2.a. Alokimi i fondeve për burime njerëzore, financiare dhe infrastrukturë të përshtatshme, për strukturën shtetërore qendrore përgjegjëse për BGJ.	Struktura përgjegjëse për BGJ e përmirësuar	MSHMS	MFE, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 – 6M-II- 2030
IV.1.2.b. Parashikimi i përvitshëm i një linje buxhetore për adresimin e çështjeve të barazisë gjinore dhe zvogëlimin e dhunës me bazë gjinore e dhunës në familje, edhe në situata të emergjencave civile e fatkeqësive natyrore.	Adresimi i BGJ dhe DHBGJ i mundshëm edhe në situata të emergjencave	MSHMS	Ministritë e linjës, NJVV, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 – 6M-II- 2030
IV.1.2.c. Përcaktimi i personave të dedikuar (me kohë të plotë) vetëm si NBJG në nivel qendror	Pozicioni i NBJG i fuqizuar	Ministritë e linjës		6M-I- 2022 – 6M-II- 2030
IV.1.2.d. Përcaktimi i personave të dedikuar (me kohë të plotë) vetëm si NBJG në nivel vendor.	Pozicioni i NBJG i fuqizuar	NJVV		6M-I- 2022 – 6M-II- 2030
IV.1.2.e. Trajnimi i NBJG qendrorë e vendorë për të iniciuar veprimet e duhura për integrimin gjinor dhe arritjen e barazisë gjinore, duke përdorur edhe mjetet e publikuara për këtë qëllim nga KB, KE, etj.	5 Trajnime të realizuara (1 nivel qendror, 4 nivel vendor)	ASPA	MSHMS, ministritë e linjës, NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 – 6M-II- 2022
IV.1.2.f. Monitorimi i përvitshëm i zbatimit të Planit Kombëtar të Veprimit të SKBGJ 2021 – 2030 dhe evidentimi i arritjeve e sfidave.	Raportet vjetore të monitorimit të miratuara në KKBJG	MSHMS	Ministritë e linjës, NJVV, institucionet e pavarura, OSHC, organizatat ndërkombëtare	6M-I- 2022 – 6M-I- 2029
IV.1.2.g. Vlerësimi i zbatimit të SKBGJ 2021 – 2030 për pesë vitet e para dhe rishikimi/formulimi i objektivave apo masave të reja për pesë vitet në vijim, bazuar në rezultatet e vlerësimit.	Raporti i vlerësimit i përgatitur. Plani i Veprimit 2026-2030 i rishikuar dhe miratuar	MSHMS	Ministritë e linjës, NJVV, institucionet e pavarura, OSHC, organizatat ndërkombëtare	6M-II- 2025 – 6M-I- 2025 dhe 6M-II- 2030 – 6M-I- 2030
IV.1.2.h. Dhënia e ekspertizës për integrimin gjinor në strategjitë e tjera kombëtare, si dhe në programet dhe planet e rimëkëmbjes dhe zhvillimit pas COVID-19.	Dokumenta kombëtarë dhe plane veprimi me perspektivën gjinore të integruar	MSHMS	Ministritë e linjës, NJVV, institucionet e pavarura, OSHC, organizatat ndërkombëtare	6M-I- 2022 – 6M-II- 2030
Objektivi specifik IV.2: Monitorimi i zbatimit të programeve në të cilat është aplikuar buxhetimi i përgjigjshëm gjinor, në nivel qendror.				
Rezultati i pritshëm:	i. Buxheti i alokuar dhe i shpenzuar në lidhje me programet buxhetore të raportuara si programe të ndjeshme gjinore, në nivel qendror, i monitoruar dhe raportuar.			
Treguesi	IV.2.a. Numri i ministrive të linjës që publikojnë në faqet e tyre të dhëna mbi monitorimin e zbatimit të programeve në të cilat kanë aplikuar buxhetimin e përgjigjshëm gjinor.		Baseline 0 (2021)	Target: Të gjitha ministritë (2025)
	IV.2.b Numri i strategjive të reja që kanë të integruar perspektivën gjinore.		Do përcaktohet (2021)	Të gjitha strategjitë

MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTET	INSTITUCIONI PËRGEJGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
IV.2.1. Rritja e transparencës në përdorimin e fondeve.		MFE	Ministritë e linjës, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 6M-II- 2025
IV.2.1.a. Analiza gjinore e shpenzimeve buxhetore të ministrive të linjës për ato programe që i kanë deklaruar si programe të ndjeshme gjinore.	Raporti i përgatitur me gjetjet dhe rekomandimet	MFE	Ministritë e linjës, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 6M-II- 2022
IV.2.1.b. Përmirësimi i sistemit financiar me direktoritë që mbledhin të dhënat në lidhje me shpenzimet vjetore të programeve buxhetore të deklaruara si të ndjeshme gjinore.	Të dhëna lehtësisht të verifikueshme	MFE	Org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 6M-II- 2023
IV.2.1.c. Trajnimi i specialisteve/specialistëve të administratës shtetërore qendrore për të përdorur rregullisht analizën gjinore në programet ku aplikojnë BPGJ.	Specialistë të trajnuar për të planifikuar mbi bazën e analizës	ASPA	MFE, MSHMS, ministritë e linjës, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2022 6M-II- 2023
IV.2.1.d. Monitorimi i përvitshëm i shpenzimit të fondeve për programet ku është aplikuar BPGJ.	Raporti i përgatitur me gjetjet dhe të dhënat	MFE		6M-I- 2023 6M-II- 2030
Objektivi specifik IV.3: Mbështetja e Njësive të Vetëqeverisjes Vendore për njohjen dhe zbatimin e detyrimit ligjor për aplikimin e buxhetimit të përgjigjshëm gjinor.				
Rezultati i pritshëm: i. Buxhetet e NJVV reflektojnë zbatimin korrekt të legjislacionit mbi aplikimin e buxhetimit të përgjigjshëm gjinor.				
Treguesi	IV.3.a. Numri i bashkive që kryejnë rregullisht analizën gjinore dhe monitorimin e buxhetit nga këndvështrimi gjinor.		Baseline 5 (2020)	Target: 61 (2025)
MASAT DHE AKTIVITETET	PRODUKTET	INSTITUCIONI PËRGEJGJËS	INSTITUCIONET PARTNERE	AFATI KOHOR
IV.3.1. Zbatimimi i BPGJ në nivel vendor, në të gjitha bashkitë në vend.		NJVV	MB/AMVV, MFE, org. ndërkombëtare	6M-II- 2021 6M-II- 2025
IV.3.1.a. Trajnimi i punonjëseve/punonjësve të administratës shtetërore vendore për të njohur detyrimet, për të kuptuar aplikimin e BPGJ në nivel vendor, si dhe për të kryer analizën gjinore dhe monitorimin e buxheteve.	6 trajnime të realizuara	ASPA	MB/AMVV, MFE, MSHMS, NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-II- 2022 6M-I- 2022
IV.3.1.b. Monitorimi i zbatimit të Planeve Vendore të Veprimit për Barazinë Gjinore në 10 Bashkitë në vend, të cilat i kanë përgatitur ato bazuar në Kartën Evropiane për Barazi të grave dhe burrave në jetën vendore.	Raportet e përgatitura me gjetjet dhe rekomandimet	MSHMS	MB/AMVV, NJVV, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2021 6M-I- 2022
IV.3.1.c. Mbështetja e bashkive për nënshkrimin e Kartës Evropiane për Barazi (48 bashki).	Karta e nënshkruar nga 48 Bashki	MB	AMVV, MSHMS, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 6M-II- 2025
IV.3.1.d. Hartimi i Planeve Vendore të Veprimit për Barazinë Gjinore në këto bashki.	PVBGJ të hartuara	MB	AMVV, MSHMS, OJF, org. ndërkombëtare	6M-I- 2022 6M-II- 2025

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E SHËNDETËSISË
DHE MBROJTJES SOCIALE